

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna.**

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Agrárnapok.

Magyarország gazdatársadalmi ünnepe. Ünnepe, amely részleteiben impozáns és méltóságos, egész lefolyásában pedig harmónikus, belső összetartozásunk érzetét kifelé is bizonyító kifejezést adott mindazoknak a célokknak, eszméknek és törekvéseknek, amelyek a magyar föld urait és dolgos mivelőit foglalkoztatják. Százán meg százán sereglettek egybe az ország szívébe az OMGE. közgyűlésére, a Károlyi-emléklakomára és a GEOSz. nagygyűlésére, hogy személyes megjelenésükkel tegyenek tanúságot lelkük eseményeiről és arról az általános bizalomról, amelylyel kiválasztott vezéreik, az agrárlobogó bátor hordozói iránt viseltetnek. De az ünnepségnek fokozott súlyt, az elhangzott nagyfotosszerű kijelentéseknek messzeható, országos jelentőséget ad az a kétségbevonhatatlan körülmény, hogy a magyar gazdák egybegyűlt kiválóságai, a társadalom és a hivatalos világ illusztris képviselői mögött ott áll egységes és szilárd falankszként az ország egész birtokossága s hogy amikor a Köztelek falai között a magyar mezőgazdaság legaktuálisabb, legégetőbb kérdéseiről folyt a szó: gondolatban, érzésben és akaratban egyek voltak az agrártörekvések szószólói a magyar föld népének millióival.

A magyar gazda a munka embere. Egész élete szakadatlan küzdelem a röggel és a természetnek vajmi gyakran mostoha elemeivel, amelyben győztes csak az lehet, aki eszűggedetlenül tűrni és dolgozni, aki számító fővel és erős karral mindig csak előrehaladni megtanul. Nemcsak odakünn a kenyeret adó, aranykalászos rónán, hanem a zöldasztal mellett, tanács-

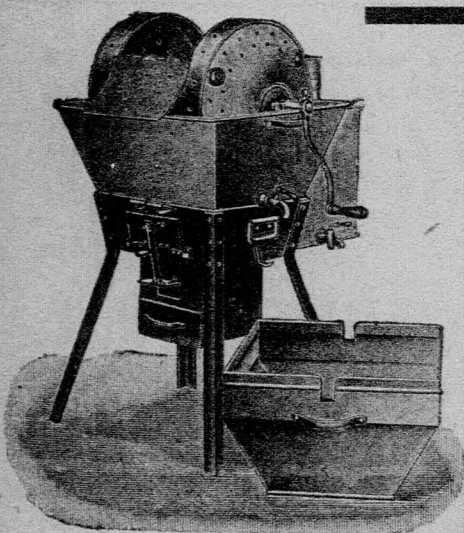
kozásai és vitái közben is a gyakorlati munkát vallja hivatásának. És végül a jól végzett munka után, poháresengés közepette, mindig hazafias lelkének lendülete tör elő, amely önző osztályérdekéket rideg és egyoldalú szempontjain messze felülemelkedve, a haza javára és boldogulására irányozza tekintetét.

Fejlődő és virágzó mezőgazdaság nélkül nincsen erős és független Magyarország — ezt a különben kézenfekvő, de mégis sokszor támadott nagy igazságot hirdette az OMGE. elnökének nagyjelentőségű megnyitó beszéde. Ámde hogy a nemzet gerinczét alkotó gazdatársadalom valóban erős és fejlődésre képes legyen, a belső összetartáson és saját kitartó törekvésén kívül kell, hogy az országos politika részéről is céltudatos, megfelelő és ellentálló erejét megacézoló támogatásban részesüljön. A nemzeti munka és termelés védelme nélkül homokra épültek a nemzeti társadalom védőbástyái. És amikor *Károlyi Mihály* gróf a magyar gazdatársadalom nevében erélyes, de jól megfontolt szavakkal az érdekek számára minden téren védelmet követel, amikor a balkán-szerződéseknél agrárellenes tendenciái, az osztrák tarifareformnak nyersterménykivételünk megfojtására irányuló perfid célzatai s a magyar mezőgazdaságot több oldalról léptenyomon fenyegető egyéb kísérletek ellen állást foglal, nemcsak a magyar gazdatársadalom élethez való jogának szegődik — a Károlyi névhez méltó — tolmácsául, hanem azt az utat is kijelöli, amelyen haladnunk, azt a nagyszabású programot is megadja, amelyet országos közgazdasági politikáinknak követnie kell, ha ezt a földet és a rajta, belőle élő nemzetet

megvédelmezni és magyarnak megtartani kívánja.

Az eddigi sáfarkodásról való beszámolás, a jövőben követendő irányesheték kijelölése mellett a kegyeletes megemlékezés szava is ismételtelen felelendült a magyar gazdák meleg, családi jellegű ünnepén. *Mig Kerpely Kálmán* magas szárnyalású emlékbeszédében a magyar mezőgazdasági tudomány egyik nagymesterének, *Cserhádi Sándornak* nemes emléke előtt hajtotta meg a gazdaközönség osztatlan és hálás elismerésének lobogóját, *Károlyi Sándor* gróf nagy eszméit az ő hagyományainak legméltóbb örököse, *Desseffy Aurél* gróf méltatta a jelen viszonyokra való vonatkozással, valóban klasszikus tömörségű és nagy hatást keltett ünnepi szónoklatában. A feledhetetlen emlékü gazdavezérben és az igénytelen, lelkes tudósban egyaránt a magyar föld érdekeit a maga kijelölt hatáskörében híven szolgáló kötelességteljesítést méltányolta Magyarország gazdaközönsége, amely a Károlyi Sándor gróf örökké élő és éltető eszményeiben egybeforrva, bizalommal néz a hazánkat újból fenyegető sötét jövő elébe is, mert a múlt hagyományaihoz visszazárnyaló lelke azokból nemcsak tanulságot és egyértelműséget, hanem a munkához erőt és kitartást, a reá váró megpróbáltatásokhoz, kemény küzdelmekhez hitet és bátorságot merít.

Károlyi Sándor gróf eszméinek jegyében folyt le a magyar gazdák e sikerült ünnepe. És *Károlyi Sándor* hagyományai értelmében jártak el az egybegyűltek akkor is, amidőn az anyagi megerősödés egyik útját a mezőgazdasági termények értékesítésének szervezésében,

Eredeti JOHN-féle szabadalm. TELJGŐZ mosógép

a fehérneműt rendkívül kíméli és egyben fertőtleníti. **Megtakarító 75% munka, idő és pénz.** Kezelése nagyon egyszerű.

Használati utasítást minden géphez adunk.

Legolcsóbb beszerzési forrás gazdák részére a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Mai számunk 33 oldal.

az erre szolgáló társadalmi munka és intézmények megalapozásában keresték. Az ellentáborból gyakran hányják a szemére a magyar gazdának konzervatív voltát. Nos, mi büszkén valljuk is magunkat konzervatívoknak e szó ama jobb, nemesebb értelmében, hogy őseink szent hagyományaihoz, s a békés társadalmi munkát biztosító rendhez szívósan ragaszkodunk, hogy szeretettel óvjuk, ápoljuk „azt a rögöt, amely ideköt” és hogy mindhalálig hívek maradjunk hűtünkhez és hazánkhoz. Ámde nem szabad, hogy ez az egészséges, nemzetfenntartó konzervatívizmus maradisággá, megrogzított hibákhoz és tévedésekhez való babonás ragaszkodásá fajuljon; nem szabad, hogy szembeszálljon a haladó tudomány és technika vívmányainak okos hasznosításával, a termelés és értékesítés modern fejlesztésével, a valódi idők gazdasági követelményeinek figyelembevételével és a hozzájuk való gyakorlati alkalmazkodással.

Ebben a tekintetben mérföldes léptekkel haladjon, okuljon és szervezkedjék a magyar gazda. E törekvéseiben támogassa őt töle lehetőleg állam és társadalom egyaránt, mert csak ha egyesült erővel haladunk előre és felfelé, lesz a miénk a jövő. Adjon Isten a magyar gazdák ünnepi munkájára áldást és sikert!

M. E. dr.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEL

Az igazgató-választmány ülése.

(1909. december 18-án.)

Jelen vannak *Károlyi Mihály* gróf elnökle alatt: *Zselénki Róbert* gróf alelnök, *Bolla Mihály*, *Borszéki Soma*, *Drucker Jenő* dr., *Darányi Béla*, *Darányi Gyula* dr., *Elek Henrik*, *Emőd József*, *Emich Gusztáv*, *Förster Lajos* *Galgóczy Károly*, *György Endre*, *Hammersberg Jenő*, *Hermann-dinger Hermann*, *Jeszenszky Andor*, *Kazy József* dr., *Kállay András*, *Kerpely Kálmán*, *Kodolányi Antal*, *Koppély Géza*, *Kosutány Tamás* dr., *Küszler Henrik*, *Lóherer Andor*, *Líbics Adolf*, *Matta Árpád* dr., *Molnár István*, *Nyegre László*, *Paur Ödön*, *Propper Samu*, *Rátz István* dr., *ráthonyi Reusz Henrik*, *Rodiczky Jenő* dr., *Somsich Andor*, *Sierbán János*, *Solymosy Lajos* báró, *Ujhelyi Imre* igazgató-választmányi tagok, az egyesület tisztviselőikara részéről *Rubinek Gyula* igazgató, *Buday Barna* szerkesztő-titkár, *Jeszenszky Pál* ügyvezető-titkár, *Szilassy Zoltán* szövetségi titkár, *Krolopp Hugó*, ipari szakosztályi titkár, *Mutschenbacher Emil* dr. titkár, *Fabricsius Endre* és *Kovácsy János* segéd-titkárok.

Az ülésről való távolmaradásukat kimentették:

Bujanovics Sándor alelnök, továbbá *Máday Izidor* és *Mezey Gyula* ig.-vál. tagok.

Károlyi Mihály gróf üdvözlővén a megjelent választmányi tagokat, az ülést megnyitja. Megemlékezik ezután arról, hogy az egyesület egyik ügybuzgó tagja, *Mezey Gyula* igazgató-választmányi tag a Vágbalparti Árnentesítő és Belvizszabályozó Társulat legutóbb tartott disz-közgyűlésén ünneplésben részesült azon alkalomból, hogy 25 éve vezet mint igazgató-főmérnök a társulat ügyeit. Indítványozza, hogy az egyesület e kiváló tagjának jubileuma alkalmából az igazgató-választmány üdvözlője jegyzőkönyvileg is megőrkíttessék. (Éjenzés.)

Az igazgató választmány az elnök előterjesztéséhez hozzájárul.

Mutschenbacher Emil dr. titkár bemutatja ezután a mult ülésről felvett, az elnök és két hitelesítő által aláírt jegyzőkönyvet, mely a *Köztelek* lapban egész terjedelmében közzé volt téve.

Tudomásul szolgál.

Jegyzőkönyvhitelesítők.

Igazgató-választmány mai üléséről felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére az elnök ajánlatára *Kodolányi Antal* és *Sierbán János* tagokat kérték fel.

Uj tagok felvétele.

Titkár előterjeszti, hogy a mult választmányi ülés óta az egyesület tagjainak az alábbi felsoroltak jelentkeztek, akiket a tanács nevében felvételre ajánl:

Alapító tagok: Erdődy Imre gróf földbirtokos 1000 korona alapítványi tőkével. *Évdijas tagok:* *Andrássy Gyula* gróf, *Balácsi Ferencz* dr., *Besskó József* dr., *Bödös József*, *Csikvándi Béla*, *Erdei István*, ifj. *Erdélyi János*, *Fernbach Péter*, *Geist Gyula*, *Gróf Kálmán*, *Hunyady Károly* gróf, *Kalmár Imre*, *Klein Izidor*, *Luby Zsigmond*, *Lówy Ignác*, *Mith Gáspár* dr., *Meszlényi Emil* dr., *Némethy Károly* dr., *Osztóics Nándor* Zsigmond, *Pethő Emil*, *Pollák Ilés*, *Pöhl Alfréd*, *lovag Rothkugel Rollershausen Arnold*, *Rothschnek Jenő*, *Rudnyánszky Dezső* báró dr., *Sánta Albert*, *Somssich Tihamér* gróf, *Spitz Miksa*, *Stein József*, *Székely Gazdák Szövetsége*, *Széplaky Andor*, *Nyéki Takács Zsigmond*, *Tarnai Lipót* utóda *Kohn Izidor*, ifj. *Teleki Géza* gróf, *Vay Tihamér* gróf, *Velich István*, *Veres György*, *Valdeck Hubert* gróf, *Wolf Béla*.

Az igazgató-választmány az ujonnan jelentkezetteket a tagok sorába felvette.

Elhunytak a tagok sorából: *Gulner Gyula*, *Ruthény Béla*, *Svastich Aladár* évdijas tagok.

Az igazgató-választmány a tagok elhunyt felett részvételt fejezi ki s felkéri az egyesület elnökét, hogy az egyesület régi tagjának, *Gulner Gyula* pestvármegyei főispánnak elhunytá alkalmából az egyesület nevében az elhunyt családjához részvétliratot intézni sziveskedjék.

Tagsági kötelezettsége lejártával a tagok sorából kilépett *Ragályi Béla*.

A mai taglétszám 372 alapító, 4341 évdijas, összesen 4712 tag.

Javaslatlétel az egyesület tagjai által a közgyűlés elé terjesztett indítványok tárgyában.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár: az alapszabályok 25. §-ában megállapított határidőig négy tag részéről 5 indítvány adatott be, melyeket az egyesületi tanács tárgyalás alá vett s a tanács álláspontját ezen indítványokra vonatkozólag az alábbiakban terjeszti elő:

Ugron Zoltán két indítványt adott be; az egyik vonatkozik arra, hogy a közgyűlés az évdijas tagok beiratasi díját 10 koronáról 2 koronára szállítsa le. Ez az indítvány tárgytalan azért, mert a belépési díjak fizetését az alapszabályok 6. szakasza írja elő, ezek le nem szállíthatók az alapszabályok ide vonatkozó rendelkezéseinek megváltoztatása nélkül, miután pedig az alapszabályok módosítása nincs a közgyűlés napirendjére kitűzve, ennél fogva a szóban forgó indítvány a holnapi közgyűlésen nem is tárgyalható. Különben is nem forog fenn semmi indok arra, hogy a belépési díjak leszállíttassanak, mert a mult év folyamán 458 tag lépett be az egyesületbe, ami 4580 korona belépési díjbevételt jelent s ezen bevételtől az egyesületet megfosztani nem volna indokolt. A tanács tehát *Ugron Zoltán* ezen indítványa felett a napirendretérést hozza javaslatba az igazgató-választmánynak, illetve a közgyűlésnek. (Helyeslés.)

Károlyi Mihály gróf elnök kimondja határozatként, hogy a választmány a tanács javaslatának elfogadásával *Ugron Zoltán* ez indítványa fölött a napirendretérést hozza javaslatba a közgyűlésnek.

Ügyvezető-titkár ezután előterjeszti *Ugron Zoltán*nak második indítványát a méterrendszernek és koronaértékszámításnak kötelező alkalmazása iránt az egyesület hivatalos lapjának szakcikkeiben és egyéb egyesületi kiadványokban. Az indítvány a következő:

„Mondja ki a közgyűlés, hogy az egyesület lapja és annak kiadványai, továbbá az általa segélyezett művek részére alapelvül fogadja el, miszerint súlymértékek mindenütt kötelezően a méterrendszer szerint közlendőek, legalább zárjelben kiteendőek még a terméskimutatásokban is. Terméktéknél szintén a méterrendszer szigorú keresztülvitele kötelező, hol épületről van szó, de mindenütt kataszteri hold és négyzetöl számítandó, hol birtokról vagy termelési kísérletről irnak. Hosszmértéknél a méterrendszer mellett külföldi hüvelyk nem alkalmazható és a hazai is csak zárjelben. Ugyancsak legszigorubbán keresztülviendő a koronaértékre való átszámolás szakcikkekben.”

Ugron Zoltán indítványa előadó szerint valóban helyes, mert a „*Köztelek*”-ben és egyéb egyesületi kiadványokban, ahol külföldi tér-, hossz- és egyéb mértékek vannak felsorolva, sokszor nem jeleztek, hogy a mi mértékeink szerint feltüntetett külföldi mértékek mennyit jelentenek. Az egyesületi tanács tehát az indítványt helyeselve, javaslatba hozza az igazgató-választmánynak, hogy adassék ki az indítvány

a „*Köztelek*” szerkesztő munkatársait és rovatát az általuk irandó számtékeket alkalmazókat utólagos kivánja.

Hammersberg Jenő igazgató-választmányi tag végezt a „*Köztelek*” szkiadni.

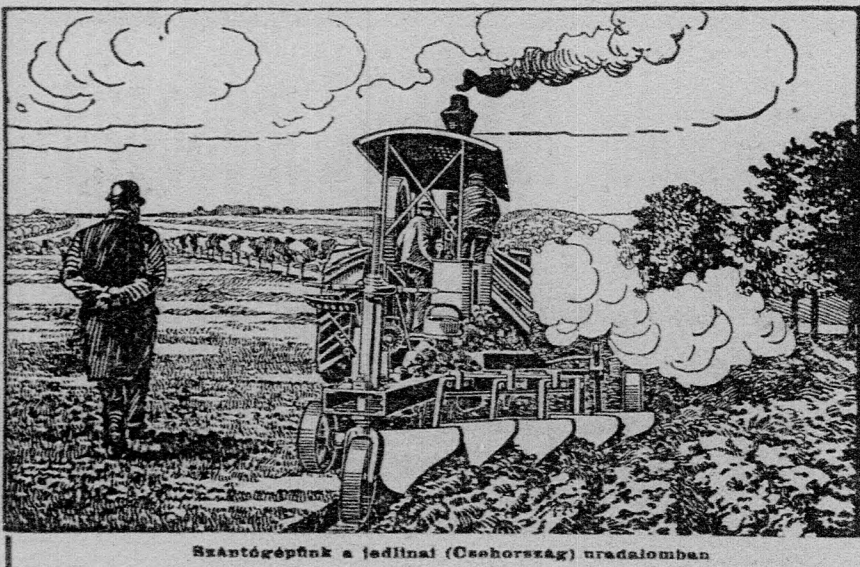
Ügyvezető-titkár előromos egyesületi tagok által való készíttetések felvétele a mezőgazdasági hitel kibocsátása útján való indítvány a következő: hogy a valutaszabályok befejezettek, ha a tekintettel arra, hogy nek és véglegesnek tezés teszi a monarchia értékűkké a rendezés kulturálmokkal; tehát csak akkor lép összeköttetésbe a magzókkel, melyek legfontosabb és ennek hitelügye; készpénzfizetés felvétele kiadó bank vagy ami lehetséges, éppen a magyar jegybank vezáranymelés manaps mint csak röviddel állománnyal megvonása; lom: sürgesse meg a ténő készpénzfizetés m.

II. „A jegybankkérdés — történjék az a fen meghosszabbítása vagy által — felterjesztés a manányhoz, amelyben a gazdasági hitel emelés tessek bankképes varrantok háromszázmillió nek kibocsátandók és zandó célokra fordíts.

Az egyesületi tanácsban foglalt kérdések tárgyalása a közgyűlésményre nem vezetne igazgató-választmánynak azzal terjeszse a közbenátó tárgyalás és je gazdasági szakosztály.

Károlyi Mihály gróf many határozatát ily

Ügyvezető-titkár előtrádvármegyei Gazdasáduványát az olesó ma Ezen kérdésnek előzmárát a pénzügyminiszter egyesületünk és a gaz6 koronára szállította átlagára tehát ab bár megállapítva, de ehhe a mindenkori vasuti s folyamánya, hogy a m a másik helyen 14, a lyeken pedig 65-7 ko idején ugy a pénzügyviselőházhoz felterjesz hogy a marhasó ára

Szántógépek a fedlinal (Csahorszag) uradalomban

Hazánkban és Ausztriában mindenféle talaj- és terepviszonyok között sokszorosan kipróbált

MAGÁNJÁRÓ GŐZEKE

(1 ölet fogó 7-vasu ekével). Egyedüli gyártója

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.

Budapest, V., Váci-ut 19.

Csekély befektetés! Olcsó üzem! Tökéletes munka!
Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

a „Köztelek“ szerkesztőségének azzal, hogy munkatársait és rovatvezetőit felkérje arra, hogy az általuk irandó szakcikkekben a hazai mértékeket alkalmazzák úgy, amint azt indítványtevő kívánja.

Hammersberg Jenő felszólalása után az igazgató-választmány az indítványt effektuálás végett a „Köztelek“ szerkesztőségének javasolja kiadni.

Ügyvezető-titkár előterjeszti ezután Mendl Jeromos egyesületi tag indítványát az aranyban való készíztetések felvételének megsürgetése és a mezőgazdasági hitelnek bankképes varrantok kibocsátása útján való emelése tárgyában. Az indítvány a következő: I. „Tekintettel arra, hogy a valutaszabályozás csak akkor tekinthető befejezettnek, ha a készpénzfizetés kötelező; tekintettel arra, hogy csak az ilyen befejezettnek és véglegesnek tekintendő valutaszabályozás teszi a monarchia két államát egyenértékűvé a rendezett pénzvisszonyokkal bíró kulturálmokkal; tekintettel arra, hogy az államok csak akkor léphetnek és lépnek szoros összeköttetésbe a magyar közgazdasági tényezőkkel, melyek legfontosabbika a mezőgazdaság és ennek hitelügye; tekintettel arra, hogy a készpénzfizetés felvétele korántsem jár a jegykiadó bank vagy amint talán jövőben mégis lehetséges, éppen a valutaszabályozás alapján a magyar jegybank veszélyeztetésével, mert az aranytermelés manapság háromszor olyan nagy, mint csak röviddel ezelőtt, tehát az aranyállomány megvonása már csak elmélet — javasolom: sürgesse meg az OMGE. az aranyban történő készpénzfizetés minél előbbi felvételét.“

II. „A jegybankkérdés rendezése alkalmából — történjék az a fennálló bank szabadalmának meghosszabbítása vagy önálló bank felállítása által — felterjesztés intézését javaslom a kormányhoz, amelyben előadandó, hogy a mezőgazdasági hitel emelése czéljából engedélyeztessék bankképes varrantok kibocsátása. E varrantok háromszázmillió korona erejéig lennének kibocsátandók és törvény által meghatározandó célokra fordítandók.“

Az egyesületi tanács, miután e két indítványban foglalt kérdések előkészítés nélkül való tárgyalása a közgyűlésen lehetetlen és eredményre nem vezetne, javaslatba hozza az igazgató-választmánynak, hogy az indítványokat azzal terjessze a közgyűlés elé, hogy azokat benátó tárgyalás és javaslatlétel végett a közgazdasági szakosztályhoz utalni sziveskedjék.

Károlyi Mihály gróf elnök az ig-választmány határozatát ily értelemben mondja ki.

Ügyvezető-titkár előterjesztette ezután a Nógrád vármegyei Gazdasági Egyesület elnökének indítványát az olcsó marhasó árusítása ügyében. Ezen kérdésnek előzménye az, hogy a marhasó árát a pénzügyminiszter 1902-ben 10 koronáról egyesületünk és a gazdatársadalom sürgetésére 6 koronára szállította le loco sóbánya. A só átlagára tehát ab bányá ugyan egy árban van megállapítva, de ehhez az árhoz hozzáadatik a mindenkori vasuti szállítási költség, aminek folyománya, hogy a marhasó egyik helyen 12, a másik helyen 14, a bányához közlekedő helyeken pedig 6,5—7 korona. Egyesületünk annak idején úgy a pénzügyminiszterhez, mint a képviselőházhoz felterjesztést intézett, azt kérve, hogy a marhasó ára az egész országban épp

úgy, mint ez más állami egyedárunknál történik, egyformán állapíttassék meg. E felterjesztésünk azonban eredménnyel nem járt, mert a képviselőház a kérelmet figyelembe nem vette és megmaradt a régi megállapítás akként, hogy a marhasó ára 6 korona s ezen összeghez csatoltatik a szállítási költség.

A Nógrád vármegyei Gazdasági Egyesület e kérdéssel foglalkozva, indítványt terjeszt a közgyűlés elé aziránt, hogy az egyesület újlag írjon fel a földművelésügyi miniszterhez, úgy a pénzügyminiszterhez, valamint a képviselőházhoz ezen anomália megszüntetése végett s kérje a marhasó árának mindenütt az országban monopolisztikus jellegének megfelelően egyöntetű megállapítását. Hasonló állásfoglalásra kérendők fel a társegyesületek is. A tanács pártolólaj javasolja az indítványt a közgyűlés elé terjeszteni, amihez a választmány egyhangulag hozzájárul.

Ügyvezető-titkár előterjeszti ezután a Gazdatisztek Országos Egyesületének indítványát a szövetség végrehajtó-bizottságának azon pártoló állásfoglalása ellen, melyet mult üléseben a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete kérelme tárgyában elfoglalt. Miután a Gazdatisztek Országos Egyesülete nem tagja az OMGE-nek, a nevezett egyesület igazgatója, Merza Márton rendes tag teljes egészében magáévá tette az indítványt és azt a közgyűlésen tárgyalatni kéri.

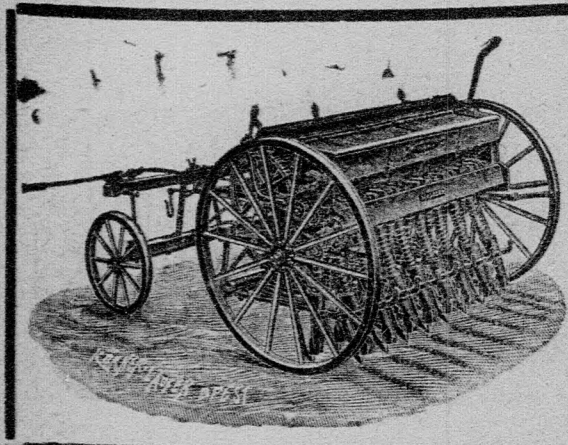
Előadó ismerteti az indítvány lényegét. Arról van ugyanis szó, hogy Bujanovics Sándor elnöklete alatt már közel 30 év óta működik itt Budapesten a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete, amely egyesületet azonban maguk a tagok sem szokták az említett hosszú hivatalos czimén nevezni, hanem röviden csak Gazdatisztek Országos Egyesületének nevezik, e czimén érkeznek az egyesülethez a levelek és pénzküldemények és az egyesület a nyilvánosság és a közvélemény előtt is évtizedek óta egyszerűen csak Gazdatisztek Országos Egyesülete czimén szerepel. 1902-ben megalakult azután egy másik gazdatiszti egyesület, kizárólag nem okleveles gazdatisztekből „Nem Okleveles Gazdatisztek Országos Egyesülete“ czim alatt. Ez az egyesület 3 év mulva letette ezt a czimet és felvette a „Gyakorlati Gazdatisztek Országos Egyesülete“ czimet, most pedig legújabbban a földművelésügyi miniszter jóváhagyásával a „Gazdatisztek Országos Egyesülete“ czimét vette fel. Ezen czim engedélyezéséből most az a ferde helyzet állott elő, hogy maguk az érdekelt tagok is összetévesztik a két egyesületet, a levelek és pénzküldemények is összecserélődnek, ami sok kellemetlenséget ad okot. A régi Bujanovics-féle egyesület ezt a czimhasználati engedélyt sérelmesnek tartja s azt az álláspontot foglalta el, hogy miután ez az egyesület évtizedes uzus alapján a Gazdatisztek Országos Egyesülete czimet használta, jogsérelem esett rajta számtal, hogy a Gyakorlati Gazdatisztek Egyesületének a földművelésügyi miniszter ugyanazon czim használatát engedélyezte. E sérelmét a földművelésügyi miniszterhez intézett feliratában fejezte ki a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete és mint a GEOSz. tagja azzal a kérelemmel fordult a szövetség végrehajtó-bizottságához, hogy a földművelésügyi miniszterhez beadott kérelmét támogatni szives-

kedjék. A szövetség végrehajtó-bizottsága legutóbbi ülésében egyhangulag állást foglalt ezen kérelem teljesítése mellett s ez ellen foglalt most állást a Gyakorlati Gazdatiszti Egyesület, amely azonban téves premisszából indul ki, mely miatt ez az indítvány a holnapi közgyűlésen érdemileg nem is tárgyalható. Azt állítja ugyanis indítványtevő, hogy a Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete imént említett kérvényének tárgyalása a közgyűlés napirendjére tüzetett ki. Ez téves állítás, mert nem tüzetett ki tárgyalásra s erre szükség sem volt. De téves az a feltevése is, mintha az OMGE. közgyűlése hivatva volna felülbírálni a szövetség végrehajtó-bizottságának állásfoglalását. A szövetség végrehajtó-bizottsága autonóm hatáskörben hozta meg határozatát, melyet az OMGE. közgyűlése nem hivatott felülbírálni, illetve módosítani, mert a szövetség végrehajtó-bizottságának felelősségi fóruma nem az OMGE. közgyűlése, hanem a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének nagygyűlése.

Miután az indítvány helytelen alaptól indul ki és nem a megfelelő fórumhoz intéztetett, az egyesületi tanács azt javasolja, hogy a közgyűlés az indítvány fölött ne csak napirendre térjen, hanem adja azt egyszerűen vissza az indítványtevőnek.

Rubinek Gyula igazgató szintén hozzászól a kérdéshez; miután a Gyakorlati Gazdatisztek Egyesülete által évről-évre következetesen beadott ilyenmü indítványok oda irányulnak, hogy meg nem érdemelt reklámul szolgáljanak ezen egyesületnek, amelyet itt Merza Márton képvisel, szükséges volna, hogy a közgyűlés egyszerűen s mindenkorra lezámoljon ezen törekvésekkel, mert az OMGE. közgyűlése még sem arra való, hogy itt egyesületi torzsalkodások felett bíró legyen és azok felett ítéletet mondjon annyival kevésbbé, miután ezt az illetékes faktor, a szövetség végrehajtó-bizottsága már megtette és nem is tehetett másép, mint akként, hogy egy 30 év óta fennálló és a gazdatiszti érdekeknek minden tekintetben megfelelő egyesületet erkölcsi támogatásban részesít, annyival inkább, mert ezen egyesület a szövetség tagja is. Szükséges volna tehát, hogy a közgyűlés ne csak napirendre térjen, vagy egyszerűen levegye a napirendről a kérdést, de a maga részéről is amellett foglaljon határozottan állást, hogy a szövetség végrehajtó-bizottsága akkor, midőn a földművelésügyi miniszterium azon eljárású, hogy egy jóval keőbb alakult másik gazdatiszti egyesületnek is majdnem ugyanazon czimnek használatát engedélyezte, mint a régóta fennállóknak, nem helyeselte, kötelelességszerűen járt el, nehogy úgy tűnjék fel a dolog, mintha a közgyűlés kitérne az elől, amit a szövetség végrehajtó-bizottsága helyesnek talalt. Kéri tehát szólni, hogy a választmány a tanács állásfoglalását azzal kiegészíteni sziveskedjék, hogy a végrehajtó-bizottság álláspontjának helyesítésével tér napirendre az indítvány felett.

Hammersberg Jenő abban a véleményben van, hogy az igazgató indítványa ellenkezik a tanács indítványával mely kimondván az indítvány ügyében az OMGE. közgyűlésének illetéketelenségét, ezt az indítványt elintézés nélkül egyszerűen visszaadja az illető egyesületnek. Ez egészen korrekt álláspont, mert a közgyűlés

Szab. „Rekord II.“ sorvetőgép

Losonczi gyártmány.

Sorba vet — sorba trágyáz!

Hívánatra szivesen küldünk árjegyzéket.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körút 32. szám.

ket sérthetné: félretéve minden pártpolitikai különbséget, úgy kell hogy oda kiállsuk tiltakozásunkat, hogy megrezdüljön tőle az a föld, amelynek érdekeit megvédeni szent kötelességünk! (Élénk helyeslés, taps!)

Sérelem már eddig is esett rajtunk akkor, amidőn a külügyminiszter minden tételes és szokásjog mellőzésével egy a dualizmust veszélyeztető politikájának sikerét közgazdasági koncessziók osztogatásával akarta biztosítani. (Ugy van!)

Minden jel arra mutat ugyanis, hogy daczára nyári tiltakozásunknak, a külügyminiszter most is megengedhetőnek tartja imperialisztikus politikájának sikere érdekében, hogy alig leplezett kéz alatti tárgyalásokkal gazdasági viszonyainkat a külfölddel szemben a legveszedelmesebben kompromittálja.

Avagy hajlandó-e a gazdaközönség hallgatásával ezen imperialisztikus politikáját támogatni, mely tudvalevőleg még egy ipari államra nézve is kétes értékű, de amely egy agrárállamot, mint Magyarország, a romlásba viheti! (Ugy van, ugy van!)

Ezen ugy Ausztria, mint Magyarország mezőgazdaságára nézve káros nagyzási hóbortnak a költségeit természetesen legkényelmesebb volna a béketűrő agráriusokkal megfizettetni és ha Darányi nem állotta volna útját a legkitartóbb küzdelmek árán eme törekvéseknek, a külügyminiszter ur ezen a mi bőrünkre menő bőkezűségével talán máris tönkreteszi országunk egész állattenyésztését. (Ugy van! Felkiáltások éljen Darányi.)

Azonban az agrárius türelemnek is csak vége szakad egyszer és ez az, amiben elszámította magát Aerenthal gróf, mert bekövetkezett már az a pillanat, amelyben, akármilyen eszközökkel is, de el fogjuk vágni az útját a mi érdekeink ellen irányuló politikájának.

Erre törekedett eddig is Darányi és az érdekeink védelmében kifejtett oly páratlan energiájával csak betetőzte azon állandó tevékenységet, melyért az egész gazdaközönség, de különösen ezen egyesület tartozik elismeréssel, melyet a fontosabb kérdésekben mindenkor meghallgatott, ami által az OMGE.-nak nemcsak tekintélyét, hanem irányító befolyását is növelte. (Helyeslés.)

Ki kell tehát ismételt nyilatkoztatnunk, hogy habár ellenkezik gazdasági érdekeink-

kel a Romániával kötött s még hatályba nem lépett szerződésben adott állatbehozatali engedély, ahhoz, föltéve, hogy az a két törvényhozás által ratifikáltatik, hozzájárulunk ugyan, de kimondjuk egész határozottan, hogy miután — majdnem teljességében — ki lett már merítve a Romániának adott évi kedvezmények által azon állatbehozatali összkontingens, melyet a két kormány a Balkán-szerződések tárgyalásakor egymással a Balkán-államok részére 50,000 darab szarvasmarhában, 120,000 darab sertésben és 100,000 drb juhban állapított meg, nem vagyunk hajlandók semmi körülmények között annak túllépését engedélyezni és követeljük, hogy ezen összkontingens, valamint egyidejűleg a bárczás legeltetés tilalma biztosítsák. (Élénk helyeslés, éljenzés.)

Az osztrák agráriusoknak politikája ezekkel a kereskedelmi szerződésekkel szemben lényegesen megváltozott, mert míg eleinte ők is a legridegebb visszautasítással fogadták a Balkán-államokkal kötött és az ő érdekeiket éppen ugy sértő szerződéseket, addig később a rekompensáció alkudozó terére léptek. Ezen alkudozások tárgyát képezte egyrészt az osztrák állattenyésztés előmozdítására létesítendő állatértékesítő központ, másrészt egy banknak felállítása, mely szintén ezen érdekek előmozdítását lenne hivatva szolgálni.

Mindkét intézményt természetesen erős állami támogatással óhajtották létesíteni. Az állatértékesítő központot eleinte ugy kontemplálták, hogy annak támogatása olyan összeggel történjék, mely a közös vám jövedelméből Ausztriára eső 63%-nak felelne meg, de minimálisan legalább is 1 millió koronát tenne ki. Az agrárbanknak szubvencióját pedig eleinte 20, később 12, majd 8 és a legutóbbi napokban benyújtott törvényjavaslatban 6 millió korona évi összegben állapították meg.

Az osztrák agráriusoknak ezen taktikáját itten nem akarom bíráltni és éppen csak a mi szempontunkból akarom hangsúlyozni azt, hogy helytelennek tartanám, ha szomszédainkat e taktikájukban követnők. Helytelennek találok pedig azt egyrészt azért, mert azt tartom, hogy meggyengíti a mi határozott állásfoglalásunkat, mely a Balkán-államok részére bármely állatbehozatali koncesszióknak megadását ab ovo helyteleníti, ha az alkudozás terére lépünk, másrészt veszélyes

precedensnek tartanám a jövőre nézve. (Ugy van, ugy van!)

Ne tessék azonban ezekből azt hinni tisztelt Közgyűlés, hogy mert nem tartom követendőnek azt a módot, melylyel az osztrákok ki akarják eszközölni azt a nagymérvű szubvenciót állattenyésztésük részére, annak létesítését Magyarországon is éppen annyira, sőt még sokkal inkább ne tartanám előmozdítandónak.

Még ha nem is volna szándékukban Ausztriában állattenyésztésüket ilyen nagymérvű szubvencióval ellátni, még abban az esetben is Magyarországon egy ilyen állatértékesítő központ létesítése a közel jövőben bekövetkező önálló berendezkedés miatt már is feltétlenül szükséges. De szükséges főképp azért is, mert a Balkán-államokból beözönlő állatok egyrészt, másrészt pedig az a konkurrenzia, melyet az imént említett osztrák állatértékesítő központ létesítése a mi állattenyésztésünknek okozni fog, veszedelemmel fenyegetik hazai állattenyésztésünket. Nem lehet tehát eléggé hangsúlyoznunk és követelnünk, hogy a magyar állam a legmesszebbmenő támogatásban részesítse állattenyésztésünket, hogy képesek legyünk ezen veszélyek daczára azt fejleszteni, mert az állattenyésztés a modern gazdálkodásnak egyik bázisát képezi.

Hogy képesek legyünk majd versenyezni az Ausztriában fölláttandó állatértékesítő központtal, nekünk egy olyan központot kell létesítenünk, mely minden irányban a lehető legszabadabban mozoghasson s mely a fejlődésnek minden feltételét magában bírja. A nyerészkedést lehetőleg teljesen ki kellene zárni, ami természetesen nem könnyű, mert megnehezíti a szükséges tőkének megszerzését; azt azonban mindenesetre biztosítandónak tartom, hogy az erre a célra összegyűlt tőkének nyerészkedése korlátoztassék. (Helyeslés.)

E telepet minden modern kellekkel föl kell ruházni és főleg exterritorialissá kell tenni, vagyis mindenféle fölösleges helyi korlátozó szabályoktól mentesíteni. Sajnos, hogy sok sürgetésünk daczára is ezen annyira sürgős munkálatot még nem indíthatjuk meg, aminek az oka egyedül a hosszantartó és minden irányban oly bénítólag ható kormányválságban keresendő.

Az esetleg bekövetkező önálló berendezkedésünket figyelembe véve, még fel akarok említeni, ha csak röviden is, egy

Szeeskavágók,

Kukoriczaszártépők

Répvágók,

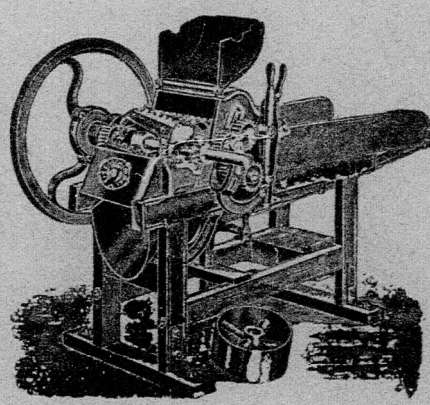
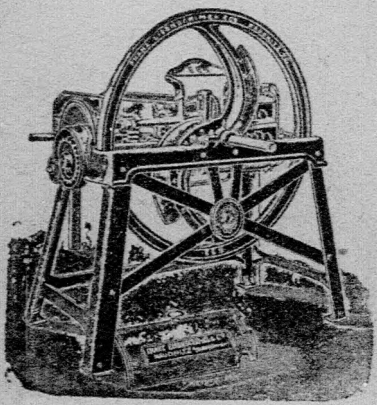
Darálógépek

legtökéletesebb és legjobb kivitelben

Bächer-Melichár

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond**
Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

másik igen fontos feladatot, melyet egyesületünk legközelebb már a holnapi ülésben megindítani óhajt s ez a mezőgazdasági termények értékesítésének szervezése. (Halljuk, halljuk!)

Egy ilyen szervezetet, ha jól akarjuk azt megalkotni, három fő irányban kell kiépíteni. Először kell egy, az egész országot behálózó organizációt létesíteni, melynek legalkalmasabb formáját szövetségi alapon képzelem s mely hivatva volna a mezőgazdasági terményeket összegyűjteni; másodsor szükséges egy központi szerv, mely ezen összegyűjtött árukat a külföldi piacokra irányítaná és amelynek feladata főleg a külföldi piacok megkeresése volna. Mivel pénzügyi bázis nélkül egy ilyen organizációt el nem lehet képzelni, létesíteni kell harmadszor egy erős pénzügyi központot, amely warrantoknak kibocsátását is eszközölné, úgy hogy azok nemcsak a már beraktározott terményekre, hanem az álló termésre és az ingó felszerelésekre is lehetővé tennék a hitelszerzést a közvetlen hitelforrásnál, úgy hogy azok lennének leszámíthatók. Természetes, hogy ezen központi intézetnek mindazon állami kedvezményekkel fel kell ruháztatnia, amelyeket a többi szövetségi központok élveznek. Ezenkívül szükségesek oly törvényhozási intézkedések is, amelyek a kézi zálog mellett a francia „credit agricole” zalog fogalmát magánjogunkban meghonosítaná.

Az 1904. évi XIV. t. cz. által némely gazdasági ágazatok támogatására engedélyezett 6 millió korona, habár alapját képezhetné ezen akció megindításának, mégis minimálisnak mondható, ha az imént elmondottakat meg akarjuk valósítani és ezért itt is úgy állami, mint társadalmi anyagi támogatásra lesz szükség. (Élénk helyeslés.)

Mint hogy még egy igen aktuális és sürgős ügygyel kell foglalkoznom, t. i. a vasúti tarifa kérdésével, legyen szabad csak röviden rámutatni arra az igen fontos eredményre, amelyet a gazdaközönység egyöntetű állásfoglalása alapján az érdekképviselet kérdésében a jelen évben elértünk s amely lehetővé teszi, hogy a törvényhozás a gazdaközönségnek megfelelőleg alkossa meg az érdekképviseletet. Minden törekvéssel azon leszek, hogy a rendezett politikai viszonyok bekövetkeztével az érdekképviseleti

törvény létrejőjön, hogy a gazdasági élet tevékenysége mezőgazdasági érdekei fejlesztésére szervezett alakban hathatósan érvényesüljön. (Élénk helyeslés.)

Ezek után áttérek egy, gazdasági életünket erősen fenyegető másik veszélyre. Érttem Ausztriának azon újabb vasúti tarifa politikáját, melylyel a szerződéses vámterületi viszonyunk alap gondolatát és szellemét a legdurvábban megsérti.

Az új osztrák vasúti tarifa tételei összességükben körülbelül 20%-kal emeltettek, aminek következtében Magyarországot körülbelül 10 millió korona újabb teher fogja sújtani.

Ez ellen a sajnálatos intézkedés ellen, mely abszolút jellegű és nemcsak a magyar, de más államok terményeit is sújti, sőt magát az osztrák árut is, nem tehetünk kifogást, minthogy az 1908. évi XII. t. cz. úgy Magyarországnak, mint Ausztriának a tarifa megállapításában a szabad kezét biztosítja, noha világosan kimondja azt is, hogy törekedni kell, hogy az „egyöntetűség lehetőleg fenntartassék és továbbfejlesztessék”. (Ugy van, ugy van!)

Eme díjtételek leszállítását, hogyha a kormány a kérvényben kifejtett óhajnak nem tudna érvényt szerezni, legfeljebb az osztrák agráriusokkal együtt eljárva remélhetnők.

A szerződési viszony szellemének Ausztria részéről való súlyos megsértése és Ausztriának ama nyilvánvaló törekvése, hogy tarifáinak megállapításánál a magyar kivitelt és pedig leginkább liszt kivitelünket sújtsa, ott tűnik ki leginkább, hogy szállítási díjtételeit Magyarország nyugoti határainak azon legfőbb pontjaitól, ahol Ausztriába való kivitelnél legnagyobb része lebonyolódik, minden eddigi szokástól és gyakorlattól eltérve úgy állapította meg, hogy az áru mindig a leghosszabb utirány után fizeti a díjakat, még akkor is, ha az a legrövidebb uton szállítatik.

Hogy ez milyen megterhelést fog a magyar terményeknek okozni, azt természetesen kiszámítani még nem lehet, mint hogy ez a különféle konjunkturák és a termés nagysága szerint váltakozik, de hogy ez milliókba megy, az bizonyos, valamint az is, hogy úgy hat, mint egy védvám Ausztria javára. (Ugy van!)

De van egy másik intézkedése is ezen tarifális politikának és ez az, hogy a 340 kilométernél távolabbról érkező azon

gabonaneműek részére, melyek különösen a galicziai és bukovinai határ bizonyos állomásain hozatnak be, kedvezményes leszállított tarifákat állít föl, melyeket természetesen ezen állomások földrajzi távolságánál fogva Magyarország nem vehet igénybe.

Ezzel és az előbb említett intézkedéssel Ausztria nemcsak megnehezíti és megdrágítja a magyar mezőgazdasági áruknak Ausztriába való bevitelét, hanem kijátszja a 6 kor. 50 filléres gabonavámot is, mely hivatva volna a magyar gabonát megvédeni; de mely gabonavám ezen hatását nem érvényesítheti, mert a tendenciózus tarifák folytán az orosz és a román buza olcsóbban szállítható be Ausztriába, mint a magyar.

Ha ezen tarifapolitikával kapcsolatosan Ausztriának vasúti politikáját nézzük, mely minden vonalat államosítani akar és ezáltal eszközt nyer, mint az osztrák kormány indoklásában ki is fejezi, arra, hogy elvágja utainkat kifelé s ezáltal bennünket arra készíthet, hogy Ausztria érdekszféráját szolgáljuk, olyan helyzeteket terem, melyek csakugyan inkább fognak a vámháboru állapotához hasonlítani, mint egy normális, békés szerződéses állapothoz, mely a kölcsönösség elvén nyugszik. (Ugy van!)

Az osztrák politikának mai általános irányzatával szemben, de különösen a most említett tarifa- és vasúti politikának ellenséges tendenciáját egész tárgyilagosan bírálva, konstatálnunk kell, hogy a közös vámterületben rejlő előnyök, ha ez így krescsendő halad tovább, teljesen illuzóriussá válhatnak és hamarosan arra a pontra fogunk jutni, ahol a közös vámterületnek csak hátrányai fognak ránk nehezenni.

A közös vámterület hiveinek áll érdekében elsősorban úgy idehaza, mint Ausztriában, hogy az ellenünk irányuló ezen politikán hamarosan változást idézzenek elő, ha nem akarják az egész országot a külön vámterület hiveinek táborában tömörülve látni, ahová ilyen körülmények között a vámközösség főapostolai is csatlakozni lesznek kénytelenek.

Nem kell azonban, tisztelt Közgyűlés, hogy ezek a nehézségek, amelyek egy közgazdaságilag erős Magyarország kiépítése elé gördülnek, minket a kétségbeesés tétlenségébe kergessenek, nem szabad, hogy czél tudatos tevékenységünket a

kül- és beállásosság, hanem ellenkezőleg ellenségek támadásának gúnyját és annál szebb feladatok elvégzéséhez!

A küzdelem volt megelőzője az említett nemcsak megismerés, hanem morális erővel győzelemre vezető seiket! (Ugy van!)

Ezek után amide a mai rendes közgyűlések rendezéseinek megkezdéséhez, idején az alapszabályok 18-ik cikkében foglaltak szerint ismételtlen közzétételre szabályok értelmében, mintegy a közgyűlést határozó és ezennel megnyitja.

Jegyzőkönyvhitelesítés

Károlyi Mihály gróf jegyzőkönyvének hitelesítésére Emil gróf és Máday jegyzőkönyv vezetésére vezető-titkár urat kéri.

Szövetségi tagok kiküldetése

Károlyi Mihály gróf 24. §-ának f) pontja a tisztelt közgyűlésnek Országos Szövetségének választmányába, illetőleg beválasztott képviselői Emil dr. titkár urat a segíti kiküldöttek névjegyzékének bejelentésére.

Mutschenbacher Em gyűlés! Van szerencse gazdasági egyesületek tagjai által az igazgatóság végrehajtó bizottság mandátuma a folyó évi segíti iroda felszólított hogy újabb három évre végrehajtó-bizottság kegyenek. Amennyiben tagok kiküldötteket az előző ciklusban fognak a végrehajtó-hivatni és abban részt vevőnek a szövetségében eddig beállítottak: A Borsodvármegyei Szatmáry Királyi Pál a Gömörvármegyei Gábor helyett Gruner L. Gazdasági Egyesület a Palugyai Mór dr. t. e. Magyar Szőlősgazdák társaság helyébe He Jenő dr. helyébe S. magyarországi Földművelésügyi Miniszter helyébe Laehne Hugó helyébe Pestvármegyei Gazdák Gábor gróf helyébe He

A MAGYARORSZÁGI KÖZGAZDASÁGI EGYESÜLET
KÖZGAZDASÁGI EGYESÜLET
RÉSZVÉTELEK
BUDAPEST, V.

MAGYARORSZÁG
egyedüli beszerzési forrása mindennemű
kocsis- és inas-libériákban.
Kocsis-szűrők és bundák
legnagyobb raktára.

Parádés lótarak és
gazdasági lópokróczok
legnagyobb választékban.
10 darab megrendelésénél már
nagybani eladási árak.

SCHWARZ M. L. Budapest, V., Váci-körút 4. sz.
Különlegességek **őszi és téli** (szőrmebélésű) **urasági kocsi- és uti takarókban,** valamint **kocsibundák és lábzsákokban.**
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
Telefon 41-96. Szabott árak. Alapított 1873.

kül- és belelenségek miatt abbahagyjuk, hanem ellenkezőleg az akadályokból és az ellenségek támadásaiból merítsünk magunknak erőt és lelkesedést nehéz, de annál szebb feladatainknak keresztülvitéhez!

A küzdelem volt mindig kuforrása és megelőzője az emberi haladásnak, mely nemcsak megizmosította a gyengéket, hanem morális erőt is nyújtott neki, amelylyel győzelemre tudták vinni törekvéseiket! (Ugy van! Élénk eljenzés és taps.)

Ezek után amidőn megállapítom, hogy a mai rendes közgyűlés alapszabályaink rendelkezéseinek mindenben megfelelően hivatott össze, ideje és tárgysorozata az alapszabályok 18-ik §-a értelmében a *Köztelek* lapban kellő időben és módon ismételtén közzétett s hogy az alapszabályok értelmében megkövetelt 50 tagnál több, mintegy 190 tag van jelen, a közgyűlést határozatképesnek jelentem ki és ezennel megnyitom.

Jegyzőkönyvhitelítők és jegyző kiküldése.

Károlyi Mihály gróf elnök: A mai közgyűlés jegyzőkönyvének hitelítésére felkérem *Dessewffy* Emil gróf és *Máday* Izidor tagtársakat, míg a jegyzőkönyv vezetésére *Jeszenszky* Pál ügyvezető-titkár urat kérem fel.

Szövetségi tagok kiküldötteinek bejelentése.

Károlyi Mihály gróf elnök: Alapszabályaink 24. §-ának f) pontja értelmében bejelentendők a tisztelt közgyűlésnek a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének tagjai által az igazgató-választmányba, illetőleg a végrehajtó-bizottságba beválasztott képviselői. Felkérem *Mutschenbacher* Emil dr. titkár urat a folyó év során a szövetségi kiküldöttek névjegyzékében történt változások bejelentésére.

Mutschenbacher Emil dr. titkár: Tisztelt Közgyűlés! Van szerencsém bejelenteni, hogy a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének tagjai által az igazgató-választmányba, illetőleg a végrehajtó-bizottságba beválasztott képviselők mandátuma a folyó év végével lejár. A szövetségi iroda felszólította a szövetségi tagokat, hogy újabb három évre képviselőiket a szövetség végrehajtó-bizottságába kiküldeni sziveskedjenek. Amennyiben az egyes szövetségi tagok kiküldötteiket meg nem neveznék, addig az előző ciklusban kiküldött képviselőik fognak a végrehajtó-bizottság üléseire meghívni és abban résztvenni. Az igazgató-választmányban a szövetség által kiküldött tagjai sorában eddig beállott változások a következők: A Borsodvármegyei Gazdasági Egyesület *Szatmáry* Királyi Pál helyett *Melczér* Lászlót, a Gömörvármegyei Gazdasági Egyesület *Putnok* Mór helyett *Gruner* Lipót, a Liptóvármegyei Gazdasági Egyesület a régi kiküldöttek helyett *Palugyai* Mór dr.-t és *Thuránszky* Kálmánt, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete *Bernáth* Béla helyébe *Herczegh* Mihályt, *Drucker* Jenő dr. helyébe *Szabó* Zoltánt, a Nyugat-magyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete *Laehne* Hugó helyébe *De* Pottere Brunó, a Pestvármegyei Gazdasági Egyesület *Keglevich* Gábor gróf helyett *Hajós* József dr.-t küldötte ki.

Károlyi Mihály gróf elnök: Határozatilag ki mondom, hogy a közgyűlés a bejelentést tudomásul veszi.

Szavazatszedő-bizottság kiküldése.

Károlyi Mihály gróf elnök: Mielőtt a mai közgyűlés napirendjén szereplő választásokra áttérnénk, amely választások alapszabályaink 22-ik szakasza értelmében szavazólapok útján ejtendők meg, van szerencsém egy szavazó-bizottság kiküldését javasolni, amelynek elnökéül *Somssich* Andor urat, tagjaiul pedig *Jeszenszky* Andor, *Mezey* Gyula, *Sierbán* János és *Darányi* Gyula dr. urakat, jegyzőjéül pedig *Mutschenbacher* Emil dr. titkár urat ajánlom. (Helyeslés.) Amennyiben javaslatomhoz hozzá méltóztatnak járulni, felkérem a nevezett urakat, sziveskedjenek a beadandó szavazatok összegyűjtése végett a választási aktus színhelyül kijelölt buffet-be átvonulni s egyben felkérem a közgyűlés igen tisztelt tagjait, hogy szavazatukat a kilépés folytán megüresedő 19. elnökké választás folytán megüresedett 1 és betöltetlen 1 igazgató-választmányi tagsági helyre, összesen tehát 6 évre választandó 20 és 2 évre választandó 1, mindössze tehát 21 igazgató-választmányi tagra leadni sziveskedjenek, továbbá a számvizsgáló-bizottságba a jövő 1910. év tartamára 5 tagot választani méltóztatassanak az alapszabályok 24-ik §-a értelmében. A szavazás megtörténteig a közgyűlést felfüggesztem.

Szünet után.

Károlyi Mihály gróf elnök: A közgyűlést újból megnyitom s addig, míg a szavazatszedő-bizottság munkáját elkészül, a közgyűlés napirendjét tovább tárgyalhatjuk. Következik

az igazgató-választmány jelentése az 1908-1909. évi egyesületi működésről.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár: Tisztelt Közgyűlés! Az egyesület multévi működéséről szóló jelentés egybe van foglalva az egyesületi évkönyvben, melyet a közgyűlési meghívóval együtt az egyesület összes tagjainak megküldöttünk. Méltóztatassanak hozzájárulni ahhoz, hogy az igen terjedelmes jelentés felolvasottnak tekintessék. (Helyeslés.) Amennyiben a t. tagoknak valamelyes észrevételei volnának a jelentéshez, méltóztatassék azt megtenni a felvilágosításokat készséggel meg fogjuk adni.

Károlyi Mihály gróf elnök: A jelentéshez *Bethlen* István gróf tagtársunk kíván szólni. (Halljuk!)

Bethlen István gróf: Az évi jelentésnek van egy pontja, amely a Balkán-szerződésekkal foglalkozik és kimerítően ismerteti azt a működést, melyet az igazgató-választmány és az elnökség az év folyamán a kérdésben kifejtett. Azt hiszem, mindnyájunk nézetét tolmácsolom, amidőn a választmány és elnökségnek ezen kifejtett működéséért köszönetet mondok s hálánkat fejezem ki azon küzdelemért, melyet kifejtett abban az irányban, hogy ezen szerződések a magyar mezőgazdaság érdekeinek ellenére életbe ne léphessenek.

De tisztelt Közgyűlés, nem elegendő az, hogy a mai pillanatban csak köszönetet szavazzunk. Az elnök ur Öméltósága is bővebben kiterjeszkedett elnöki megnyitójában ezen kérdésekre és ismertette a helyzetet, amely előtt ma állunk. A helyzet röviden az, hogy törvényeink és alkotmányos rendeleteink szigorú parancsa ellenére oly intézkedések vannak tervbe véve, amelyek gazdasági érdekeinket mélyen sértik. (Igaz, ugy van!) Amint méltóztatnak az utolsó

napok eseményeiből tájékozódni, tervbe van véve, hogy a jelen kormány felmentessék, azért, mert megtagadta a román szerződésnek rendeleti uton való életbeléptetését. Azt hiszem, nem követek el indiszkréciót, ha megczafolom az utolsó napokban közzétett azon híresztelést, mintha a kormány kebelében ez ügyre vonatkozólag nézeteltérés volna. Ez nem áll, mert a jelen kormány egyhangulag hozta meg azon határozatát, hogy nincs azon helyzetben, hogy a román kereskedelmi szerződést rendeleti uton életbeléptesse. Azt hiszem, ez volt a főoka annak, hogy a kormány végre, kívánsága szerint távozhasson. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a következő kormány felhatalmazva érezze magát arra, hogy ezen kereskedelmi szerződést életbeléptesse, mert amint méltóztatnak tudni, az 1898. évi 56 ik t.-cz. ugy rendelkezik, hogy felhatalmazást ad a kormánynak, hogy 1909. év végéig a kereskedelmi szerződések körül átmeneti intézkedést tehesen. Mit jelent ez? Ez annyit jelent, hogy a kormány oly intézkedéseket tehet, hogy ilyen átmeneti intézkedéseket 1909. év végéig életbeléptet, de nem jelenti azt, hogy az év utolsó perczeiben oly intézkedéseket tegyen rendeleti uton, amely tekintetben az ország közvéleménye épp ellenkező fe fogásban van és oly intézkedéseket tegyen, amelyek nem azért tétetnek, hogy 1910. év január elsején érvényüket veszítsék. Azt hiszem, a magyar alkotmányjoggal homlokegyenest ellenkezik az a felfogás, hogy Magyarországon törvényes felhatalmazás nélkül rendeleti uton a kormány bármely intézkedést tehesen. Azt hiszem, nekünk kötelességünk a mai napon tiltakozni azon törvénysértés ellen, hogy Magyarországon is a 14. §. alapján kormányozzanak. (Élénk helyeslés, igaz, ugy van!)

Tisztelt Közgyűlés! Az elnök ur megnyitó beszédében rámutatott azon szerepre, azon szomorú szerepre, amelyet azon férfiak játszottak a Balkán-szerződések megkötésénél, akik külföldi képviselőitünkre hivatottak. Sajnos, én is osztozom elnök ur ezen nézetében és elérkezettnek látom a pillanatot, hogy erre is rámutassunk és megmondjuk azt, hogy a korona Magyarországot külföldi képviselőitét azért ruházta a jelenlegi külügyminiszterre, hogy fennálló törvényeink keretén belül hazánk közgazdasági érdekeit megvédelmezze, nem pedig azért, hogy oly politikát kövessen, amely homlokegyenest ellenkezik az ország közgazdasági érdekeivel. (Igaz, ugy van!)

Megmondom azt is, hogy ne bizakodjék a külügyminiszter ur abban, hogy nem fognak akadni ebben az országban férfiak, akik az ő titkon üző t. munkáját le nem fogják leplezni. És én rendületlenül hiszem, hogy lesznek ebben az országban férfiak, akik a törvényszegésnek ezt a munkáját leleplezni fogják. Ne bizakodjék abban sem, hogy e kérdésben a főrendiház nem tart velünk, mert mindnyájan tudjuk, hogy a főrendiház e kérdésben veünk tart, éppen azért bátorodom egy határozati javaslatot beterjeszteni, kérve annak elfogadását. (Halljuk, halljuk!) Határozati javaslatom a következő:

Az OMGE. közgyűlése tudomásul veszi az évi jelentést és köszönetet szavaz az elnökségnek a Balkán kereskedelmi szerződések körül kifejtett tevékenységéért. Együttal eleve is tiltakozik a román kereskedelmi szerződésnek az év utolsó perczeiben rendeleti uton szándékolt életbeléptetése ellen; ha pedig mégis életbeléptették, 1910. év január 1-én tul törvényhozási felhatalmazás nélkül való érvényben tartását nyílt törvényszegésnek

**A MAGYAR ÁLTALÁNOS
KÖSZÉNBÁNYA
RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPEST, V., ERZSÉBET-TÉR 19.**

**Ajánlja csépléshez, gőz-
ekeszántáshoz és gazda-
sági üzemekhez:
tatai briketteit.**

A tatai brikett teljesen pótolja a porosz szenet, ára azonban jóval olcsóbb. A báró *Hatvany-uradalomban* megégett gőzekepróbanál 11 és háromnegyed hold fölhasználásához szükségelt 914 kg. szlécziái brikettel szemben csak 1000 kg. tatai brikett kellett!

minősíti. Végül utasítja az elnökséget, hogy a gazdasági érdekeink ellen tervezett ezen merényletek ellen a küzdelmet teljes elszántsággal tovább is folytassa. (Hosszantartó lelkes éljen és taps, felkiáltások: Elfogadjuk!)

Löhrer Andor: Tisztelet Közgyűlés! Engedjék meg, hogy röviden ezen kérdéshez én is hozzácsóljak. A legmelegebb elismerés hangján kell kiemelni az elnök ur ömeltóságának azon nyílt és férfias állásfoglalását, melyvel elnöki megnyitójában a Balkán helyzetet és a vámkérdéseket elénk tárta. Jól méltóztatnak tudni, hogy e teremben hosszú ideig s nagy küzdelem árán tudtuk elérni azt, hogy a gazdaközösség belássa, miszerint válságos gazdasági érdekeink istápolását nem egyedül az Ausztriával való vámközösségben kell keresnie. Az elnök ur reámutatott arra, hogy ezen gazdasági közösség határain belül Ausztria minden eszközzel arra törekszik, hogy Magyarország kivételét lehetlenné tegye egy a tengeren, mint a vasutakon, holott másrésztől ipari áruival Magyarország minden vidékét felkeresi és elárasztja, hogy a gazdaközösséget a másik oldalról a lehetőségig kihasználja. Ha azonban az egyik oldalról megfojtani — és a másik oldalról a nagy vételi képességet kizárják, — ezt e'érni egyszerre nem lehet. Azt hiszem, minden magyar gazda be fogja látni, hogy ily körülmények között csak gyarmata vagyunk Ausztriának és minden gazda érzi ezen eljárás súlyos következményeit. A méltányosság úgy hozza magával, hogy azon óriási áldozatokért, melyeket Ausztria ipari fejlődéséért a magyar nemzet hozott, megérdemelnék azt, hogy Magyarország mezőgazdasága is a kellő méltánylásban részesíthessék. A Balkán-államokkal való szerződés szerintem teljesen alkotmányos és törvényellenes, amint erre Bethlen gróf is javaslatában helyesen rámutatott. Éppen azért, mivel a közgyűlés Bethlen gróf javaslatát egyhangulag elfogadja, kérem ezen javaslathoz még azt hozzátenni, hogy teljesen alkotmányos és törvényellenes volna az, hogyha a román kereskedelmi szerződést bármely külügyminiszter vagy kormányrendelet uton életbeléptetné.

Károlyi Mihály gróf elnök: Kimondom a közgyűlés határozataként, hogy a közgyűlés az igazgató-választmány előterjesztett jelentését egyhangulag tudomásul veszi és az évkönyv szerkesztésének fáradságos munkájáért elismerést szavaz az egyesület tisztviselőkarának. Ugyiszint egyhangulag hozzájárul a közgyűlés **Bethlen István** grófnak a román kereskedelmi szerződés rendeleti uton való életbeléptetése ügyében beterjesztett határozati javaslatához. (Éljen.)

Az osztrák Zentralstelle üdvözlöte.

Rubinek Gyula igazgató: Tisztelet Közgyűlés! Az osztrák Zentralstelle főelőadója, Simitsch-Hohenblum Alfréd lovag, a Zentralstelle nevében, amely hozzánk hasonlóan ugyancsak a Balkán kereskedelmi szerződések törvényellenes életbeléptetése ellen küzd, a következő távirattal üdvözlöli a közgyűlést:

„Mint az Önök egyesületének tiszteletbeli tagja és az Agrárzentralstelle főelőadója, a közgyűlésnek legmelegebb agrárius üdvözlötemet küldöm. Reméljük, hogy a tervezett tömeg-husimport a balkánállamokból a mi szilárd ellenállásunkon meg fog törni. Ezzel egybekötjük azon kívánságunkat, hogy Károlyi Sándor gróf eszméi, amelyek mindnyájunkat lelkesítenek, minden időkre tovább éljenek.

Simitsch-Hohenblum Alfréd lovag.“

Károlyi Mihály gróf elnök: Az üdvözlö táviratot örömmel vesszük tudomásul. (Helyeslés.)

A szavazás eredményének kihirdetése.

Somssich Andor, a szavazatszedő-bizottság elnöke jelenti, hogy az igazgató-választmányi tagsági állások betöltésére összesen 135 szavazatot adatott be. Ebből 6 évi időtartammal **Bethlen István** gróf 135, **Bolla Mihály** 135, **Bornemissza Elemér** báró 133, **Csekonics Sándor** gróf 135, **Darányi Béla** 128, **Desseffy Emil** gróf 135, **Érös Rezső** 125, **Förster Aurél** 135, **Köhner Adolf** 132, **Kokas József** 133, **Lintner Sándor** 133, **Makfalvy Géza** 135, **Matta Árpád** dr. 125, **Nagy Ferenc** dr. 125, **Piller Kálmán** 134, **Róth Lóránt** 133, **Sághy Gyula** dr. 122, ifj. **Sporzon Pál** 135, **Teleki József** gróf 135 és **Ujhelyi Imre** 135; 2 évre **Törley Gyula** 135 szavazatot kapott.

Beadattak még szavazatok a következő jelöltekre: **Törley Gyulára** (6 évre) 16, **Liptay Jenőre** 9, **Huchthausen Vilmosra** 2 és **Galter Frigyesre** 1.

Elnök a szavazatszedő-bizottság elnöke által megválasztott igazgató-választmányi tagokul bejelentett egyesületi tagokat a lepszabályszerűen megválasztott igazgató-választmányi tagokul jelenti ki.

A számvizsgáló-bizottság tagjai a megejtett választás szerint 135—135 szavazattal 1 évre a következők lettek: **Bolla Mihály**, **Drucker Jenő** dr., **Grassl Hugó**, **Küszer Henrik** és **Rátonyi Reusz** Henrik.

Igazgató-választmány jelentése az 1908—1909. évi egyesületi működésről.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár a tagok mozgalmára vonatkozólag jelenti, hogy a lefolyt egyesületi évben alapító tagul 13, évdijas tagul 458, összesen 471 egyén lépett be.

Elhalt a tagok sorából 3 alapító, 57 évdijas, kilépett és töröltetett 109, összesen 169 tag. A taglétszámszaporulat, az elhunyt, kilépett és törölt tagok levonásával tehát 302.

Az összes tagok száma 1909. évi június hó 30-iki zárlattal 374 alapító, 4264 évdijas, összesen 4638 tag.

A közgyűlés az előterjesztést egyhangulag tudomásul veszi s elhunyt tagjai fölött részvétét nyilvánítja.

Az 1907 július 1-től 1908. év december 31-iki költségvetési időszak zárószámadásainak bemutatása és a felmentvények megadása.

Rubinek Gyula igazgató előterjeszti az egyesületnek 1907 július elsejétől 1908 december hó 31-ig, tehát 1¹/₂ évre terjedő zárószámadását. A zárószámadás az évi jelentés kapcsolatában megküldetett az összes tagoknak, amiből kitűnik, hogy a zárószámadást a számvizsgáló-bizottság felülvizsgálván, azokat rendben találta.

A vagyonmérleg kimutatására vonatkozólag jelenti igazgató, hogy az alapítványok befizetése folytán az egyesület vagyona 10,870 koronával gyarapodott. A jelentés megjelenése óta Károlyi Lajos gróf, néhai Károlyi Alajos gróf örököse 100,000 koronát kitevő alapítványát, amely eddig csak kötvényben volt biztosítva, készpénzben befizette az OMGE. elnökének közbenjárásával. Indítványozza, miszerint a közgyűlés határozza el, hogy ezen alapítvány örökidőkre, mint Károlyi Lajos gróf alapítvány kezeltesse és annak kamataival, mint eddig, az egyesület szabadon rendelkezze, amiről a befizető köszönetünk kifejezése mellett átíratilag fog értesítettetni.

Tisztelettel javasolja szóló, hogy a közgyűlés az előterjesztett zárószámadásokat, valamint a vagyonmérleget s a jövedelem- és költségkimutatást tudomásul vegye s az igazgató-választmánynak, igazgatónak, pénztárosnak és könyvelőnek a felmentvényt megadja.

Senki hozzászólni nem kívánván elnök ilyen értelemben mondja ki a közgyűlés határozatát.

Az 1910. évi költségvetés megállapítása.

Igazgató beterjeszti az igazgató-választmány nevében az 1910. évi január hó 1-től december hó 31-ig szóló költségvetés tervezetét. A költségvetés körülbelül 13,000 koronával több kiadást irányoz elő a múltévénél, amely körülmény az évi jelentésben találja indokolását. Ennek fedezete a több tagdíjbevétel előirányzásában található, úgy hogy a költségvetés realitása minden tekintetben biztosítottnak tekinthető. Kéri, hogy az igazgató-választmány által készített és szóló által előterjesztett 1910. évi költségvetést, úgy, amint az az évkönyvben megjelent, a közgyűlés jóváhagyja.

Günther Ferencz, bár nem kívánja kétségbevonni a költségvetés realitását, csupán arra a körülményre hívja fel a figyelmet, hogy mindössze 112 korona többlet van előirányozva, mint felesleg, amelyet egy 200,000 koronával rendelkező büdzsénél elenyészően csekély összegnek talál, főleg ha tekintetbe vesszük azt, hogy a múltévi zárószámadások 48,000 korona többletkiadásról tesznek tanúságot. Véleménye szerint egy titkos pontnak kell itt lennie, amelyet szóló a M. É. Sz. 16,000 korona segélyben lát, amely hozzájárult ahhoz, hogy a 48,000 korona deficit megszűntethető volt. Már pedig a jövő évi költségvetésben ezen segély felvéve nincsen, holott szóló tudomása szerint az egyesület a M. É. Sz.-t erkölcsi támogatásában részesíti. Egyáltalán nem látja szóló indokoltnak, hogy az OMGE. a M. É. Sz.-t, mint kartell támogatassa s indítványozza, hogy a jövőre vonatkozólag ez megszüntetessék. Az OMGE.-nek nem érdeke a magas műtrágyaárak fenntartása, hanem feladata azok leszállítása, már pedig az erkölcsi támogatás ellenében a M. É. Sz. az előbbi követeli. Kéri indítványának elfogadását olyan értelemben, hogy az OMGE. ezen szubvenzió elfogadásától a jövőben tartózkodjék.

Rubinek Gyula véleménye szerint Günther felszólalásában aligha az az aggodalom vezetett, vajjon mit csinál az OMGE., midőn költségvetésének egyensúlya veszélyeztetve van. Ha ez vezetett volna, akkor éppen ellenkező indítványt nyújtott volna elő s illetve azt indítványozta volna, hogy ezen összeg a költségvetésbe beállítassék, mert hiszen az az egyensúly helyreállítására szolgálna. (Helyeslés.)

Mindenekelőtt a tekintetben kívánja előtte szólót megnyugtani, hogy az egyesület költségvetése reális-e vagy sem. Minden helyesen vezetett intézménynél általánosan bevett szabály az, hogy rendkívüli kiadások csak rendkívüli bevételek esetében szavaztatnak meg. S miután minden évben voltak az egyesületnek rendkívüli bevételei, remélhető, hogy ezek a jövő évben is meglesznek rendkívüli bevételek azonban reális költségvetésbe sehol a világon be nem állíthatók. Utal arra, hogy a múlt évről az egyesületnek 29,000 korona feleslege maradt, amely felett szabadon rendelkezik s hogy a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetétől 15% haszonrészesedést élvez, amely utóbbi azonban, mint bizonytalan, egy reális költség-

vetésbe be nem állítható is az egyesületnek több amely rendkívüli, de a beállítani nem lehet, arról, hogy az előterjesztés valóságos is.

Günther egyéb megreflektálni, minthogy egy mány ülésen módjában megadni s ez alkalom kívánja, hogy az OMGE. támogatásában nem re felügyeletünk és ellenőrlatos elnözés folytán a M. É. Sz.-ról irván, az fejezés használtatott, a a tényleges állapotnak M. É. Sz. hirdetéseiben kifejezést használta, a tudomást szerzett tiltak jelentette, hogy a jövő deshez fog alkalmazko szerződés értelmében ügyel a M. É. Sz. száma ármegállapítására.

A szubvenziót illető az bizonyos czélra, n zási kísérletek végzése nem vehető, minthogy sára vonatkozólag a osztály bizottsága illeték ságával együttesen hatá gyázási kísérletek végzé jában bent foglaltatik. Sz szerződésben semmi n nem lát, amint az ig látott, mert az egyesül tette s a fogyasztás szolgálta.

Egyébként megjegyzé adatokat is terjesztett el, amelyekkel egy b Javasolja szóló, hogy jelentés tudomásul vé egyesület tagjai az igaz iránt már eleve is b (Általános helyeslés.)

Günther Ferencz is elnök kimondja a közgyűlés határozatát, hogy az igazgató-választmány által előterjesztett költségvetést a közgyűlés elfogadja s a végrehajtás véle a közgyűlés határozatának.

Segédtitkár részére az adományozta titkár

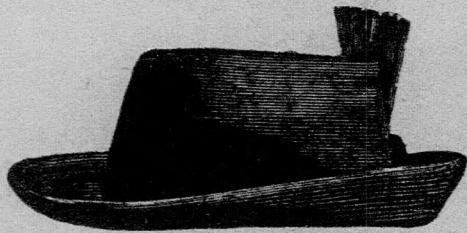
Igazgató jelenti, hogy az alapszabályok módosítására **Mutschenbacher** Emil dr. munkássága, valamint irodalmi működésének czimtel adományozta. (Helyeslés.)

A közgyűlés a bejelentett adományozást megköszöni.

Indítvány

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár az alapszabályok módosítására az egyesület tagjainak jogát megjelölt indítványokat terjesztette elő. Jelen indítványok az alapszabályok intézkedéseinek módosítására vonatkoznak. A bejelentett indítványok a közgyűlés határozatára várják a közgyűlés határozatát. A közgyűlés a bejelentett indítványokra vonatkozólag határozatot hoz.

Előterjeszti Merza M. az Országos Egyesület lapunk mai számának december hó 18-án tartott ülésén a közgyűlés határozatában található állásfoglalása értelmében az minden diszkusszió kérésére visszahívandó.

VADÁSZKALAPOT, MELLÉNYT és ALSÓ RUHÁT

„**LUKÁCS**“ kalap és uridivat különlegességek üzlete Budapest, IV., Kecskeméti-u. 7.

A „Köztelek“ előfizetői 5% engedményben részesülnek.

vetésbe be nem állítható. S miután ezeken kívül is az egyesületnek több olyan bevétel van, amely rendkívüli, de amelyet a költségvetésbe beállítani nem lehet, mindenki meggyőződhet arról, hogy az előterjesztett költségvetés talán túlréaliz is.

Günther egyéb megjegyzéseire nem kíván reflektálni, minthogy egy utóbbi igazgató-választmányi ülésen módjában volt a megfelelő választ megadni s ez alkalommal újból hangsúlyozni kívánja, hogy az OMGE. a M. É. Sz.-t erkölcsi támogatásban nem részesíti s az utóbbi csak felügyeletünk és ellenőrzésünk alatt áll. Sajnálatos elnézés folytán az évkönyvben ugyan a M. É. Sz.-ről írván, az erkölcsi támogatás kifejezés használtatott, ami azonban helytelen s a tényleges állapotnak meg nem felelő. A M. É. Sz. hirdetéseiben is az erkölcsi támogatás kifejezést használta, ami ellen mihelyt erről tudomást szerzett tiltakozott s a M. É. Sz. kijelentette, hogy a jövőben szorosan a szerződéshez fog alkalmazkodni. Az OMGE. a kötött szerződés értelmében két kiküldötté által felügyel a M. É. Sz. számadásaira és különösen az ármegeállapításra.

A szubvenziót illetőleg kiemeli szót, hogy ez bizonyos célra, nevezetesen a műtrágyázási kísérletek végzésére adódik; az tehát fel nem vehető, minthogy ezen összeg felhasználására vonatkozólag a növénytermesztési szakosztály bizottsága illetékes a M. É. Sz. igazgató-ságával együttesen határoz, aminthogy a műtrágyázási kísérletek végzése az OMGE. programjában bent foglaltatik. Szó a M. É. Sz.-szel kötött szerződésben semmi megrovandó cselekményt nem lát, amint az igazgató-választmány sem látott, mert az egyesület csak feladatát teljesítette s a fogyasztás emelkedésének érdekét szolgálta.

Egyébként megjegyzi, hogy Günther konkrét adatokat is terjesztett az igazgató-választmány elé, amelyekkel egy bizottság fog foglalkozni. Javasolja szót, hogy az igazgató-választmány jelentése tudomásul vétessék és kéri, hogy az egyesület tagjai az igazgató-választmány eljárása iránt már eleve is bizalommal viseltessenek. (Általános helyeslés.)

Günther Ferencz ismételt felszólalása után elnök kimondja a közgyűlés határozataként, hogy az igazgató-választmány által készített és az igazgató által előterjesztett 1910. évi költségvetést a közgyűlés egyhangulag tudomásul veszi s végrehajtás végett kiadja az igazgató-választmánynak.

Segédtitkár részére az igazgató-választmány adományozta titkári cím megerősítése.

Igazgató jelenti, hogy az igazgató-választmány az alapszabályokban foglalt jogánál fogva Mutschbacher Emil dr. segédtitkárnak kifejtett munkássága, valamint eredményes hivatali és irodalmi működésének elismerésül a titkári címet adományozta. (Helyeslés.)

A közgyűlés a bejelentést tudomásul veszi és a czimadományozást megerősíti.

Indítványok.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár jelenti, hogy az alapszabályok rendelkezései értelmében az egyesület tagjainak jogukban áll a közgyűlés elé indítványokat terjeszteni. Négy egyesületi tag élt ezen jogával és 5 indítványt terjesztett a közgyűlés elé. Jelenti, hogy ugyancsak az alapszabályok intézkedése következtében a szóbanforgó indítványok tárgyalás és javaslatlétel végett előzőleg az igazgató-választmány elé terjesztettek és szó a ennek állásfoglalását fogja az indítványokra vonatkozólag a közgyűlés elé terjeszteni.

Előterjeszti Merza Mártonnak, illetve a Gazdatisztek Országos Egyesületének indítványát, mely lapunk mai számának az igazgató-választmány december hó 18-án tartott üléséről szóló tudósításában található s az igazgató-választmány állásfoglalása értelmében indítványozza, hogy az minden diszkusszió kizárásával indítványtevőnek visszaadassék.

Merza Márton utal arra, hogy a Gazdatisztek Országos Egyesülete az 1908. évi közgyűlésén több tag kérelme folytán foglalkozott a szóbanforgó cím felvételének kérdésével s a közgyűlés határozatának megfelelőleg felírt a földmivélsügyi kormányhoz a cím engedélyezése érdekében. Midőn tehát a földmivélsügyi miniszter a kérelmezett címet nevezett egyesületnek megadta, nem látja indokoltnak, sőt a legerélyesebben tiltakozik az ellen, hogy ebben bárki is czimbitorlást lásson. Inkább követ el bitorlást nézete szerint az, aki uzualis alapon használ valamely címet, mert vagy van jogosultsága egy erkölcsi testületnek valamely cím használatához, vagy nincs. Ugyancsak visszautasítja azt a kijelentést is, mintha a szóbanforgó egyesület az új cím felvételével a zavarosban kívánna halászni, amint azt Jeszenszky Pál egy lapban megírta s amint ez itt is állítatott. (Felkiáltások: Ezt nem mondták! Eláll, eláll.) Kéri a közgyűlést, hogy előterjesztett indítványát tegye magáévá. (Nem fogadjuk el.)

Kodolányi Antal azt a kérdést intézi Merzához, hogy a „Gyakorlati” cím mellőzésére mi indította az egyesületet.

Merza Márton utal arra, hogy ez az intézkedés a tagok nagy részének egyenes kívánságára történt s annyival is inkább jogosult, minthogy az egyesületnek ma már nagyszámban vannak okleveles gazdatiszt tagjai.

Bujanovics Sándor, mint a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének 30 év óta elnöke (Élénk éljenzés és taps.), néhány felvilágosító megjegyzéssel kíván ez ügyben szolgálni. Az egyesület 30 év óta áll fenn s a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete címet viseli, de egy a tagok körében, mint mindenütt egyszerűen „Gazdatisztek Országos Egyesülete” néven szerepel, amely cím egészen át is ment a köztudatba. A másik, az u. n. Gyakorlati Gazdatisztek Egyesületével szemben szóló semmi néven nevezendő animozitással nem viseltetik. Bár óhajtott volna a gazdatiszti osztály érdekében, hogy annak erkölcsi és anyagi érdekeit egy egyesület képviselje, de minthogy ez nem történt meg, szó a csak azon kívánságának adhat kifejezést, hogy a gyakorlati, illetve most már Gazdatisztek Országos Egyesülete is hiven teljesítse feladatát s mennél több sikerrel vigye előbbre az általa szolgálni kívánt ügyeket. Hogy azonban a szóban forgó új cím felvételével valóban kellemetlenségek és surlódások fognak támadni, az kétségtelen s ezt minden bizonynyal Merza sem fogja kétségbe vonni; a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének kérelme pedig csakis ezen kellemetlenségek kiküszöbölését célozta. Nem állítja — s erről az előadó sem tett említést — hogy a Gazdatisztek Országos Egyesülete czimbitorlást követ el. Az új cím teljes joggal megilleti azt, mert a földmivélsügyi miniszter engedélyezése alapján vétetett fel. A szó a elnöke alatt álló régi egyesület azonban csupán az ügymenetre nézve, minden személyes indok kizárásával lát az új cím felvételében sérelmet s más intenczió, mint a kellemetlenségek elhárítása, egyáltalán nem vezet. A mi kérdésünk lényegében az, miszerint ez a czimkérdés úgy döntessék el, hogy ebből az egyik egyesületre se háramolják kár és semmi néven nevezendő hátrányt sem a régi, sem az új egyesület ne szenvedjen. (Élénk helyeslés.) Éppen ezért, minthogy az ügy különben is a földmivélsügyi miniszter előtt van, indítványozza szót, hogy a közgyűlés az ügyből kázust ne csináljon s Jeszenszky Pál előterjesztését tegye magáévá. (Zajos helyeslés és éljenzés.)

Merza Márton és elnök megjegyzése után Jeszenszky Pál kijelenti, hogy nem felel meg a valóságnak Merza az az állítása, hogy ő írta volna valamely lapban azt, hogy a Gyakorlati Gazdatisztek Egyesülete azért vette fel az új címet, hogy a zavarosban halászasson. A leg-határozottabban kijelenti, hogy ő ezt semmiféle lapban sem írta; hogy azonban ez állítás lényeg-

gét illetőleg mi a meggyőződése, azt nem kívánja faszegetni. (Élénk tetszés.)

Károlyi Mihály gróf elnök ezután a közgyűlés határozataként kimondja, hogy az előadói előterjesztést a közgyűlés tudomásul veszi.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár előterjeszti Ugron Zoltánnak a beiratási díjak 10 koronáról 2 koronára való leszállítását célzó indítványát, amelynek szövege lapunk más helyén van közzétéve.

A közgyűlés az indítvány fölött napirendre tér. Előterjeszti továbbá ugyancsak Ugron Zoltánnak a méterrendszer és koronaszámításoknak a „Köztelek”-ben s az egyesület kiadványaiban kötelező alkalmazása iránt beadott indítványát, mely egész terjedelmében az igazgató-választmány üléséről szóló tudósításban található.

A közgyűlés az indítványt magáévá teszi s utasítja a „Köztelek” szerkesztőségét az indítványban foglaltak effektuálására s egyúttal felkéri az igazgató-választmányt arra, hogy kiadványaiban is keresztülvitesse az indítványban foglalt javaslatot.

Előterjeszti ezután Mendl Jeromosnak az aranyban való készíztetések felvételének megsürgetése és a mezőgazdasági hitelnek bankképes varrantok kibocsátása útján való emelése tárgyában benyújtott indítványát (szövegét lásd az igazgató-választmány üléséről szóló tudósításban), amelyet a közgyűlés Mendl Jeromos hozzászólása után előadó indítványára — mint-hogy a kérdés széleskörű előtanulmányokat igényel — a közgazdasági szakosztályhoz tesz át.

Végül előterjeszti ügyvezető-titkár a Nógrád-vármegyei Gazdasági Egyesület elnökének az olesó marhasó forgalombahozatala ügyében beadott indítványát. (Szövege lapunk más helyén.)

A közgyűlés az indítványt teljes mértékben pártolja és magáévá teszi s felkéri az elnökséget, hogy az illetékes miniszterekhez a szükséges felterjesztéseket megtegyék s egyben az országos képviselőket és vármegyei gazdasági egyesületeket hívja fel az akció támogatására.

Emlékbeszéd Cserháti Sándor tiszteleti tagról.

Károlyi Mihály gróf elnök: Felkérem Kerpely Kálmán igazgató-választmányi tag urat, hogy elhunyt tiszteleti tagunk, Cserháti Sándorról emlékező beszédét megtartani sziveskedjék. (Halljuk! Halljuk!)

Kerpely Kálmán Tisztelt Közgyűlés! Magyaróvár a mezőgazdasági haladás, a tudományos buvárkodás és ismeretterjesztés ősi hazája.

Cserháti Sándor mezőgazdasági művelődésünk e klasszikus földjén élt, melynek tradíciókkal telt levegője termékenyítőleg hatott fogékony elméjére. Ott bontotta ki szárnyait, ott kezdte meg munkásságát, ott lett nagygyá, onnan terjedt szét híre és lett közismert szaktekintély németek hazánkban, hanem a külföldön is.

Munkás élete színhelyén halt meg, annak az ódon épületnek közelében, mely munkásságának, nagygyá való növekedésének tanyája és tanuja volt. Meghalt férfikora teljében, az 1909-ik esztendő április hó 13-ik napján 57 éves korában, minden előremet betegeskedés nélkül, hivatása teljesítése közben, mikor kísérleti földjeinek naporkénti szokásos megtekintése után hazafelé tartott; talán új eszmék, új alkotások elmélkedése közben, kint a gazda éltető elemében, a szabad természet nagy templomában, Isten napsugaras ege alatt.

Agyszélhűdés oltotta ki munkás életét. Az a sokat gondolkodó, pihenés nélkül folyton dolgozó agy mondta fel a szolgálatot: talán kifáradt, pihenni vágyott. Halálának tragikumát megkapó.

Emberileg itélve testi és szellemi erejének teljében, nem az édes otthon, nem a szerető család körében, hanem abban az épületben hunyta le örökre szeméit, melynek falai között nagygyá lett, ahol nevének dicsőséget szerzett, ahonnan a magyar gazdák szeretetét és becsü-

lését megnyerte. Meghalt abban az épületben, ahol annyit tépelődött a magyar föld érdekében.

Mennyit tudnának azok a falak mesélni! Közöny, kishitűséget, kételkedést szívós akaraterejével, tudásának fegyvereivel legyőzte, mert ha bántotta is a közöny és kételkedés, az munkája sikerébe vetett hitét csak megacélozta és annál szívósabb munkásságra készítette. Mintha az lett volna a jelszava: „És mégis mozog a föld!” Ennek a magyar földnek mozognia, haladnia kellett munkássága nyomán. És hogy ezt mennyiben sikerült elérnie, legjobban igazolta váratlan halálakor, a pótolhatatlan veszteség tudatában, a magyar gazdák igaz, osztatlan részvéte.

Egygyel több ok, hogy ezt a történelmi multu, sok vihart és szenvedést látott ódon várat, a magyar mezőgazdasági tudományok és művelődésnek ezt a százéves hajlékát, az eddiginél még nagyobb tiszteletben tartjuk.

Cserhádi Sándor 1852-ben, szeptember 14-én született Győrött. Az alreáliskolát ugyanott, a felső osztályokat Pozsonyban végezte. Középiskolai tanulmányainak befejezése után 1869—1871-ig gyakorlatszerzés céljából moson-, pozsony- és sopronvármegyei gazdaságokban gazdasági gyakornok; 1871—1873-ig elvégezte a magyaróvári gazdasági akadémiát; ezt követően 1873—1874-ig a hallei és lipcsei egyetemeken folytatta egy-egy évig tanulmányait. A hallei egyetem gazdasági intézete világhírneke tetőpontján állott akkor, Kühn Gyula hírneves igazgatójának vezetése alatt. Cserhádi Sándor fogékony lelkére ez sem maradhatott hatás nélkül. Előtte volt a példa, mit tud egyetlen ember szívós akaraterejével alkotni. Az irodalom megbecsülésének, az irodalom iránti szeretetének már akkor tanujelét adta azzal, hogy Kühn Gyulának akkoriban korszakot alkotó művét, „Die zweckmässigste Ernährung des Rindes” című munkáját magyarra lefordította.

A tér csakhamar megnyílt számára tanári hajlamsainak és hivatásának élni. Külföldi tanulmányai befejeztével, 1874 év őszén már a magyaróvári gazdasági akadémia segédtanára és 1878-ban, tehát három év múlva, rendes tanára. Nem is csalódtak benne; disze volt az akadémiának a multban, büszkesége lesz a jövőben.

Mint fiatal kezdő tanárnak még nem volt alkalma tulajdonképpen hivatásának élni; nem állt a növénytermesztés szolgálatában. Különböző kisebb tárgyak előadása nehezített vállára, ami régebben a fiatal, kezdő tanárok rendes sorsa volt. De ő alkotni tudott már itt is és a csekélyebb jelentőségűnek látszó tárgyak iránt érdeklődést tudott kelteni. Nagy előszeretettel foglalkozott a zoológiával és tanárkodása alatt akkor jelenik meg első irodalmi terméke: „A Phylloxera vastatrix” címmel 1880-ban, melylyel az akkor erősen fellépő és nagy pusztításokat végző filloxera vészedelemre hívta fel a magyar gazdák figyelmét. Mint fiatal zoológus tevékeny részt vesz a filloxera elleni védekezések munkálataiban, felrázná igyekezve a magyar föld-birtokosokat ezen vésszel szemben tanusított fásultságukból.

Végül 1884-ben nyílt meg előtte az a tér, amelyen tulajdonképpen naggyá lett, elfoglalva az óvári akadémián megüresedett növénytermesztési tanszéket. Tanári hivatásának, egyéni képességeinek tudatában, talán mintegy a jövőbe látva érezte, hogy a magyar mezőgazdaság érdekeit e téren fogja legsikeresebben szolgálni. Az 1884-ik esztendő fordulópontot jelentett Cserhádi életében; gazdasági haladásunk a földművelés és növénytermesztés terén ezen időtől kezdve az ő nevéhez fűződik. Ő volt az, aki e téren a mezőgazdasági tudományt, az elméletet a gyakorlattal szoros kapcsolatba hozta, e kettő között a teljes kapcsolatot megteremtette.

Teljes tudatában volt annak, hogy a gazdák bizalmát csakis úgy nyerheti meg, eredményt csakis akkor érhet el, ha minden ténykedésében a hazai mezőgazdasági viszonyok irányítják.

Jól tudta azt, hogy nem elegendő a külföldi példákra hivatkozni, a külföldi eredményeket egyszerű pusztán szóval a katedrai tanítás anyagává tenni. Tudta jól, hogy hallgatóiban csak akkor ébreszthet tartós érdeklődést és nevelhet belőlük jó magyar gazdákat és viszont a gazdák bizalmát csak úgy nyerheti meg, ha az, amit hirdet, amit tanít, a magyar gazdasági viszonyok ismeretén alapszik, a magyar viszonyok között vált be, a mi viszonyaink között próbáltatott ki.

A szó szoros értelmében a magyar mezőgazdaság apostola volt. Időt és fáradságot nem kímélve járt-kelt az országban, felkereste a gazdákat saját otthonukban, mindenütt tanítva és tanulva. Saját tapasztalatai alapján ismerte meg a magyar földet és a hazai mezőgazdasági viszonyokat. A helyszínen tanulta megismerni azokat a bajokat, melyeknek gyógyításában később oly nagy sikereket ért el. De megnyerte apostoli utjaival a magyar gazdák bizalmát is. A helyszínen tanulták megismerni, a magyar föld érdekében kifejtett munkásságát megbecsülni és egyénileg szavainak hitelt adni. A magyar gazdák bizalmának elnyerése volt fáradhatatlan munkásságának egyik szép jutalma.

Husz évet töltött, mint a növénytermesztési tanszék tanára a katedrán s ezen idő alatt egész gazdanemzedéket nevelt; fel és hogy mily eredménynyel, azt az a hála és elismerés igazolhatja legjobban, melylyel az életbe kilépett tanítványai róla minden alkalommal megemlékeztek, eszméinek országsszerte lelkes hirdetői és támogatói, a magyar föld haladását célzó munkálataiban segítő társai lettek.

Nem volt nagy szónoki tehetség; nem is előadásának szépségével, hanem szavainak igazába vetett hitével, a meggyőzős erejével, fejtegetéseinek logikai következettségével hatott hallgatóira. Tudták, hogy amit Cserhádi a katedrán mond és tanít, a hazai viszonyokon alapuló tapasztalatainak leszárt eredménye. Szigorú és elnézést nem ismerő volt, mint tanár és dacára annak, mégis szerették, mert megbecsülték a hazai mezőgazdaság érdekében kifejtett fáradhatatlan munkásságát és e téren szerzett érdemeit.

De Cserhádi mint tanár nemcsak szóval tanított, hanem tóll is szolgált a mezőgazdaság ügyét, a gazdák érdekeit. Gazdasági irodalmunknak kiváló munkása volt. Tapasztalatait, munkásságának eredményeit sietett közkinccsé tenni. Tettel, szóval és írásban egyaránt egyforma lelkesedéssel és szakértelemmel szolgált az ügyet, amelyért élt. A különböző hazai és külföldi szaklapokban megjelent közleményein kívül, melyek összegyűjtve már magukban véve kötetekre menő munkásságát igazolják, jóformán alig mulik el esztendő, hogy újabb munkát ne bocsátana a gazdaközönség rendelkezésére.

1887-ben: a Trágyázás alapelvei (Kosztány Tamás dr.-ral együttes szerkesztésben). 1888-ban: Mily módon lehetne a kishirtokosok között az okszerű gazdálkodást legsikeresebben terjeszteni? 1889-ben: A gabonafélék termesztése, mely művében későbbi nagyszerű munkásságának alapelvei már feltalálhatók. 1890-ben: Versuche über den Grünmais. 1891-ben egy német nyelvű munkán kívül 3 könyve jelenik meg: A csalamádé termesztése, bevermelése és etetése. Továbbá a m. kir. földművelésügyi minisztérium megbízásából írt „A talajnak mélyművelése hazánkban” című alapvető forrásmunka, hazai tapasztalatok alapján mutatva rá a mélyművelés jelentőségére. Egyike legkitünőbb munkáinak, a magyar föld érdekében fáradhatatlanul dolgozó és akkor még viszonylag kevésbé ismert szakembert állítva elének. Ez az első nagyobb feltűnést keltett munkája német nyelven is megjelent. Ugyanezen évben (1891-ben) jelenik meg „Mezőgazdasági szakoktatásunk reformja” című munkája, élénk tanúbizonyságul, hogy szorosan vett szakmüködésén kívül valóban hivatásos tanár is volt, mert a gazdanevelés kérdései is élénken foglalkoztatták.

1892-ben: Talajjavító növények. 1894-ben: Talajismeret cz. műve, mely különösen a gazdasági intézetek hallgatói részére szolgált becses forrásmunkául. Ugyancsak 1894-ben, a Magyar Tudományos Akadémia kiadványai között: A dohány égésére befolyást gyakoroló körülmények tanulmányozása. 1895-ben: Újabb tapasztalatok a trágyázás köréből. 1896-ban: Az okszerű talajművelés alapelvei és A mezőgazdasági kísérleti állomásokról című munkája. 1898-ban: A rétek trágyázása különös tekintettel a Thomas-salak és kainit használatára. A gyomok kártekonysága és az ellenük való védekezés. 1900-ban: Rövid utmutatás a homoki szőlők trágyázására. 1901-ben: A kálitrágya alkalmazása és ugyanabban az esztendőben egyike legkiválóbb irodalmi alkotásainak: Az általános és különleges növénytermesztés című 1010 nyomtatott oldalra terjedő két kötetes munkája. Ehhez hasonló értékű munkát a gazdag német irodalom sem tud felmutatni. Tudományos és gyakorlati munkásságának eredményei és tapasztalatai ebben a könyvben vannak áttekinthető rendszerbe foglaltan feldolgozva. Amit abban a talaj műveléséről, a trágyázásról és az egyes növények termesztési feltételeiről ír, az mind hazai tapasztalatokon és megfigyeléseken alapuló tanulmány. Igazolja a munka értékét és kelen-dőségét, hogy tetemesen bővített 1192 oldalas második kiadása már 1905-ben, tehát négy év multán megjelent.

1902-ben: Die Hannagerste, 1905-ben: Újabb tapasztalatok a cukorrépatermesztés köréből, 1906-ban: Über die Eigenschaften, welche die Qualität des Weizens bestimmen. 1907-ben két értékes munkája jelenik meg: A műtrágyák okszerű alkalmazása és Az Afföld mezőgazdasági viszonyainak reformja. 1909-ben, tehát halála évében még két munkával: Az istállótrágya és Az árpa termesztése, különös tekintettel a sör-árpára című műveivel gazdagítja mezőgazdasági irodalmunkat.

Ha figyelembe vesszük, hogy ezen önálló művein kívül számos szakközleménye jelent meg hazai és külföldi szaklapokban, hogy növénytermesztési kísérleti terének, majd később növénytermesztési kísérleti állomásának eredményeit rendszeres jelentések alakjában feldolgozta, hogy a Kísérletiügyi Közlemények című kiadványok tartalmának oroszlánrésze Cserhádi nevéhez fűződik, ha rámutatunk arra, hogy 1883-ban alapított Mezőgazdasági Szemlé-jével, mint kitűnően szerkesztett havi folyóiratával meghódította a magyar gazdaközönséget, akkor halvány képét nyújtottam Cserhádi Sándor kiváló irodalmi működésének, a gazdák érdekében kifejtett ismeretfejlesztés és terjesztő érdemeinek.

A hazai mezőgazdasági kísérletiügy kifejlődése és megizmosodása, különösen annak növénytermesztési vonatkozásaiiban, szintén Cserhádi nevéhez fűződik; a mezőgazdaság fejlesztése és haladása érdekében kifejtett munkássága ezen a téren érte el legnagyobb sikereit. Már mint fiatal tanár, nagy gondot fordított a tanszékével kapcsolatos növénytermesztési kísérleti tér fejlesztésére. A gazdasági tanintézetek növénytermesztési tanszékeivel kapcsolatos kísérleti terek ő alatta kezdtek a tanítást kiegészítő szemléltető oktatás fontos tartozékai, a kísérleti eredmények rendszeres feldolgozásával pedig az irodalmi terjesztés anyagává lenni. Az ő elnöklése alatt gyűlnek össze a gazdasági tanintézetek növénytermesztési tanárai évenként más és más intézet székhelyén a kísérleti terek munkaprogramjának egyöntetű megállapítása és új teendők együttes megbeszélése végett. De ezzel nem elégedett meg, hanem mint a tudományok népszerűsítésének nagymestere, felismerve az elmélet és gyakorlat közötti szoros kapcsolat nagy szükségét, a gyakorlati gazdákat is működési körébe igyekezett vonni. Érintkezésbe lép velük és szavainak meggyőző erejével ráveszi őket arra, hogy utmutatásai szerint végezzenek kísérleteket. Beleviszi őket egy előtűk jóformán ismeretlen munkakörbe, ellátja őket vetőmaggal, műtrágyákkal, tanácsok-

kal, nyomtatott utasításokkal, mindenben kezűsérlevezés fontosságánál ébreszse. A siker, az a fetterejét növeli, hanem is; a kísérletező gazdák nagyobbodik. Nem kelle keresnie, jelentkeztek s

Fáradozásának kézlátva, növénytermesztés szerepe nem elégitette ki; egy önálló növényterrekepezi lelkes vágyainak csak a mezőgazdaság nő lenne hivatva szolgálni, véleményező, tanácsadó nak, mely a növénytertaná kezében, hogy a kitaposott keskeny gyalog megközelíthető széles o

Eszméje nem hagyja czióját siker koronázza, lépett az állami kísérle kiválóbbja, az országos kísérleti állomás, az ő l

A kísérleti állomás lé korszak nyílt meg Cse A gazdákkal való együtt kozik ki teljes nagyságá tes fejlesztése terét elé től kezdve rohamos lé Cserhádi neve és a veze csakhamar a külföldön

Az állomást munkakör nyában évről-évre fejleszt felszerelésekkel, a kísérle tásával, a gyakorlatot sz gálatok felkarolásával é személyzete csak 1—2 évek folyamán az állom tisztviselők száma kilenc viselőinek a szó legször együtt kellett dolgozniok dolgozni: lankadatlan va főnök volt, nehéz volt alatta csak az boldogult akart, hanem dolgozni kellett nemcsak a kísérk gyakorlati irányu teendő hanem irodalmi tükén tisztviselői irodalmi műk ellenőrzése alatt rájuk b kísérleti eredményeinek totta őket nemcsak dol hogy munkásságuk eredm kincsesé, minél széleseb hetővé kell tenni.

A kísérletiügy szolgálat zett, munkás szakembere amiért — a nehéz szolgá tók csak hálával gondó

Tanszéktől — melyn volt — 1904-ben vált me mint tanár, de nem azért, hogy mint a növényterm nak vezetője, kizárólag minden idejét. E téren a növénytermesztés minden kásságáról csak egynek tatni, mint fényes tan szorgalmának, kiváló alk ségének.

Az ő munkásságának műtrágyák használata a ben elterjedt. Régebben hazánk száraz klímája u sikeres használatának. gazda közreműködésével helytelen voltát. Nem a műtrágyák helytelen alka eljárások egyszerű szolga meg a sikertelenség oká fáradt, dolgozott, míg re hazánkra nézve érvényes alapelveit. Megállapította, kat, klímánkat, talajainka rendszereinket tekintve, a

kal, nyomtatott utasításokkal, tájékoztató füzetekkel, mindenben kezükre jár, csak hogy a kísérletezés fontosságának tudatát bennök felébreszse. A siker, az eredmény nemcsak az ő tetterejét növeli, hanem lelkes híveinek számát is; a kísérletező gazdáknak tábora évről-évre nagyobbodik. Nem kellett már gazdákat keresve keresnie, jelentkeztek szívesen maguktól.

Fáradtságának kézzelfogható eredményeit látva, növénytermesztési kísérleti terének irányító szerepe nem elégitette ki és nem is elégíthette ki; egy önálló növénytermesztési kísérleti állomás képezi lelkes vágyainak célját, mely tisztán csak a mezőgazdaság növénytermesztési érdekeit lenne hivatva szolgálni, mely ezen kérdésekben véleményező, tanácsadó fóruma lenne a gazdáknak, mely a növénytermesztés irányítását tartaná kezében, hogy a kísérleti ügynek általa kitaposott keskeny gyalogösvénye mindenki által megközelíthető széles országúttá váljék.

Eszméje nem hagyja pihenni és szívós ambícióját siker koronázza, mert 1891-ben életbe lépett az állami kísérletügyi intézmények leg-hivallóbbja, az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás, az ő lelkes vezetése alatt.

A kísérleti állomás létesítésével ismét újabb korszak nyílt meg Cserhát munkás életében. A gazdákkal való együttműködés ekkor bontakozik ki teljes nagyságában; a növénytermesztés fejlesztése terén elért eredményei és sikerei ettől kezdve rohamos léptekkel haladnak előre. Cserhát neve és a vezetése alatt álló állomás csakhamar a külföldön is ismertté lett.

Az állomást munkakörének nagybodása arányában évről-évre fejlesztte újabb építkezésekkel, felszerelésekkel, a kísérleti területek nagybodításával, a gyakorlatot szolgáló tudományos vizsgálatok felkarolásával és amíg eleinte segéd-személyzete csak 1—2 kisegítő erőből állt, az évek folyamán az állomás szolgálatában álló tisztviselők száma kilenczre emelkedett. Tisztviselőinek a szó legszorosabb értelmében vele együtt kellett dolgozniuk úgy, ahogy ő szokott dolgozni: lankadatlan vasszorgalommal. Szigorú főnök volt, nehéz volt elismerését kivívni; alatta csak az boldogult, aki nemcsak dolgozni akart, hanem dolgozni is tudott. Dolgozniok kellett nemcsak a kísérleti ügy tudományos és gyakorlati irányu teendőinek lebonyolításában, hanem irodalmi téren is. Megkivánta, hogy tisztviselői irodalmi működést is fejtsenek ki és ellenőrzése alatt rájuk bízta az állomás egyes kísérleti eredményeinek feldolgozását. Megtanította őket nemcsak dolgozni, hanem arra is, hogy munkásságuk eredményeit irodalmilag közzétesse, minél szélesebb rétegekben hozzáférhetővé kell tenni.

A kísérletügyi szolgálatában szorgalmas, képzet, munkás szakembereket igyekezett nevelni, amiért — a nehéz szolgálat dacára — az illetők csakis hálával gondolhatnak vissza reá.

Tanszékétől — melynek 20 éven át disze volt — 1904-ben vált meg. Nyugdíjazását kérte mint tanár, de nem azért, hogy pihenjen, hanem hogy mint a növénytermelési kísérleti állomásnak vezetője, kizárólag ennek szentelhesse minden idejét. E téren elért eredményeiről, a növénytermesztés minden ágára kiterjedő munkásságáról csak egynehányra kívánok rámutatni, mint fényes tanubizonyosságait hangyaszorgalmának, kiváló alkotó és szervező képességének.

Az ő munkásságának köszönhető, hogy a műtrágyák használata a magyar gazdák körében elterjedt. Régebben az volt a nézet, hogy hazánk száraz klímája utját állja a műtrágyák sikeres használatának. Egynehány gyakorlati gazda közreműködésével kimutatta ezen nézet helytelen voltát. Nem a klímában, hanem a műtrágyák helytelen alkalmazásában, a külföldi eljárások egyszerű szolgáló utáztatásában talalta meg a sikertelenség okát. Éveken át tanult, fáradt, dolgozott, míg rendszerbe foglalhatta a hazánkra nézve érvényes műtrágyázási tételek alapelveit. Megállapította, hogy a mi viszonyainkat, klímánkat, talajainkat és növénytermesztési rendszereinket tekintve, a műtrágyák alkalma-

zasi módja lényegesen eltérő nyugati szomszédainkétól. Évek hosszú sora kellett, míg a műtrágyák sikeres alkalmazásának alapelvei átmentek a köztudatba, támogatva lelkes gyakorlati gazdáknak mindjobban nagybodó gardájától. És amíg azelőtt 25 évvel alig ismerték gazdáink a műtrágyákat, ma már virágzó műtrágyagyáraink igazolják e téren nagy haladásunkat.

A siker oroszlanrészre kétségtelenül Cserháté és már magában véve ez is elég leit volna egy munkás élet érdemeinek elismerésére. Hiszen Németországban a műtrágyázás apostola, Wagner Pál tanár, a műtrágyázás kérdéseinek kivül a mezőgazdaság más ágaival egyáltalán nem foglalkozik és mégis büszkesége a német gazdáknak. A mi Cserhátunknál pedig ezen 20—25 évvel azelőtt nálunk teljesen ismeretlen kérdés munkás életének csak egy fejezete.

Ott van a czukorrépa és sörárpa természetése terén kifejtett nagy munkássága. Élénk emlékezetünkben lehet sikra szállása a magyar buza érdekében. Igazának tudatában, tetterős egyéniségének egész erejével, szakitudásának egész súlyával kelt a megtámadott magyar buza védelmére. Mint a kísérleti állomás vezetője egy percz sem szünt meg a magyar buza kérdéseivel foglalkozni, a magyar buza érdekében dolgozni és az Alföldre nézve egyedül a magyar buza létjogosultsága érdekében küzdeni és a tapasztalatok és eredmények neki adtak igazat.

A szikes talajok feljavítását célzó kísérletek is az ő kezdeményezésére indultak meg. Ezzel kapcsolatban a hazai rétek termőképességének emelésére, továbbá a tözeges rétek feljavítására irányuló törekvések szintén az ő nevéhez fűződnek.

A különféle takarmánynövények természetével, ezeknek elterjesztésével, sikeres természetési helyeiknek vidékenként és talajonként való megállapításával is szép sikereket ért el és ezzel közvetve az állattenyésztés emeléséhez is hozzájárult.

Mint a növénytermesztési kísérleti ügy fáradhatatlan munkása, belátta végül azt is, hogy a növénytermelési kísérleti állomásnak az ország egész területére kiterjedő működését a központból irányíthatja ugyan, de annak közvetlen vezetése és támogatása a munkamegosztást teszi szükségessé. Ekkor fogamzott meg sohasem pihenő elméjében az állomás bizonyos mérvű decentralizációjának eszméje. Ő nem volt az az ember, aki eszméje helyességében egyszerűen megnyugszik és a kivitt talán az idők parancsoló kényszerűségére bízta. Ez ellenkezett volna egész egyéniségével, hanem megfelelő szakterők neveléséről előre gondoskodva, szívós kitartása itt is célzt ért a növénytermelési kísérleti állomás aradi kirendeltségének szervezésével és felállításával, mely különösen a Délvidék növénytermesztési ügyeinek volt hivatva szolgálatában állani.

Ez csak első lépése volt a munkamegosztás terén és az alföldi gazdálkodás reformjának közvetkező tanácskozásai alkalmával erősen sorompóba lépett egy alföldi kísérleti állomás felállítása érdekében. Ebben kereste a reformok sikerének egyik biztosítékát. És ahogy alkotásaiban mindig megtalálta a helyes utat és nagy gyakorlati érzékkel mutatott rá a dolgok lényegére, bizonyára itt sem tévedett és helyes utat jelölt meg a reformok egy részének, az alapvető növénytermesztési és földmívelési résznek sikeres megoldására. Életének utolsó éveiben az Alföld gazdálkodási reformjának kérdéseivel foglalkozott nagy előszeretettel, anélkül azonban, hogy ezzel a növénytermesztés érdekében eddig kifejtett munkássága csökkent volna. Az OMGE, bizalmából nyert e téren is vezető szerepet, amire, széles látókörű szakitudásával, kiváló gyakorlati érzékével, mint a magyar föld bajainak alapos ismerője, méltán rászolgált.

Megkezdett művét azonban nem fejezhette be; az a magyar föld, amelyért annyit dolgozott és amelynek érdekében még oly sokat kívánt dolgozni, időelött visszkövetelte magának. Az alföldi gazdálkodás reformja érdekében ki-

fejtett munkásságáért, a Magyar Tudományos Akadémia a Forsier-díjjal tüntette ki 1909-ben, közvetlenül váratlan halálakor; ennek a kitüntetésnek örömét már nem érthette meg. Első ízben 1896-ban nyerte el a Magyar Tudományos Akadémia Forster-díját, a magyar mezőgazdaság érdekében és a kísérletügyi terén kifejtett érdemeinek elismeréséül.

Mint állami tisztviselőnek hivatalos kitüntetésekben nem sok része volt. Az 1896-iki budapesti millenáris országos kiállítás alkalmával legfelső királyi elismerésben részesült; tanárkodásának 25. évi szolgálati jubileuma alkalmával megkapta a Ferencz-József-rend lovagkeresztjét 1908-ban, a bukarasti országos kiállításán való szerepléséért, ahol a magyar rendező-bizottság megbízása folytán a hazai növénytermesztési kísérletek eredményeit mutatta be, a kiállítási bizottság ajánlatára a román csillagrend tisztikeresztjével tüntették ki. De annál több kitüntetés érte a magyar gazdák részéről. A magyar gazdák, akiknek érdekében annyit dolgozott, tisztelték és becsülték. Ahol körükben megjelent szeretettel fogadták és igaz figyelemmel hallgatták tanító, buzdító szavait, tapasztalatainak gazdag tárházából vett példait és tanácsait. Mert hiszen azért, hogy a katedrától megvált, nem szünt meg tanítani. Bejárta az egész országot, évenként más és más helyeken tartva gazdasági előadásokat. Mindenütt őt kívánták hallani, az ő nézeteit megtudni, az ő tanácsát kikérni.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is kivette bő részét a szaktudós megbecsülésében, aki az egyesület gazdatársadalmi mozgalmának lelkes segítő társa volt. A „Köztelek”-nek kezdettől fogva szorgalmas munkatársa. 1890-től kezdve pedig rendes rovatvezetője. A közvetkező gazdasági előadásoknak, az előadások első évétől, 1893-tól kezdve nagybecsült rendes előadója. A földmívelési és növénytermelési szakosztálynak 1891 óta rendes tagja, melynek 1897-ben alelnöke, 1905-ben pedig elnöke lett. 1892 óta az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmányi és mint szakosztályi elnök két év óta az Egyesületi Tanács tagja. Végül a megbecsülés legnagyobb díszével, aminél többet ez a hatalmas gazdatársadalmi szervezet már nem adhatott, tüntették ki a magyar gazdák Cserhát Sándort, amidőn az 1908. évi közgyűlés alkalmával egyhangú lelkesedéssel az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tiszteletbeli tagjává választották.

A gazdaközönségnek ez a halás elismerése igazán boldoggá tette Cserhátit, erre a kitüntetésre volt a legbüszkébb; gazdatársai részéről ezzel nyerte el munkás életének legszebb jutalmát. És hogy ezen hatalmas gazdatársadalmi szervezetenek tisztelete a munkás tudós megbecsülésében milyen őszinte, milyen szívből jövő, igazolja Cserhát emlékének megörökítése érdekében megindított országos mozgalmat, ama biztos tudatban, hogy a magyar gazdák, kikért életében annyit dolgozott, sietni fognak a kegyelet adóját leróni és Cserhát emlékének méltó megörökítését lehetővé tenni.

Egyszerű szavakban méltattam Cserhát munkáséletét. Az egyszerű keresetlen szavakat találtam illő keretnek az egyszerű és szerény életet élt tudóshoz. Csak egyszerű mezei virágokból kötöttem Cserhát Sándor emlékének szentelt koszorút.

Sokat dolgozott életében, nyugodjék most békével és szőjje tovább szép álmait egy gazdaságilag erős és virágzó Magyarországról. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Károlyi Mihály gróf elnök: Azt hiszem, a tisztelt közgyűlés nézetének adok kifejezést, amidőn Kerpely Kálmán igazgató urnak elhunyt tiszteletli tagunk, Cserhát Sándor elővülhelen érdemeit vázoló remek megemlékezéséért őszinte köszönetünket fejezem ki. (Helyeslés.)

Több tárgy nem lévén, a közgyűlést ezennel bezárom. (Élénk éljenzés! Felháltások: Eljen az elnök!)

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének XIV. nagygyűlése.

(1909 december hó 20.)

Jelen voltak: Bujanovics Sándor alelnök elnöklése alatt Zselénski Róbert gróf és Pallavicini Ede örgróf alelnökök, Otlik Iván államtitkár, mint a földmiv. miniszter. Böles Gyula miniszteri tanácsos és Adorján Antal oszt. tanácsos mint a belügyminiszter képviselői, Armos Jenő, Bock Béla, Beliczey Géza, Balogh Elemér, Bacher Emil, Bogay Emil, Berzeviczy Béla, Bogáthy József, Baross János dr., Borszék Soma, Bodor Antal dr., Borhy György, Drucker Jenő dr., De Pottere Brunó, Draxler Brunó, Dery Izidor, Erdélyi David, Emödy József, Elek Henrik, Éber Ernő dr., Frákl József, Galgóczy Károly, Gaylhofer István, Graefl Andor, Günther Ferencz, Gressl Vilmos, Gyertyánffy László, György Endre, Hermandinger Hermann, Hutya Ferencz dr., Hunkár Dénes, Ivánka István, Jeszenszky Andor, Kaufmann István, Kodolányi Antal, Kövér János, Kubinyi Márton, Kajdaosy Endre, Kokas József, Koppély Géza, Kiss Lajos, Kállay Zoltán, Kovács Pál, Körmeny Imre, Koritsánszky János, Krajszik Jenő, Keller Iván, Liptay Jenő, Leibach László dr., Löherer Andor, Lichtenegger Gyula, L'Huilier István, Lukovich Aladár, Mezey Gyula, Munk Soma, Magyar Károly, Máday M. László, Meskó Pál, Molnár István dr., Mandorf Géza báró, Malatinszky György, Malatinszky Ferencz, Nick Ede, Pekanovics Imre, Pfeiffer István, Percezel Ferencz, Rakovszky Antal, Rainprecht Antal dr., Reusz Henrik, Rákosi Gyula dr., Somssich Andor, Somssich László gróf Somssich Béla gróf, Siklaki Iván, Sárközy Viktor, Soóky László, Sierbán János, Sándorházi Lajos, Schlésinger Gyula dr., Stojanovics György báró, Szalay Gyula, Széchenyi Viktor gróf, Szemmary József, Szobonya Bertalan, Szikszay Sándor, Törley Gyula, Tókey Jenő, Teleky József gróf, Vörös Sándor, Vimmer Kálmán, Világossy Gáspár, Vértessy Tivadar, Wieland Arthur, Wittenberger Konrad, Wamoscher Mihály, Weingärtner Andor, Wittmann János és Zathureczky Károly végrehajtó-bizottsági tagok, az egyesület tisztikara részéről pedig Rubinek Gyula igazgató, Darányi Gyula dr. ügyész, Buday Barna szerkesztő-titkár, Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár, Szilassy Zoltán szövetségi titkár, Krolpp Hugó ipari titkár, Kirchner Lajos pénztáros, Mutschenbacher Emil dr. titkár, Murányi Nándor törzskönyvvezető, Fabricius Endre és Kovács János s.-titkárok, Ruszler Károly könyvelő és Mike János irodai írt.

Bujanovics Sándor elnök: Tisztelt Szövetségi Nagygyűlés. Elnökünknek mely sajnálatunkra bekövetkezett gyengélkedése folytán én foglalom el az elnöki széket, melegen üdvözölve a szövetségi tagokat, a nagygyűlést ezennel megnyitom. Mindenekelőtt bejelentem és tisztelettel üdvözölöm a földmívelési és belügyminiszterium tisztelt kiküldöttjeit, Otlik Iván államtitkár, Böles Gyula miniszteri tanácsos és Adorján Antal osztálytanácsos urakat. (Éljenzés!)

A jegyzőkönyv hitelesítésére felkérem Mezey Gyula és Nick Ede tagtárs urakat, míg a jegyzőkönyvet Szilassy Zoltán szövetségi titkár lesz szíves vezetni.

Tisztelt Szövetségi Nagygyűlés! Elnökünknek tegnapi beszéde után feleslegesnek tartom azt, hogy azokkal a kérdésekkel, melyek a gazdaságunkat foglalkoztatják, én ma újból bővebben foglalkozzam és ismétlem, egyszerűen azon reményemnek adok kifejezést, hogy azon értelemben, amely értelemben a tegnapi közgyűlés határozott, fognak a tisztelt szövetségi tagok is közreműködni. Ezzel a napirendre kitűzött tárgyra térhetünk át. Az első pont

a szövetségi tagok kiküldöttjeinek bejelentése.

Fabricius Endre s.-titkár: Tisztelt Szövetségi Nagygyűlés! Van szerencsém bejelenteni, hogy a mai szövetségi nagygyűlésre a nagyméltóságú földmívelési és belügyi miniszter urak, továbbá szövetségi tagok részéről a következők küldettek ki képviselőikül:

A földmiv. miniszter ur Onagyméltósága képviselőiben: Otlik Iván államtitkár.

A m. kir. belügyminiszter ur Onagyméltósága képviselőiben: Böles Gyula min. tanácsos, Adorján Antal min. osztálytanácsos.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület képviselőiben: Bernát István, Bethlen István gróf, Bolla Mihály, Buday Barna, Bujanovics Gyula, Darányi Gyula dr., Darányi Ignác dr., Desseffy Aurél gróf, Desseffy Emil gróf, Gaál Jenő dr., Galgóczy Károly, Hutya Ferencz dr., Jeszenszky Pál, Kerpely Kálmán, Kodolányi Antal, Koppély Géza, Kvassay Jenő, Libits Adolf, Makfalvy Géza, Mérey Lajos, Rakovszky István, Reusz Henrik, Rubinek Gyula, Szentiványi Zoltán, Széchenyi Viktor gróf, Széll Kálmán, Szilassy Zoltán, Teleky Arvéd gróf, Wittmann János, Wekerle Sándor dr.

A „Hangya” képviselőiben: Meskó Pál, Mahovich Gyula, Németh Gábor, Dömötör László dr., Balogh Elemér.

Magyar Gazdaság és Erdőtisztek Országos Egyesülete képviselőiben: Nick Ede, Székács István, Förster Lajos, Gressler Vilmos, Pellet Gyula.

Magyar Mezőgazdák Szövetsége képviselőiben: Esterházy Miklós herceg, Barcza Károly, Harsányi Oszkár, Percezel Ferencz, Nagy Ferencz dr.

Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Egyesülete képviselőiben: Elek Henrik, Bujanovics Gyula, Krolpp Hugó, Széchenyi Géza gróf, Szilágyi Gyula dr.

Magyar Fővárosi Malomegyesület képviselőiben: Déri Izidor, Bacher Emil, Langfelder Ede, Hagenmacher Róbert, Schwartz Ármán.

Magyar Szőlőgardák Országos Egyesülete képviselőiben: Eörsy Ferencz, Krasznay Miklós dr., Liptay Jenő, Molnár István dr., Szobonya Bertalan.

Gazdák Biztosító Szövetkeze képviselőiben: Láng József, Szentiványi Árpád, Várady L. Árpád, Nérei Odön, Kammerer Ernő.

Abaujtornavármegyei G. E. képviselőiben: Hadk János gróf, Schell Gyula báró, Piatthy Mihály, Szalay László, Unger Artur.

Alföldi Földmívelők Gazdasági Egyesülete képviselőiben: Becsey Károly dr., Bodor Antal, Jeszenszky Ignác, Schultheisz Károly, Bernátsky János.

Aradvármegyei G. E. képviselőiben: Vásárhelyi József, Kokas József, Kintzig János, Weitzer János, Purgly László, Keller Iván.

Baranyavármegyei G. E. képviselőiben: Ország Lajos, Benyovszky Móricz gróf, Jeszenszky Imre, Mándy Sámuel, Förster Jenő.

Barsvármegyei G. E. képviselőiben: Dombay Vilmos, Krajszik Jenő, Razgha Ernő, Bottka Zoltán, Zongor János.

Bács-Bodrogvármegyei G. E. képviselőiben: Törley Gyula, Leibach László dr., Kiss Lajos, Vámoser Mihály, Günther Ferencz.

Békésvármegyei G. E. képviselőiben: Beliczey Géza, Haraszty Sándor, Pfeiffer István, Wenckheim Dénes gróf, Wenckheim László gróf.

Biharvármegyei G. E. képviselőiben: Telegdy József, Des Echerolles Kuspér Sándor, Erős Rezső, Papp Imre, Pekanovics Imre, Weingärtner Andor.

Borsodvármegyei G. E. képviselőiben: Miklós Odön, Melcer László, Vértessy Tivadar, Tarnay Gyula dr., Ragályi Béla.

Csanádvármegyei G. E. képviselőiben: Hász Antal, Hary Ágost, Babó Zoltán, Berényi József, Tókey Jenő.

Csikvármegyei G. E. képviselőiben: Cicatricis Lajos dr., Zsoldos Ferencz, Mátéffy László, Kádár Árpád, Határ Károly.

Délvidéki Földmívelők G. E. képviselőiben: Wittmann János, Blaskovich Ferencz, Frakót Menyhért dr., Steuer György dr., Dold István.

Erdélyi G. E. képviselőiben: Bánffy Ernő báró, Jósika Gábor báró, Lészay Ferencz, Tokaji László, Bánffy György báró, Jakab László, Szentkirályi Ákos dr., Cséres Lajos dr., Teleky Arvéd gróf, ifj. Teleky Géza gróf.

Erdélyi-Szász G. E. képviselőiben: Melcer Vilmos, Schuller Rudolf dr., Kopony Vilmos.

Esztergomvármegyei G. E. képviselőiben: Geiger Ferencz, Vimmer Kálmán, Etter Gyula, Cselka János, Szabó Géza.

Fehérvármegyei G. E. képviselőiben: Esterházy László gróf, Koller Pál, Mandorf Géza báró, Lintner Sándor, Armos Jenő.

Győrvármegyei G. E. képviselőiben: Fricke Emil, Lippay Zoltán, Stein Béla, Szántó Odön, Lamberger Oszkár.

Hevesvármegyei G. E. képviselőiben: Kállay Zoltán dr., Malatinszky György, Hellebronth Géza, Borhy György, Gräffl Andor.

Hontvármegyei G. E. képviselőiben: Czobor László, Ivánka László, ifj. Jankovich Béla dr., Ivánka István, Wilezek Vilmos gróf.

J.-N.-K.-Szolnokvármegyei G. E. képviselőiben: Lippich Gusztáv, Kövér János, Gorova László dr., Geylhofer István.

Kecskeméti G. E. képviselőiben: Koritsánszky János, Grasseli Miklós, Szappanos Elek, Héjjas István.

Kisküküllővármegyei G. E. képviselőiben: Kemény Akos báró, Csató Gábor, ifj. Pataky László, Pekry Sándor, Petrichevich Horváth Artur báró.

Krassó-Szörényvármegyei G. E. képviselőiben: Fialka Károly, Issékut Aurél, Eckstein Fülöp, Bukovinszky Artur, Póka József.

Liptóvármegyei G. E. képviselőiben: Thuránszky Péter.

Máramarosvármegyei G. E. képviselőiben: Teleky Gyula gróf, Nyegre László, Mihályi Péter, Kökényesdy Mihály dr., Novák Dániel.

Mosonvármegyei G. E. képviselőiben: Hensch Árpád, Vörös Sándor, Németh Vincze, Danilovits Gyula, Hegyi Miklós.

Nógrádvármegyei G. E. képviselőiben: Mailáth Géza gróf, Hanzély Gyula, Ruszinkó Antal, Kubinyi Márton, Siklaki Iván.

Nyitravármegyei G. E. képviselőiben: Mezey Gyula, Emödy József, Ajtich Horváth Dezső, Elek Henrik, Sándorházi Lajos.

Nyugatmagyarországi Földmívelők G. E. képviselőiben: Zichy Aladár gróf, Laehne Hugó, Giesswein Sándor dr., De Pottere Brunó, Felki József.

Pancsovai G. E. képviselőiben: Sesitinszky Adolf dr., Bauer J. Ferencz, Graf J. Pál.

Pestvármegyei G. E. képviselőiben: Keglevich Gábor gróf, Hájós József dr., Teleky József gróf, Serfőző Géza.

Pozsonyvármegyei G. E. képviselőiben: Bartal Aurél, Páffy Béla gróf, Sághy Gyula, Bartal Ferencz, Horváth Jenő.

Sárosvármegyei G. E. képviselőiben: Piller Kálmán, Lukovich Aladár, Péchy Zsigmond, Bornemissza Lajos, ifj. Kirchmayer Vilmos.

Somogyvármegyei G. E. képviselőiben: Hoyos Miksa gróf, Somssich László gróf, Inkey Pál báró, Somssich Miklós, Bogay Emil.

Sopronvármegyei G. E. képviselőiben: Ruprecht Olivér, Soós Géza, Schreiner Jenő, Mesterházy Ernő dr., Éber Ernő dr.

Szabolcsvármegyei G. E. képviselőiben: Idősebb Kállay András, Bogáthy József, Propper Samu, Járossy Sándor dr., Szikszay Sándor.

Szatmárvármegyei G. E. képviselőiben: Teleky Géza gróf, Falusy Árpád, Cholnoky Imre, Domahidy István, Világossy Gáspár.

Szegedi G. E. képviselőiben: Bokor Pál, Gerle Imre dr., Reöck Iván, Szücs Mihály, Ormodi Béla.

Szepesvármegyei G. E. képviselőiben: Ifj. alapi Salamon Géza, Máriaassy Mihály dr., Okolicsányi Zsedényi Ede, Raisz Aladár, Willand Artur.

Szolnok-Dobokavármegyei G. E. képviselőiben: Wass Béla gróf, László László, Inczedy Samu báró, Csiky Elek, Szemmary József.

Temesvármegyei G. E. képviselőiben: Sztojanovics György báró, Csiky Gyula, Gyika Elemér, Deutsch Andor, Zathureczky Károly.

Tolnavármegyei G. E. képviselőiben: Bartal Béla, Jeszenszky Andor, Kovács Sebastyén Endre, Bernrieder János, Molnár József.

Torontóvármegyei G. E. képviselőiben: Gyer-

tyánffy László dr., Béla, Draxler Brunó
Trencsénvármegyei
kovszky Antal dr.,
Schlesinger Fülöp,
rass Karoly.

Urgvármegyei G.
Sándor gróf, Berná
Tót Lajos, Csuha Is
dor dr.

Udvarhelyvármegye
széki Soma.

Veszprémvármegye
kár Dénes, Magyar
tal dr., Meller Dávid

Zalavármegyei G.
lendy Ferencz, id.
Ferencz, ifj. Tarány

Zemplénvármegyei
rassy Sándor gróf, S
Miklós báró, Moskov

Zolyomvármegyei G.
luczky Miklós dr., He
Antal báró, Badiny

Elnök: Kimondott
nagygyűlés és a szövets
bejelentését tudomás

Tags

Szilassy Zoltán sz
rencsém bejelenteni,
gyűlés óta a Transz
Erdészeti Egyesület

való felvétele s mi
annak a feltételnek,
szívesi köteles a f

végrehajtó bizottság
fizetése mellett ezen
való felvétele ajánlj

Bujanovics Sándor
a nagygyűlés határoz
megyei Gazdasági és
veltség tagjai közé eg

Szövetségi titkár:
hogy ezidő szerint a
országos gazdatestüle
sági egyesület és hát
egy hogy a ma felk

68 testület tartozik a
Tudomásul szolgál

Jelentés a szövets
Szövetségi titkár:
működéséről van sze
lentést tenni. A föl
támogatásával az ors
ban az intelligens ga
adásokat tartottunk,
benjárására a pénzü
bevételei arak újabb
lését határozta el, k
sági egyesületek a
tási szakértőket. A
dalmi mozgalmakról
tünk meg, mely a
kódéséről állandó fe
van szerencsém jele
iroda a szövetségi
a minisztériumoknál
izben információk s

Egy tárgyban az
engedni, hogy bőveb
hogy a szövetségi ir
gazdasági egyesületi
elhatározó lépéseket
kelt gazdasági eg
együttösen kidolgozt
titkárok nyugdíjgyer
szabályzatot, melyről
hajtó-bizottság előtt
leg szolgáltatásban levő
a már eddig eltűnt
csak olyképp rendez
szolgálati évekre k
díjak a földmívelés
segélyképpen fedezh

tyánffy László dr., Babics József, Poroszkay Béla, Draxler Brunó, Marton Andor.

Trencsénvármegyei G. E. képviselőtársaság: Rakovszky Antal dr., Medvánszky László, ifj. Schlesinger Fülöp, Schlesinger Gyula dr., Petráss Karoly.

Ungvármegyei G. E. képviselőtársaság: Sztáray Sándor gróf, Bernáth Zoltán, Egyri Ferencz, Tót Lajos, Csuha István, póttag Virányi Sándor dr.

Udvarhelyvármegyei G. E. képviselőtársaság: Borzseki Soma.

Veszprémvármegyei G. E. képviselőtársaság: Hunkár Dániel, Magyar Károly dr., Rainprecht Antal dr., Meller Dávid, Kajdacsy Endre.

Zala vármegyei G. E. képviselőtársaság: Hertelendy Ferencz, id. Koller István, Mulátszky Ferencz, ifj. Tarányi Ferencz, Sárközy Viktor.

Zemplénvármegyei G. E. képviselőtársaság: Andrássy Sándor gróf, Sztáray Sándor gróf, Sennyei Miklós báró, Moskovits Géza, Berzeviczy Béla.

Zólyomvármegyei G. E. képviselőtársaság: Osztro-luczky Mialós dr., Herritz Vilmos dr., Radvánszky Antal báró, Badiny János.

Elnök: Kimondom határozatként, hogy a nagygyűlés a szövetségi tagok kiküldöttjeinek bejelentését tudomásul veszi.

Tagsági ügyek.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár: Van szerencsém bejelenteni, hogy a legutolsó nagygyűlés óta a Trencsénvármegyei Gazdasági és Erdészeti Egyesület kérte a szövetség kérésére való felvételét s miután a nevezett egyesület annak a feltételnek, hogy alapszabályait kiegészíteni köteles a függelékkel, eleget tett, a végrehajtó bizottság 100 korona tagsági díj fizetése mellett ezen egyesületet a szövetségbe való felvételre ajánlja. (Helyeslés.)

Bujanovics Sándor elnök: Kimondhatom tehát a nagygyűlés határozatként, hogy a Trencsénmegyei Gazdasági és Erdészeti Egyesület a szövetség tagjai közé egyhangulag felvétetik.

Szövetségi titkár: Van szerencsém bejelenteni, hogy ezidő szerint a szövetség tagjai között hét országos gazdasági, 58 törvényhatósági gazdasági egyesület és három gazdasági vállalat van, vagy hogy a ma felvett egyesülettel összesen 68 testület tartozik a szövetség kötelékébe. Tudomásul szolgál.

Jelentés a szövetségi iroda működéséről.

Szövetségi titkár: A szövetségi iroda múltévi működéséről van szerencsém a következő jelentést tenni. A földművelésügyi minisztérium támogatásával az ország különböző gócpontjainban az intelligens gazdaközönség részére előadásokat tartottunk, ezenkívül a szövetség közbenjárására a pénzügyminiszter ur a dohánybevételek határozat el, kinevezte az illetékes gazdasági egyesületek ajánlataira a dohánybevételek szakértőket. A *Köztér*-ben a gazdasági társadalmi mozgalmakról állandó rovatot jelentettünk meg, mely a gazdasági egyesületek működéséről állandó felvilágosítást nyújt. Vegül van szerencsém jelenteni, hogy a szövetségi iroda a szövetségi tagok különféle ügyeiben a minisztériumoknál és a hatóságoknál több ízben információk szerzése végett eljár.

Egy tárgyban azonban méltóztatnék megengedni, hogy bővebb jelentést tegyek és ez az, hogy a szövetségi iroda a múlt évben a vidéki gazdasági egyesületi titkárok nyugdíjkérdésében elhatározó lépéseket tett, nevezetesen az érdekelt gazdasági egyesületekkel és titkárokkal együttesen kidolgozta a gazdasági egyesületi titkárok nyugdíjügyének rendezésére vonatkozó szabályzatot, melyről annak idejében a végrehajtó-bizottság előt is jelentést tettünk. A jelenleg szolgálásban levő titkárok nyugdíjának ügye a már eddig eltöltött szolgálati évekre nézve csak olyképp rendezhető, hogy ha az eltöltött szolgálati éveknek megfelelő nyugdíjbiztosítási díjak a földművelésügyi miniszter által államsegélyképpen fedezhetők lesznek. Ez iránt a

földművelési miniszter elé előterjesztést tettünk és a földművelésügyi miniszter ur elvileg a titkárok nyugdíjügyének rendezését helyeselve s a maga részéről elfogadván, az első évben 10,000 korona államsegély kiutalványozását eszközölte.

Az azóta történt tárgyalások azonban részben azért, hogy két év múlt el az első szabályzat elkészülte óta, részben mert a szabályzat csak 50 tagot veti számításba, holott a végleges bejelentés 60 tagra vonatkozik, a földművelésügyi minisztérium részéről igénybe veendő államsegély magasabbra emelését involválják s így a jelenlegi számítások szerint az intézet csak olyképpen alakítható meg, hogy a gazdasági egyesületi titkároknak már eddig eltöltött szolgálati idejének igénybevétele is a földművelésügyi miniszter az általi költségvetés keretében 15 éven át évi 20,000 korona szubvenzió engedélyezését határozza el.

Ennek folytán a tisztelt szövetségi nagygyűlésnek azt a javaslatot teszem, méltóztatnék helyesléssel tudomásul venni a vidéki gazdasági egyesületi titkárok nyugdíjügyének rendezése érdekében a szövetségi iroda eddig kifejtett működését s egyúttal méltóztatnék elhatározni, hogy most, an ideig a végleges matematikai számítások is megjejtettek, a földművelésügyi miniszter urhoz előterjesztés tételék az iránt, hogy az általa elvben elfogadott gazdasági egyesületi titkári nyugdíjügynek rendezésére 15 éven keresztül a szükséges évi 20,000 korona összeget a nyugdíjostály részére engedélyezni sziveskedjék. (Helyeslés.)

Bujanovics Sándor elnök kimondja határozatként, hogy a vidéki gazdasági egyesületek titkárainak nyugdíjügyére vonatkozó előterjesztést a nagygyűlés elfogadja s annak értelmében előterjesztést intéz a földművelésügyi miniszterhez.

Emőd József: Tisztelt Szövetségi Nagygyűlés! Az OMGE-nek tegnapi közgyűlése elfogadta Bethlen István grófnak a következő határozati javaslatát: (Ovassa Bethlen István gróf javaslatát, melyet az OMGE. közgyűléséről szóló tudósításunkban 2819. lapon közöltünk.)

Tisztelt Nagygyűlés! Én azon nézetem vagyok, hogy ezen határozatot a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének is magáévá kell tennie, annál is inkább, mert a tisztelt vidéki gazdasági egyesületek még sokkal közelebb állanak a földművelők ezrei és millióihoz, akiknek érdekei a balkán kereskedelmi szerződésnek törvénytelen életbeleptetése által nagymértékben veszélyeztetve vannak. Ismételtén kifejtjük e teremben és visszautasítottuk azon vádakat, melyekkel hernünket illeték, hogy mi itt csak a nagybirtok érdekeit védelmezzük, visszautasítottuk azon vádakat, hogy a balkán kereskedelmi szerződésnek elsősorban a nagybirtok érdekeit érinti. B. bizonyítottuk, hogy ez nem áll, sőt ellenkezőleg: éppen a legszegényebb földművelő osztályokat, a kisgazdákat, az egyszerű béresembereket, cselédeket és napszámosokat sújja legjobban ezen balkanszerződések, ha életbeleptetettek. Mi mindnyájan, akik vidéken élünk s figyelemmel kísérjük a vidéki életet, tudjuk, hogy a sertésenyészlés az, amely ezen kisembereknek adja a kezébe azon filéreket, melyekből ők a kultura követelményeinek leg-
elemibb szükségleteit fedezik. A szegény béres-
osztályok társadalmi helyzetét veszélyeztetve vannak, ha nem lesz képes arra, hogy nagy gonddal felvevett
sértéseit, amelyeket ő sokszor nagyobb gondal
nevelt fel mint saját gyermekeit, illő áron nem
értékesítheti. Ha mindezen bizonyítékok ellen-
ére a mi ellenfeleink vádjakkal még sem
némnak el, ez nem azt bizonyítja, mintha
érveinknek nem volna meg a teljes igazsága,
hanem bizonyítja azt, hogy ellenfeleink bem-
űket jobban gyűlölnék, mint szeretik azokat,
akik a kisember fogadtalan prókatoraként
szeretnek szerepelni. Bethlen gróf már tegnap
kifejtette, hogy előreláthatólag a kinevezendő
új kormány első kötelessége lesz, hogy a román
szerződést életbeleptesse. Ám tegye, mert

hiszen az 1908. évi LVI. t. cz. alapján joga van, de csakis 1909. évi december hó 31-ig. Ha ezen határidőn túl is életbeleptetné, akkor ez nyílt törvényszegést jelent, ami ellen nekünk nemcsak jogunk, de kötelességünk is minden tőlünk telhető eszközzel védekezni. (Ugy van!) Ez esetben a gazdasági egyesületek, ezen egyesületek minden egyes tagjának — nézetem szerint — erkölcsi kötelessége, hogy a mi igazainkat a földművelő nép elé, népgyűlések és a választók elé vigye. (É. énk helyeslés.) s fel kell világosítani a földművelőket arra nézve, hogy azon törekvés és azon tény, amely ezen nyílt törvényszegést elkövette, egyszersmind az ő gazdasági boldogulásának sorsója is lesz. Világosítsuk föl a földművelőket, hogy Magyarország gazdasági független sohasem lehet, ha annak előfeltételei: az írott törvények bárki által felrugható bitang jószágot képeznek.

A felhozottak alapján bátor vagyok indítványozni, hogy Bethlen István gróf határozati javaslatát, melyet az imént felolvastam, méltóztatnék egyhangulag elfogadni. (Helyeslés.) Egyszersmind kijelentem, hogy a szövetségi iroda működéséről szóló jelentést tudomásul veszem.

Bujanovics Sándor elnök: Kimondhatom tehát határozatként, hogy a nagygyűlés a gazdasági egyesületnek tegnapi közgyűlésén Bethlen István gróf által benyújtott és elfogadott határozati javaslatát teljes szövegében magáévá teszi és ahhoz hozzájárul.

Günther Ferencz: Tisztelt Szövetségi Nagygyűlés! Méltóztatnék megengedni, hogy a szövetségi nagygyűlés előterjesztett jelentésének ahhoz a pontjához szóljak röviden, amely a Szövetség tagjainak, a vármegyei gazdasági egyesületeknek működésével foglalkozik. A nagygyűlés előterjesztett jelentésben a következő foglaltatik: „A politikai és kormányválság a gazdasági társadalomra a legerélyesebb csapást azzal mérte, hogy amidőn a gazdasági társadalom annyira sikertelen kísérlet után a mezőgazdasági érdekképviselet szervezésének módjait felülváltva egyöntetű megalapodásra jutott, az ezen megalapodásnak megfelelő törvényhozási intézkedést a politikai válság miatt szünetelő parlament és a felelősség nélküli kormány meg nem vaósíthatja.”

Eppen a Bácsvármegyei Gazdasági Egyesület volt az, amely a mezőgazdasági kamaráról szóló törvényjavaslat-tervezetet annak idején magáévá tette s emellett mindvégig küzdött is. Ez alkalommal nem akarok azon körülményekre rámutatni, amelyek ezen egyöntetű vélemény kialakulását megnehezítették; kizárólag azzal a passzussal kívánok foglalkozni, amely a gazdasági egyesület szervezetenységét tárgyalja. A jelentés vonatkozó része a következő: „Igazolja ugyan a gazdasági egyesületek lelkes munkálkodását a mezőgazdaság és érdekei s. o. l. terén, azonban majdnem valamennyitől kéri az a szervezetlenség, mely elfogva a tervszerű működés csak a leginkább esetben lehetséges, amely elsősorban oka annak, hogy az egyesületek hasznos működésüket alig képesek szelesebb néprégek bevonásával kifejtetni stb.”

Ezen váddal kapcsolatban azon kérdésem van, hogy bátor a tisztelt szövetségi nagygyűlés előterjesztési, miszerint addig, amíg a kamarai törvényjavaslat, illetve az érdekképviselet szervezése bármely formában megoldást nyer, a vármegyei gazdasági egyesületek működése jobban és fokozott mértékben vételessék figyelembe és hogy addig, amíg a javaslat törvényre emelkedik, a vármegyei gazdasági egyesületek, mint hivatalos szervek ismertessenek. Kéressék fel a földművelésügyi miniszter arra, hogy a vármegyei gazdasági egyesületeket olyan arányban segítse, hogy azok működésüket kifejteni képesek legyenek.

Sárközy Viktor Günther Ferencz előterjesztését indokoltnak találja s a gazdasági egyesületek szervezetlenségének okát abban látja,

hogyminden külön törvényjavaslat és törvényes intézkedés hiányában a gazdasági egyesületek munkálkodásukat nem képesek kifejtetni. Szóval teszi szülő a gazdaköröket s ezek közül is különösen a járási gazdaköröket, melyek valószínűleg a járási gazdasági egyesületeket — államot az államban — képeznek s amelyek a gazdasági egyesületeitől való függetlenségüket nagyon is féltő gonddal őrzik. Ezen gazdakörök messze nem anyagi támogatásban részesülnek a földmívelésügyi kormány részéről, bár szülő véleménye szerint szeles körökre kiterjedő működést kifejtetni nincs módjukban. A gazdasági egyesületek kétségkívül fennálló szervezetlenségén — törvényes intézkedés hiján — olyképp vélne szülő segíthetni, hogy a rendelkezésre álló anyagi eszközök a két testület között egyenlő arányban osztassanak meg. Indítványozza, hogy foglalkozzék az OMGE. ezen kérdéssel és talán alakítson egy bizottságot, amely ezt az ügyet beható megvitatás tárgyává tegye. Az a visszás állapot áll ugyanis fenn, hogy sokszor ugyanazon területen egyazon dolgokat kezdeményez gazdakör és gazdasági egyesület, holott talán összefogva jelentősebb eredmény volna felmutatható.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár: Tisztelt Szövetségi Nagygyűlés! Mindenekelőtt kijelentem, hogy az évi jelentésnek Günther igazgató ur által vádnak mi ösített megjegyzése nem vád akar lenni, hanem a tényleges állapotok konstataciója. Azt hiszem, hogy ha egyszerűen felhozom azt, miszerint a szövetségbe tartozó összes gazd. egyesületeknek mindössze 59,000 tagjuk van, holott a magyar gazdaközönység száma a másfél milliót is meghaladja, magában véve az a körlemény is mutatja, hogy milyen nagymértékű a szervezetlenség ezen a téren. Azt, amit különben Günther és Sarközy t. tagtársak indítványképpen javaslatba hoztak, a magam részéről és — merem állítani — a szövetségi iroda és az elnökség részéről is helyesnek tartjuk és én éppen a költségvetés e österjesztése alkalmával akartam e tekintetben javaslatot tenni, hogy t. i. miután ez a kérdés csakis a földmívelésügyi minisztériummal közösen oldható meg, keressük a kapcsolatot azzal és a minisztérium jóakarásával egy olyan közös bizottságnak megalakítására törekedjünk, amely a minisztérium véleményadó testülete legyen a tekintetben, hogy a gazdasági egyesületek működésének előmozdítására rendelkezésre álló költségvetési összegek valóban a gazdasági egyesületek működésének helyes és arányos mértékű előmozdítására miképpen volna felhasználhatók. Amennyiben a tisztelt tagtárs urk már most a jelentés kapcsán ezt indítványképpen felhozták, javasolom, néllőztassék a tisztelt nagygyűlés azt magáévá tenni és a végrehajtó-bizottságot felkérni, hogy a kérdés részletes megahatározására és a kivitelre szükséges intézkedéseket megtenni sziveskedjék.

Elnök: Ismételtén kimondom a határozatot, hogy a nagygyűlés és a szövetségi iroda működéséről szóló jelentést helyesítség veszi tudomásul azzal, hogy Günther és Sarközy urak által előterjesztett indítványokat a nagygyűlés a végrehajtó bizottság hoz utálja azon czélból, hogy a fennmúlt kérdéseket a spes és beható megvitatások tárgyává tegye. (Ének helyeslés.)

Az 1907.8. évi zárszámadás előterjesztése.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár beterjeszti az 1807/8. évi egy és fél évre terjedő zárszámadást. Ezen zárszámadás adatai szerint az összes bevétel 21,685 korona, a kiadás ezzel szemben 21,154'01 korona, úgy hogy a jövedelen-többlet 530'99 koronát tesz ki. Jelenti továbbá, hogy a zárszámadást felülvizsgáló bizottság a számadásokat felülvizsgálván, azokat rendben találta s jelentését a szükséges felmentvények megadása végett a nagygyűlésnek elfogadásra ajánlja.

Elnök ilyen értelemben mondja ki a határozatot.

Az 1910. évi költségvetés megahatározása.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár előterjeszti az 1910. évi költségvetési irányzatot. Eszerint a bevételek összege 10,740 koronát, a kiadások összege pedig 12,090 koronát tesznek ki, az 1350 korona hiány azonban előreláthatólag fedezetet nyer a szövetségnek várható rendkívüli segélyeiből, valamint a földmívelésügyi miniszter részéről évenként a szövetségnek nyújtott anyagi támogatásából, amelyek kérelmezését szülő ez alkalommal is javaslatba hozza.

A költségvetés az előző évekhez képest csak annyiban mutat változást, amennyiben a szövetség irodájában alkalmazott segédtitkár fizetése és lakbéré 2600 koronára javaslatkik felemeltetni, amely indokát abban találja, hogy a segédtitkár több év óta tartó működése alatt nemcsak érdemeket szerzett, hanem általában igényt tarthat legalább azon minimális fizetés biztosítására, amely a megahatározásához szükséges.

Ezzel kapcsolatban rámutat arra a körülményre, hogy a szövetség bevétele azon feladatokhoz képest, amelyeket megoldani hivatott, rendkívül csekély, amely körülmény a tagdíjak nagyon alacsony voltából származik. Ennél fogva a végrehajtó-bizottság azon javaslatát ajánlja elfogadásra, hogy a szövetség tagjai a tagdíjnak esetleg önkéntes, mér-ékelt felemelésére kéressenek fel, amennyiben pedig ez eredményre nem vezetne, az esetben a szövetség tagjai a mutatózó hiány fedezésére egyenlő arányban keressenek fel.

Elnök: Kíván-e valaki hozzászólni? (Nem!) Amennyiben senkisé nem kíván, kimondom a határozatot, hogy a nagygyűlés az előterjesztett jelentést tudomásul veszi és a titkár javaslatát elfogadja.

Ezután felkéri Törley Gyulát előadásának megtartására.

Törley Gyula előadása a cigányügy rendezéséről.

Tisztelt Nagygyűlés! Nalam hivatottabbak már több ízben megvilágították a kőborcigányok ügyét, megjelölték a módokat, melyekkel állami életünk ezen rákfeneje orvosolható. Nekem határozati javaslatom indokolásában röviden ki kell terjeszkednem az eddig helyesnek talált javaslatokra és ezek alapján kifejtennem azon módokat, melyekkel a kőborcigányok ügyét radikálisan rendezhetjük.

Nomád, felvad népről van szó, mely mint ellenség folyton cirka közöttünk, állandóan veszélyeztetni a személy- és vagyonbiztonságot, kivonja magát a pénz- és veradó alul, szóval „status in statu”; amit az állam az egyházakkal szemben sem tűr meg, tűri a cigányoktól.

Rendkívüli állapotok mindenkor rendkívüli intézkedéseket tettek szükségessé, a közbiztonság helyreállítása statiummal, Rádayval mindannyunk előtt ismeretesek. A művel Nyugat is mutat erre példát: az angol tengerészetben a testi fenyték alkalmazva van, Belgiumban az erkölcsiséget sértő kihágásoknál bott ütést alkalmaztak a legutóbbi időkig. Németországban a lengyel birtokokat kisajátítják. Keleten, Oroszország és Romániában a zsidók még mindig nincsenek emancipálva. Minden állam a saját viszonyai szerint rendkívüli intézkedéseket alkalmaz vagy rendtartási vagy pontikai okból. A kőborcigányok ügyét sem rendezhetjük keztyükkel, a humanizmussal, sőt az az igazi humanizmus, mely őket redes polgárokká lenni kényseríti. Csak röviden kívántam ezekre rámutatni, hiszen ezek köztudomású dolgok. Az 1893. évi cigányszámlálás talált az országban 243,438 letet pedett, 20,406 félkőbor és 8938 örökre kőbor cigányt. Összes létszámuk 274,940. Azonban a kőborcigányok száma valószínűleg sokkal több, mert vagy ők maguk játszották ki az összeírásról vagy a községek féltek illetőségük megszerzésétől és szívesen hunytak szemet ettől esük felett. A kőbor- és félkőborcigányok összeírását helyesebb alapon újra kell eszközöztetni.

Elsősorban kiterjeszkedem azon módokra, melyek törvényeink és az ezeken alapuló rendeleteink keretében rövid idő alatt keresztülvihetők.

Az 1876. XIV. közegészségügyi törvényünk módot ad arra, hogy a csavargó cigányok a különböző emberi betegségek szétterjedésében megahatolassanak. Erre nézve a következő eljárást ajánlom: A legszigorubb orvosi felügyeletet és eljárást kell velük szemben foganatosítani; minden felbukkanó karavánt meg kell tisztítani, beoltani, dezinficiálni és ringy-rongy, a létfenntartáshoz nem okvetlenül szükséges holmijait, melyek a ragályos betegségek fő terjesztői, el kell égetni.

Alataink egészségének megvédésére az 1888. évi VII. t.-cz. és az életbeléptető 48,000.88. számú rendelet a legszigorubb mértékben és kiterjedésben alkalmaztassék ellenük. Köztudomású, hogy állataik, rosszul táplált, elcsigázott gebéik, melyek különösen a rühkór, takonykór és lépfenét nagymértékben terjesztik, a sertés- és baromfivész pedig pecsenyenyérés szempontjából mesterségesen is előmozdítják. Ezeknek megahatolására a törvény módot ad arra, hogy állataik vesztegár alá vétessenek, esetleg ha betegnek bizonyulnak, lebunkóztassanak. Ugyanezen szempontból a náluk talált takarmányt és szalmát is el kell égetni.

A gyermekek védelméről és gyámkodásról intézkedő törvényeink az 1901. évi VIII. és XXI. t.-cz. és az életbeléptető 1/v. c. 1903. B. M. M. továbbá a 60,000/IX—b/1907. B. M. számú rendelet, mely az erkölcsi romlásnak, züllésnek indult gyermekek oltalmáról intézkedik, szintén hatalmas fegyver ellenük. Azonban ezeknek alkalmazása mindaddig, míg a törvényhozás erre a kellő anyagi eszközöket rendelkezésre nem bocsátja, a körülményekhez képest, ott, ahol erre legelőtöbb szükség van, kivételesen olyan formán alkalmaztassék, hogy azon kőborcigány, aki háromszor kihágást vagy egyszer büntetett követ el, gyermeke a törvény alapján elhagyottnak nyilvánítottassék és állami menhelybe helyeztessék el. Ezen körülmény az országos bünygyi nyilvántartási hivatalnak is tudomására hozandó.

Az 1877. évi XX. és az 1901. évi XXI. t.-cz. módot ad arra, hogy a 15 éven alul levő gyermekek ne csak elhagyottaknak nyilvánítottassanak, hanem még az apai hatalom is megszüntethető, ha a család fő a gyermekek tartását és nevelését elhanyagolja vagy erkölcsiséget veszélyeztet.

Az 1876. évi XIV. t.-cz. a gyermekek egészségi állapotának hatóságai felügyeletéről intézkedik.

Az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. szerint a gyermekek 15. évük beötéséig iskolakötelesek, ha ettől visszatartatnak, gyámság alá helyezendők. Műdezen törvények és rendeletek szigoru végrehajtásával a cigányok kőborlását megahatolhatjuk.

A törvények és rendeleteken alapuló rendőri intézkedések egyöntetű és szigoru végrehajtása leghathatósabb a cigányok kőborlásának megahatolásában, amennyiben ezeknek folytonos éber alkalmazása által mind nagyobb és nagyobb számban állandó foglalkozásra és letelepülésre szorítottatnak. Bizonyítja ezt a muzsik, vályogvető, fa- és vasmunkával, továbbá az alkuszkodással foglalkozó cigányok növekvő száma. A helyesen keresztülvitt rendőri intézkedések az ország több területén a cigányok kőborlását csaknem teljesen megszüntették, mert vagy letelepülni kénytelenek, vagy elkerültek, elhagyják azon helyeket, ahol kellő szigorral bännak el velük.

Az 1879. XI. t.-cz. módot ad a rendőrhatalóságoknak még arra is, hogy a már letelepült cigányokat is büntethesse, ha azok doogtalan, csavargó módon élnek.

A 9398. B. M. sz. tolonczsabályzat nemcsak az eltolonczolás módjáról intézkedik, hanem arról is, hogyha illetőségükre kétey merül fel, ennek igazolásáig letartóztathatók. Az illetőségi

helyükre tolonczoltak akkor adhat igazolványt elegendő jelét adták.

Rendeletileg kimo költségük velük meg nem, holmijaink utján vagy a letamunkára való alkalm lehetősé vasuton ké ségi helyükhöz legkö által az eljárás gy csigázott gebéik a le a hosszabb utnak tésére, mely körülm vélemény alapján ko laaik szintén elárva folyt összeg a rabta után rendelkezésükre

A már 15. évet egyéneként erre k ványonyal látandók kalmával daktiloszkóp ugy, miként ez má biztonságra közvesé alkalmazásban van.

Mint hogy a kőbor vagyonbiztonságot szigoru rendőri fe Vásárok alkalmával tott állatok egészségü külön helyezendők e levél váltásánál e nosságuk megahatol Házalási engedély akik jó magaviseletű takoznak.

Külföldi illetékes zoltassanak és az bocsátassanak.

Mint hogy számos kedések is szükséges rendszabályozására latos költségekre va alkotassák. Ezen tö laltassanak be: Köz ugmint ló, öszvér toztassanak és csak fuvarozással foglalt tessék meg. Ha azo tettet követnek el, e vonható legyen

Az 1886. XXII. t. ködséről szól, reájú sék, hogy illetőség engedélyvel, rövid ből hagyhassák el é állandó foglalkozásu mentve.

Az illetőségi tö okvetlenül megválto ban szétosztandók is, ahol jelenleg ni ujab elhelyezésük séget kell megahat illetőségüktől. Addig el nem intéztetik, a cigányok oda való nek, ahol legtöbbet

Letelepítéstük a k történnék, ahol hej felelő munkával f erdei, a fa- és va gyártás. Azonkivül háziiparielepek lét kor ügyességüknek nak. A telepítés al község 200 □ öl b az állam pedig a egyszerű lakást ép bérletét vagy amr természetbeni mun lesztetik le.

Ott, hol kinestár birtokok bérbeadat árban — minden bérbe is kaphassak

helyükre tolonczoltatottaknak hatóságuk csak akkor adhat igazolványt, ha megjavulásuknak elegendő jelét adták.

Rendeletileg kimondandó, hogy a rabtartási költségek velük megteríthetők, ha másként nem, holmijaiknak és állataiknak elárverezése után vagy a letartóztatottaknak kényszermunkára való alkalmazása által. A tolonczozást lehetőleg vasuton kellene eszközözni, az illetőségi helyükhöz legközelebb eső állomásig. Ezáltal az eljárás gyorsabbá válnék, mert elcsigázott gébéik a legtöbb esetben képtelenek a hosszabb utnak rondes időben való teljesítésére, mely körülmény, ha szakértő állatorvosi vélemény alapján konstátáltatott, az esetben állataik szintén elárverezhetők legyenek. A befolyt összeg a rabtartási költségek lezámítása után rendelkezésükre lenne bocsátandó.

A már 15. évet betöltött kőborezigányok egyéneként erre külön szerkesztett igazolvánnyal látandók el és összeszámlálásuk alkalmával daktiloszkópiai ujjlenyomatuk felveendő, úgy, miként ez már a személy- és vagyonbiztonságra közvesztélyes személyekkel szemben alkalmazásban van.

Minthogy a kőborezigányok a személy- és vagyonbiztonságot állandóan veszélyeztetik, szigorú rendőri felügyelet alá helyezendők. Vásárok alkalmával az általuk eladásra felhajtott állatok egészségügyi és rendőri szempontból külön helyezendők el, igazolványaik a marhalevel váltásánál előmutatandók személyazonosságuk megállapítása végett.

Házalási engedély csak azoknak adassék, akik jó magaviseletük által érdemeseknek mutatkoznak.

Külföldi illetékességű kőborezigányok kitolonczoltassanak és az ország határain be ne bocsátassanak.

Minthogy számos magánjogba ütköző intézkedések is szükségesek, a kőborezigányok megrendszabályozására és a telepítésükkel kapcsolatos kötségekre vonatkozólag külön törvényt alkottassék. Ezen törvénybe a következők foglaltassanak be: Közlekedésre alkalmas állatok, ugymint ló, öszvér és szamar tartásában korlátoztassanak és csak a letelepült, jó viseletű, fuvarozással foglalkozó cigányoknak engedessék meg. Ha azonban kihágást vagy büntetést követnek el, ezeknek tartása tőlük megvonható legyen.

Az 1886:XXII. t.-cz., mely a szabad költözéskéről szól, reájuk nézve akként módosíttassék, hogy illetőségi helyüket csak hatósági engedéllyel, rövid időre és meghatározott célból hagyassák el és ez alól csak a jó viseletű, állandó foglalkozású cigányok legyenek felmentve.

Az illetőségi törvény reájuk vonatkozólag okvetlenül megváltoztatandó, az egész országban szétosztandók kisebb számban, még oda is, ahol jelenleg nincsenek. Illetőségüket pedig újabb elhelyezések alapján, mint kényszerilletőséget kell megállapítani, eltekintve jelenlegi illetőségüktől. Addig is, míg ez törvényhozásilag el nem intéztetik, a kőbor és illetőség nélküli cigányok oda való illetőségüknek tekintessenek, ahol legtöbbet tartózkodnak.

Letelepítésük a kényszerilletőség alapján oda történjék, ahol hejlamaiknak leginkább megfelelő munkával foglalkozhatnak, ilyenek az erdei, a fa- és vasmunka, továbbá a téglagyártás. Azonkívül kerületenként munka- és háziipartelemek létesítendők, melyben mindenkor ügyességüknek megfelelő munkát találjanak. A telepítés akként eszközöltessék, hogy a község 200 □ öl házhelyet adjon családonként, az állam pedig a helyi viszonyokhoz mérten egyszerű lakást építtessen számukra, melynek bérletét vagy ammortizációját pénzben vagy természetbeni munkával 20—25 év alatt törleszthetik le.

Ott, hol kincstári, alapítványi vagy községi birtokok hérbeadatnak — az ottani szokásokban — minden családtagnak után félhold földet bérbe is kaphassanak, úgy azonban, hogyha a

földet rosszul mivelik, ez tőlük bármikor elvonható legyen.

A mezőgazdasági munkástartalékok szervezésében a c. irányok is alkalmaztassanak, hogy ezáltal munkához szoktatva: a gyakran jeleventkező munkáshiányon is segítve legyen. Ezek alapján következő határozati javaslatot terjesztem a tisztelt nagygyűlés elé.

Határozati javaslat.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének 1909 december 20-án tartott Nagygyűlése a belügyminiszterhez sürgős felterjesztést intéz, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által 1905-ben és a Pécsett 1907-ben megtartott VIII. országos gazdaságkongresszus által a kőborezigányok ügyében felterjesztett javaslatokat rendeletileg sürgősen valósítsa meg; amennyiben pedig törvényhozási intézkedésre is szükség van, a nagygyűlés halaszhatatlanul szükségesnek tartja, hogy:

a) a kőborezigányokra vonatkozólag külön törvényt alkottassék, melyben letelepülésük módja, szabad költözöködésük korlátozása, illetőségüknek mikénti megállapítása, állattartási joguk korlátozása és külön csak reájuk alkalmazandó büntető eljárás szabályoztassék;

b) addig is, míg a törvény erre nézve meg nem alkottatik, eddigi törvényeink és rendeleteink alapján újabb szigorú rendelettel a kőbor cigányok ügyét szabályozza;

c) tájékozás végett a kőbor- és félkőborezigányok rövid időn belül összeirandók és személyazonosságuk megállapíthatása végett ujjlenyomataik (daktiloszkópia) felveendő.

Bujanovics Sándor elnök: Bölcs Gyula min. tanácsos ur önméltósága kíván a belügyminiszter nevében nyilatkozni. (Halljuk! Halljuk!)

Bölcs Gyula: Van szerencsém a belügyminiszter ur önméltóságának kegyes engedélyével a tisztelt gazdasági közönség megnyugtata végett bejelenteni, hogy a belügyminisztérium kiváló gondoskodását képezi a cigánykérdés országos rendezése. Bejelenthetem önméltóságom engedelmevel azt is, hogy különben a cigánykérdés egyöntetű rendezése és egységes rendszabályok megállapítása céljából a leginkább érdekelt közép-európai államok részvétele mellett nemzetközi értekezlet megtartása van tervbe véve. A nemzetközi értekezlet eszméjét a svájci szövetség tanács vezetése fel és az értekezletre Francia-, Olasz-, Németország és Ausztria és Magyarország kormányait hívta meg. A magyar kormány az értekezlet megtartását helyeselte, kijelentette, hogy azon szíves készséggel részt vesz. Az értekezlet előreláthatólag a jövő év folyamán Berlinben lesz megtartva s remélhető, hogy közös egyetértéssel sikerülni fog a cigánykérdést gyökeresen megoldani.

Ezt kívántam a tisztelt Nagygyűlés és a gazdasági közönség szíves tájékoztatása végett bejelenteni. (Éljenzés.)

Zselénski Róbert gróf: Tisztelt Szövetségi Nagygyűlés! A cigánykérdést már többször hallottuk egyesületünkben úgy felolvasások, mint javaslatok alakjában, de ez ügyben még eddig nem történt semmi. Két évvel ezelőtt a cigányügy rendezése ügyében egy kormánybiztost nevezett ki a minisztérium, azonban működési tere nincs, pedig én meg vagyok győződve, hogyha a kormánybiztosnak működésre tér adnánk, rövid időn belül a cigánykérdést első stádiumában megoldani lehetne.

Igazat adok Törleynnek abban, hogy a cigánykérdést háromnegyed részten meg lehet oldani a jelen törvények alapján is. Különösnek tartom, hogy Magyarországnak senkinek nincs annyi joga, mint a kőborezigánynak. Legeltet ott, ahol akar büntetlenül s igazán van az előadónak, midőn azt mondja, hogy a cigánynak mindent szabad. Mindez megszűnnék, ha a közigazgatás teljesítene a kötelességét. Én sokat nem várok a közép-európai konferenciától, hanem azt kívánám, hogy a magyar kormány adjon hatáskört az ez ügyben kiküldött kormánybiztosnak s ez esetben két-három év alatt

a jelen törvények keretén belül igen sokat fogunk tudni tenni. A jelenlegi temesmegyei főispán, Hertelendy Ferencz felolvasást tartott itt, igen jó eszméket pendített meg s amióta ő Temes megyében főispán lett, azóta Temes vármegyében legtöbb a kőborezigány, természetesen csak azért, mert a főispánnak nincs hatásköre ahhoz, hogy ezt az ügyet rendezze. Ha jól emlékszem, tavaly a cigányügy rendezése ügyében egy törvénytervezet készült, melyre a szakértők azt mondták, hogy a törvénynek effektuálása legalább 10 millió koronába kerül. Odakonkludál, hogy a jelenlegi törvények keretén belül megoldható a kérdés.

Koppély Géza: A közegészségügyi szempontok nem lettek kidőborítva az előadói javaslatban, pedig ez igen közérdeket érinti a gazdasági közönséget. Utal arra a legutóbbi esetre, hogy a fekete himlőt a kőborezigányok hozták be. Éppen azért, drákói rendszabályok életbeléptetése szükséges, hogy addig is, míg a törvényhozás véglegesen dönt ebben a kérdésben, az ország lakossága ily ragályos betegségtől megóvassék. Hozzájárul az előadói javaslatához.

Bujanovics Sándor elnök: Méltóztassanak megengedni, hogy mint maganember szintén elmondjam a magam véleményét. A képviselőházban hosszú időn át képviseltem egy felvidéki választókerületet s a 70-es évek végétől a 90-es évek végéig majdnem minden évben felszóltattam a cigányügy rendezése érdekében, mert az illető községek felkértek a kérdés rendezésének sürgetésére. Mindaddig azonban ez ügyben nem történt semmi. Csak köszönettel fogadhatjuk, hogy a belügyminisztériumban foglalkoznak e kérdéssel, de konstátálni kívánom azt, hogy 30 év óta e kérdésben előre nem haladtunk. Pedig helyesen utalt az előadó ur arra, hogy a meglévő törvények szigorú alkalmazásával is sokat lehetne a bajot segíteni.

Törley Gyula: A nemzetközi konferenciától — bár azt kétségtelenül üdvösnék és szükségesnek is találja — azonban nem reméli a kétségkívül nagyfontosságú kérdés gyökeres rendezését, mert e tekintetben a mi speciális viszonyaink annyira elütönek a kontinens többi államaiétól, hogy mi a kongresszus határozataitól magunkra nézve csak annyiban kaphatunk némi orvoslást, amennyiben ez egy más helyen a tolonczozás vagy vándorlás ügyében megnyilvánul. Ezt a kérdést csak azért, mert kongresszus fog ez ügyben tartani, bizonytalan időre elodázni nem tartja helyesnek s ajánlja előterjesztett és az elnök által is helyeselt határozati javaslatát elfogadásra. (Élnék helyeslés.)

Elnök: Azt hiszem, hogy a Törley által előterjesztett határozati javaslatot a nagygyűlés magáévá teszi. Egyben javasolom, hogy a nagygyűlés az előadónak valóban tartalmas előadásáért meleg köszönetét fejezze ki. (Helyeslés.)

Bölcs Gyula méltányolja s a maga részéről is helyesnek tartja azt a felfogást, hogy a kérdés, legalább egyelőre kormányrendelet kibocsátásával oldható meg a legegyszerűbben s a gazdasági közönség ezen óhajáról a belügyminiszternek referálni is fog. (Éljenzés.)

Bujanovics Sándor elnök felkéri Szilassy Zoltán szövetségi titkár előadása megtartására.

Mezőgazdasági termények értékesítése.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár előadása a Gazd. Egyesületek Orsz. Szövetségének 1909. évi december hó 20-án tartott XIV. nagygyűlésén.

T. Szövetségi Nagygyűlés!

Amidőn az Elnökség részéről azt a meg-tisztelő megbízatást nyertem, hogy a mai szövetségi nagygyűlésen a mezőgazdasági termények értékesítésének szervezéséről előadást tartsak, tisztában voltam azzal egyrészt, hogy ebben a kérdésben a gazdasági közönségnek eddig ismételtlen kifejezett nézeteit meghaladó új eszméket felvetni és előadni alig leszek képes, másrészt pedig, hogy előadásomban már csak az idő rövidségénél fogva sem leszek képes oly kimerítő és minden szükséges részletre kiterjedő tervezetet nyújtani, amely a gazdasági

dalom végleges állásfoglalására már most alkalmas lehetne. Előadásomban ezért pusztán arra fókuszoltam, hogy lehetőleg összefoglaljam azokat az alapeszméket, amelyek szerint a gazdatársadalom a mezőgazdasági termények értékesítésének a szervezését különböző alkalmazások eddig is megoldani kívánta, hogy a T. Nagyszűrés hozzájárulásával és helyesléssel alapot teremtsünk és irányt adjunk a szövetségi irodák által az OMGE. szakosztályai útján megindítandó későbbi részletes tárgyalásoknak.

A mezőgazdasági termények értékesítésének helyes szervezése az egész gazdatársadalom legegységesebb érdeklődésére.

Nem szükséges nekem külön hangsúlyoznom azt, amit mindnyájan egyformán érünk és tudunk, hogy a gazda munkájának eredménye nemcsak attól függ, hogy szakértelmével, szorgalmával, munkájával és időjével minél nagyobb mennyiségű és minél jobb minőségű terményeket állítson elő, a föld termőerejét minél nagyobb hozadék előállítására kényszerítse, hanem főképpen attól függ, hogy az előállított terményeket a termelési költséghez képest minél nagyobb áron értékesíteni is tudja. A megfelelő értékesítés a termelés folytatásának és emelésének legfőbb feltétele, melynek hiányában a gazda nem haszonnal, de egyenes kárrel zárja végszámadását és ebben az esetben oly meddő munkát végezett, amelynek továbbfolytatása egyéni existenciájának biztosítékát veszélyezteteli. Az egyéni existenciájának és munkája eredményének biztosítása a mezőgazdasági fejlődésnek is az egyedül lehető alapja, amely nélkül hiányozván az egyéni serkentő rugó, a közigazgatás fejlesztése iránti feladatának sem felelhet meg.

A mezőgazdasági termények értékesítése helyes szervezésének azon az alapelven kell felépülnie, hogy az értékesítő szervezet a termelőt a fogyasztóval minél közelebb közzvetítő közváltóval lehetőleg közvetlenül hozza összeköttetésbe. Csakis ebben az esetben érhető el az, hogy a termelő előállított terményeit lehetőleg a fogyasztó által fizetett árat teljes egészében megkapja, a fogyasztó pedig a terményeket lehetőleg a piaci áron szerezhesse be. A termények értékesítésének helyes szervezése tehát nem pusztán a termelő érdeke, hanem ugyanolyan fontossága az a fogyasztóra nézve is.

De ha a mai értékesítési módokat és rendszert vesszük vizsgálat alá, úgy azt kell tapasztalunk, hogy a termények értékesítésének irányításába se a termelőnek, se a fogyasztónak elhatározó befolyása nincs, a legközvetlenebbül érdekelt ennek a két osztálynak az érdeke teljesen ki van szolgáltatva a termények forgalombahozatalát a termelőtől a fogyasztóhoz mozgósító, közvetítő kereskedelem érdekében. Ebből származik azután az a megmagyarázhatatlannak látszó jelenség, hogy amíg a fogyasztó az általa igényelt terményeket sokszor igen drágán kénytelen megvásárolni, addig ugyancsak a termelő alig, vagy eppenséggel nem jut terményei előállításai költségeit fedező árakhoz sem. Nem lehet ugyan tagadni, hogy a kereskedelem közvetítése a termények értékesítésénél nem nélkülözhető; a kereskedelemnek is megvan a közgazdasági életben a maga nagy feladata és jelentősége, de bátran merem állítani, hogy csak addig, ameddig igazi szerepének és feladatának keretében a termelő és fogyasztó között szükséges kapcsolat képezi s ameddig ezen feladatának teljesítéséért őt megillető díjazással megelégszik és jövedelmének emelését a forgalom nagyságával, nem pedig akár a termelő, akár a fogyasztó, akár mindkettő érdekeinek cseréjével áralakító tevékenységével befolyásolja.

A közvetítő kereskedelemnek ezen törekvései megvalósítására különféle eszközei vannak. A különféle piaci szervezetek és az artúditások a kereskedelem befolyása alatt állanak. A termelőknek az üzleti szokások terén általánosan ismert tájékozatlansága, a piaci és értékesítési konjunkturáknak ismeretlensége mind oly ténye-

zők, amelyekkel a termelőt igen sokszor terményeinek meg nem felelő áron való eladására lehet bírni. A legfőbb tényező azonban, amely a kereskedelem tevékenységének a termelővel szemben óriási fölényt kölcsönöz, a termelőnek állandó hiteligénye, amelynek még részleges kielégítése is nagy családot képez arra, hogy ezért cserébe terményeit olcsóbb áron adja el a hitelt nyújtó kereskedőnek. Ez az állandó hiteligény a szülője annak az óriási terményuzsornak, amelynek súlya alatt kivált a kisgazdaközönség ország-szerte sínylődik. Nem akarok erre több példát fölhozni, csak a mindnyájunk által ismert gabonaelőveteli üzlet formáját, amely ugyan tényleg és formailag uszornak nem nevezhető, de amely lényegileg mégis az, amidőn látjuk, hogy ezen ártatlannak látszó és törvényeinkben megengedett üzleti forma évenként ezreit a tudatlan kisgazdáknak forgatja ki verejtékekkel szerzett és verejtékes munkával mielőtt kisbirtokaikból. Persze, hogy tetszetős jelszó azután a földönfutókká tett kisbirtokok előtt a hitbizományok és nagy uradalmak főpénzellátása, hogy az uszora élősködő gyökereit abba a földbe is belebecsülhassa és elterjedve vedveit annak a földnek is kiszorítsa, amely eddig ennek a kizárkányolásnak nagy terjedelménél, birtokosa magasabb intelligenciájának és nagyobb anyagi erejének fogva ellentállott. Az uszora parazita jellegét semmi sem bizonyítja jobban, mint éppen az a körülmény, hogy mindig új és új taplalékok, nevelő és szaporító közeget kíván, mert maga saját testének fölépítésén és hízolásán kívül semmi újat nem produkál, hanem az idegen termelési közváltóval eszmél és más élő szervezetek fölépítéséből él.

A mezőgazdasági termények értékesítésének helyes szervezésénél tehát legfőképpen arra kell törekedni, hogy a szervezet módját nyújtson arra, hogy a termelők hiteligényét legalább addig a mértékig kielégítse, hogy a termelőnek ne legyenek kénytelenek terményeiket szorult helyzetükben elveszteni, vagy éppen az értékesítést közvetítő kereskedelemnek hitelynyújtási szivességet fűjében átadni. A termények értékesítését tehát szoros kapcsolatba kell hozni a termelő gazdaközönség hiteligényei egy részének kielégítésével.

A gazda és különösen a magyar gazda a termelés átalakult viszonyai folytán igen jelentékeny tökéletet kénytelen birtokába beruházni. Legtöbbnyire már a birtokszerszés — akár vétel, akár örökségi osztály útján állott elő — hitel igénybevételét teszi szükségessé. Ugyancsak nélkülözhetetlen a hitel igénybevétele a birtok modern termelési eszközeinek beszerzésére, valamint a modern gazdálkodás folytatásához szükséges forgó tőke is jelentékeny hitel igénybevételét teszi szükségessé. Ennek a hitelnek okoszerű, tehát a termelőben gyümölcsöző felhasználása csak úgy lehetséges, ha ez a viszonyoknak megfelelően alacsony kamattal és kedvező fizetési feltételek mellett szerezhető be, emennek pedig feltétele az, hogy a hitelező teljes mértékben biztosított legyen hitelezésének és annak kamataira nézve. A magyar gazda főhiteforrása: a jelzálogos hitel, a Magyar Földhitelintézet, a Kisbirtokok Országos Földhitelintézete és egyéb jelzálogleveleket kibocsájtó pénzügyi intézetek törlesztéses kölcsönök által számbavehető kifogás alá nem vehető. Azok a panaszok, amelyek a zálogleveleket kibocsájtó földhitelintézetek és más pénzügyi intézetek nehézkes mozgása, túlságos skrupulozitása és alacsony becsleléi ellen felhozhatók, csak látszólag bírnak jogosultsággal, mert sohasem szabad elfelejteni, hogy ezek az intézetek a hitel kielégítésére szolgáló pénzüket záloglevelek kibocsájtása útján szerzik be, amelyekkel sajnos még mindig legnagyobb részben a külföldi tőket kell a magyar hiteligények szolgáltatásába állítaniok s így a legnagyobb rigorozitással kell a záloglevelek bonitását, melyeket a leköltött jelzálogtörvények fedeznek, megőrizniök. Mert abban a piacban, amidőn a külföldi tőke a magyar záloglevelek vásárlásától visszahúzódik,

nemcsak ennek a hiteforrásnak hősege apadna meg, hanem egyúttal az ebből a forrásból nyervehető hitel is megdrágulna, mivel világos, hogy a hitelező nagyobb kockázatát az adósnak magasabb kamatával kellene megfizetnie.

A jelzálogos hitel kielégítése tekintetében alig is lehet ezidőszertint panasz, mutatja ezt a magyar birtok jelzálogos megterhelésének óriási mértéke. A birtok talán inkább abban van, hogy ez a jelzálogos hitel még mindig nincs egészen a törlesztéses kölcsönök formájára átalakítva, minek következtében az adósok egyrésze nemcsak hogy a viszonyoknak meg nem felelő kamattal kénytelen viselni, hanem igen gyakran ki van téve a kölcsönök váratlan felmondása által bekövetkező kényszereladások és az ezek nyomában járó anyagi csőd veszélyeinek.

A másik főhiteforrása a magyar gazdának: a személyi hitel már kevésbé mutatja azt az aránylag kedvező helyzetet, amelyet a jelzálogos hitelnél eltagadni nem lehet. A személyi hitel legnagyobb részét a vidéki takarékpénztárak és még inkább az 1898. évi XXIII. t. cz. alapján megalakult Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekékébe tartozó több mint 2000 falusi hitelszövetkezet elégíti ki. A személyi hitel nyújtásánál a hitelező éppúgy meg kívánja tökéletességét, mint a jelzáloghitelező, de mivel a személyi hitel reálbiztosítékkal rendszerint nem jár, ennek a megszerzése még nehezebbé válik. Látjuk is, hogy a vidéki pénzügyi intézetek a személyi hitel szolgáltatásánál nemcsak a sokszor sokba kerülő váltókezesekkel, hanem még jelzálogos bekebelezéssel is igyekeznek a költségek személyi hitelt biztosítani. Emellett a nehézkes információs eljárással és költségszavazással a hitelt rendkívül módon megdrágítják, úgy hogy a gazda ezt a hitelt pusztán mezőgazdasági termelési tevékenységgel kellőleg gyümölcsöztesni és haszonnal beharagolni alig képes. Áll ez első sorban a középbirtokos- és bérlelőosztályra, amely a dolog természeténél fogva a Központi Hitelszövetkezet falusi szövetkezeteinek jó éteményét igénybe nem veheti. A kisgazda, aki ma már valamely falusi szövetkezet tagja lehet, egészen más és sokkal jobb helyzetben van, mert személyi hitelt könnyen és olcsón fedezheti, mert hiszen egy-egy községben a gazdak ismervén egymást, a személyi hitel valóban a személy egyéni megbízhatósága alapján is adható annál is inkább, mert a falusi szövetkezetek módjában van figyelemmel kísérni és ellenőrizni, hogy a személyi hitelt igénybevevő a kölcsönt valóban hasznos és gyümölcsöző tevékenység czéjára és minő eredménnyel használta föl? A hitelszövetkezeteknél jelentkezik tehát a személyi hitel a maga valóságos jellegében és nem lehet csodálni, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekékébe tartozó hitelszövetkezetek száma aránylag oly rövid idő alatt 2086-ra emelkedett s működésük 6300 községben 553,344 tagra terjedt, 174 millió koronával dolgoztak, amelyből 100 millió korona a szövetkezetek saját vagyona volt, ami a személyi hitel szolgáltatásra jelentékeny összegnek mondható.

György Endre a magyar földhitelintézet tartozását legalább 4000 millió koronára teszi, amelyből 1200 millió az intézeti törlesztéses, 1800 millió a másnévű intézeti és magán és 1000 millió korona a személyi hitellel esik. Ennek kamatát 250 millió koronára bátran lehet tenni, amely a tőkével együtt a hitelezőnek teljesen biztosítva van. Amde a magyar föld évi termésének értékét legalább 2500 millióra lehet tenni, amely ma semmiféle hitelalapot nem képez, holott ennek hitelbiztosítékul való felhasználásával egy új nagy hitelforrást lehetne a magyar gazdak részére megnyitni, amelynek birtokában nemcsak a modern gazdálkodás főbb feltételeit lehetne biztosítani, hanem az értékesítésnél a pénzhányból eredő nehézségeket és függőséget is meg lehetne szüntetni.

Es most elértem ahhoz a kapcsolathoz, amelyet előbb említettem, hogy t. i. az értéke-

sítés szervezésének elvégzésével kell a kapcsolatnak a értékesítő szervezet menyéire és megkezdés bekövetkezésére szerezhetőbb k. Németországban, országban, Belgium országban, Ausztrmánya és törvényállamilag segélyez részben közvetve a kérdés kisebb nag egészben már meg egy részében állami kezeti közraktárak a termények elmagánjogi intézked a kész beraktároz kedvező értékesíté hitelt megkephass credit agricole reállapításával bizt személyi hitelének nem a váltókezeses darítás szolgál, ha Nyilvános helyen szerűbb formában bevétel a követelés szabadítottat elad. A követelés igénylat, tűz- és jégbizs ennéfogva a köze felelőleg alacsony vetkezetek képesek adni tagjainak.

Az értékesítésnek a szövetkezeti közfalusi közraktárak, vonalak keresztesé ponti szövetkezeti tosulniok, a gazdák azokra az érték b adnak vagy olyan ransokat), melyek beraktározó gazda leg a közvetlen h leszámitolás útján közraktárak a küls megfelelő berendez dezésű a gabona, esetleg gyümölcsös közraktárak.

A falusi közraktar kezelt hivatva, segítséggel fölépíté hogy ezeknek a k fuvarlótság csökke vasut állomáson v épüniök és közve kell bírniök. Még ponti közraktárakról pontok szereplésnyel is felruházand Ezeknek a közra mükner zavartalan nyítani, feltűgyelet szükséges hitellel intézet van hivat tarozzanak az öss Ennek a központn anyagi eszközökr az értékesítés leb a falusi és vidéki közlése, hazai és katonaság ellátása, melés irányítása is.

Hogy ez a közp den irányban tökélet hetetlen kelleke, h tőkével és kellő h az is, hogy legala vezményeknek birt jelenleg működő e élveznek.

sítés szervezésének a hitelügyek egyrésze kielégítésével kell összekapcsolva lennie. Ennek a kapcsolatnak abból kell állania, hogy az értékesítő szervezet a termelő gazdának kész terményeire és meglévő felszereléseire az értékesítés bekövetkeztéig előleget nyújtson. Nálunk szerencsésebb külföldi országokban, mint Németországban, Franciaországban, Oroszországban, Belgiumban, Portugáliában, Oroszországban, Ausztriában és Romániában a kormány és törvényhozás részben közvetlenül államilag segélyezett intézmények létesítésével, részben közvetve törvényhozási alkotásokkal ez a kérdés kisebb nagyobb keretben részben vagy egészben már meg van oldotta. Ezen államok egy részében állami támogatással olyan szövetkezeti közraktárhálózat van megalkotva, mely a termények értékesítése mellett alkalmas magánjogi intézkedésekkel lehetővé teszi, hogy a kész beraktározott terményekre a gazdák a kedvező értékesítés bekövetkeztéig a megfelelő hitelt megkaphassák, másrészt pedig a credit agricole rendszer van jogi formák megállapításával biztosítva. Vagyis a birtokos személyi hitelének megerősítésére és támogatására nem a váltókezesítés vagy a szövetkezeti szolidaritás szolgál, hanem az ingó dolgok lekötése. Nyilvános helyen az előjárásnál a legegyszerűbb formában lekötötték az ingó vagy a függő bevétel a követelés biztosítására s ha az föl nem szabadíttatik eladatik a követelés kielégítésére. A követelés ilyenformán — hozzávéve az állat-, tűz- és jégbiztosítást — emberileg biztos, s ennélfogva a kockázat csekély voltának megfelelőleg alacsony a kamatláb. A francia szövetkezetek képesek az ilyen hitelt 3½% mellett adni tagjaiknak.

Az értékesítésnek ilyen módon való szervezése a szövetkezeti közraktárak útján érhető el. A falusi közraktárak, melyeknek a főbb vasúti vonalak kereskezési pontján épült vidéki központi szövetkezeti közraktárak köré kell csoportosulniuk, a gazdák terményeit beraktározzák s azokra az érték bizonyos százalékáig előleget adnak vagy olyan közraktári jegyeket (warransokat), melyek alapján a megfelelő hitelt a beraktározó gazda könnyen és olcsón lehet leg közvetlen hitelforrásnál: a jegybanknál leszámítás útján beszerezhesse. Ezek a falusi közraktárak a különböző termények számára megfelelő berendezésük legyenek. Más berendezés a gabona, más a bor és ismét más az esetleg gyümölcsértékesítés céljaira szolgáló közraktár.

A falusi közraktárakat a falusi helyi szövetkezet van hivatva, úgy mint eddig is, állami segítséggel fölépíteni és kezelni. Természetes, hogy ezeknek a közraktáraknak már csak a fuvarköltség csökkentése végett is lehetőleg a vasut állomáson vagy a vasut mentén kell épüniök és közvetlen vágányösszeköttetéssel kell bírniök. Még inkább ad ez a vidéki központi közraktárakról, melyek mint gyűjtő központok szerepelvén, reexpedíciós kedvezményekkel is felruházandók.

Ezeknek a közraktáraknak fölépítését, üzemüknek zavartalan és közhasznú viteleit irányítani, felügyelet alatt tartani, ellenőrizni, a szükséges hittel ellátni egy erős központi intézet van hivatva, amelynek kötelessége tarozzanak az összes közraktári szövetkezetek. Ennek a központnak a feladatát képezni az anyagi eszközökről való gondoskodáson kívül az értékesítés lebonyolítása, ártudósításoknak a falusi és vidéki központi közraktárakkal való közlése, hazai és külföldi piacok fökeresése, katonaság ellátása, stb. sőt esetleg még a termelés irányítása is.

Hogy ez a központ a maga feladatának minden irányban tökéletesen megfelelhessen, elengedhetetlen kelleke, hogy ne csak megfelelő nagy tőkével és kellő hittel rendelkezék, hanem az is, hogy legalább is mindazon állami kedvezményeknek birtokában legyen, amelyeket a jelenleg működő egyéb szövetkezeti központok élveznek.

Messze vezetne helyütt részletesen ismertetni ezeket a falusi, vidéki és központi szövetkezeteknek szervezetét, egymáshoz való kapcsolatát, különleges és közös működését. Az erre vonatkozó részletes tárgyalásoknak a feladatát fogja képezni az egész szervezetnek a helyes megállapítása. Ez alkalommal elég annyit megjegyezni, hogy a közraktári rendszer a különböző terményeknek megfelelőleg külön-külön dolgozandó ki és így külön kell a kezelési elveket a gabona, külön a bor, külön az állati termékek és a gyümölcs értékesítésére megállapítani, bár az a meggyőződés, hogy mindez egyazon szervezet keretében csak a kezelési szabályzat módosításával sikerrel megoldható.

De a termények értékesítésének ezen szövetkezeti közraktári rendszere mellett a gazda birtokában levő, de a közraktárba nem helyezett készleteinek és gazdasági felszereléseinek elvesztegető értékesítése ellen is védelmet kell nyújtani a megfelelő törvényhozási intézkedések által. Ez a credit agricole, vagy amint ebben a teremben már többször tárgyaltuk, az ingózáloghitel lehetővé tételével oldandó meg. Szükséges, hogy a modern jogi fejlődésnek megfelelő ez az intézkedés a mi magánjogunkba is bekebelezessék, miáltal a személyi hitel erősített meg, a gazdának új hitelforrása nyílik, képessé tevén őt arra, hogy terményei értékesítését ne a kényszerű körülmények parancsoló szükségletének nyomása alatt, hanem a viszonyok kihasználásával kedvezően irányíthassa.

Az a kérdés merül fel már most, vajjon a falusi szövetkezeteket létesítő és alimentáló központi közraktárszövetkezetet képes-e a magyar gazdaságszervezet a saját erejéből fölláttatni? Sajnos, erre a kérdésre egyszerűen nemmel vagyunk kénytelenek válaszolni, de nem volt erre képes Németország, Ausztria, Franciaország nálunknál sokkal tőkegazdagabb gazdaságszervezete. Mindentudni, ahol ilyen nagyszabású szövetkezeti közraktári intézmény létesült, az az állam legmesszebbmértő támogatásával és segítségével történt. Az állami segítség eszméje nálunk sem új, sőt ezen a téren határozott kezdeményezés is történt nemcsak abban, hogy a földmivelügyi minisztérium évi költségvetésében falusi szövetkezeti közraktárak fölépítésének segélyezésére a megfelelő összeg állandóan szerepel, hanem még inkább azáltal, hogy a beruházásokról szóló 1904. évi XIV. t.-cz. némely gazdasági ágak segélyezésére 6 millió korona összeget állapított meg a gabona- és a borértékesítés szövetkezeti szervezésére, valamint az állattenyésztés emeléséről szóló 1908. évi XLIII. t.-cz. a tenyésztés és haszonállatok értékesítésének előmozdítására szóló intézmény létesítésére tartalmazza föl a kormányt.

Az eddigi kezdeményezések azonban a megvalósítandó nagy célhoz képest nemcsak nagyon is szerényeknek jelezhetők, hanem ezenfelül még egészen tervszerűtlenek is. Ugy látszik, mintha a kormány és törvényhozás mindezeket csak némi csilapításul helyezte volna kilátásba, de a megzavartott összegeket komolyan fölhasználni és rendeltetésük céljára fordítani nem akarják. Erre kell legalább is következtetnünk abból a tényből, hogy sem az 1904. évi XIV. törvényezik 6 millió koronájából egy fillér sincs még felhasználva, de a kormánynak ezek fölhasználására még semmiféle terve sem ismeretes, valamint hogy az 1908. évi XLIII. törvényezik által fölláttatni elrendelt állattenyésztő központ felállítására — dacára az OMGE. ezirányú ismételt sürgetéseinek és javaslatba hozott megoldási részletes terveinek — sem történt még eddig semmiféle kezdeményezés. Pedig valóban elérkezett a legutolsó órája annak, hogy ezen a téren a szükséges intézkedések megtörténjenek. Az osztrák kormány éppen a napokban terjesztett a parlament elé törvényjavaslatot, amelynek alapján 1910—1918. évekig, tehát 9 éven át évi 6 millió korona és időközli kamatai a mezőgazdasági termények értékesítésének előmozdítására fordíttassék. Ebből évi

egy millió korona, összesen tehát 9 millió csakis az állattenyésztés szervezésére fordítandó, évi 5 millió, összesen tehát 45 millió koronával pedig egy nagy központi intézet alakítandó elsősorban az állattenyésztés előmozdítására, de általában a mezőgazdasági értékesítés szervezésére és szolgálatára. Ennek a kormánykezdeményezésnek az értékéből mitsem von le az a körülmény, hogy a javaslat tulajdonképpen rekompenzációját képezi annak, hogy eunek fejében az osztrák agráriusok hajlandók a román kereskedelmi szerződést elfogadni és annak a felhatalmazási törvény alapján leendő életbeléptetéséhez hozzájárulni. Mindenesetre az osztrák gazdaságszervezet erejét jelzi, hogyha már egy a mezőgazdasági érdekeket károsító szerződést magasabb politikai okokból elfogad, akkor egyúttal gondoskodni tud arról is, hogy sértett érdekeik más oldalról nyerjenek előnyöket. Mi, amidőn a román szerződés kényszerű elfogadásába beleegyeztünk, a panaszok kivül alig gondoltunk arra, hogy az előrelátható károkat más oldalról enyhíteni igyekezzünk. Már pedig éppen az osztrák kezdeményezésével szemben kétszeres köteletségünk most a védekezésről gondoskodnunk, mert tisztában kell lennünk azzal, hogy az osztrákok akciója a magyar mezőgazdaságnak óriási károsodásával fog járni. Félre kell tehát tennünk a szerénységet és hangosan és nyomatékosan kell követelnünk, hogy a mezőgazdasági termények értékesítésének szervezésére alkalmas szövetkezeti központi intézmény létesítésére az eddiginél terbe vett sokkal nagyobb állami segítséget nyerhessünk és hogy mindazokat a kedvezményeket és előnyöket megkaphassuk, amelyeket az eddigi szövetkezeti központok élveznek. Megfelelő anyagi eszközök birtokában meggyőződésem szerint a már jelenleg is e téren működő szövetkezeti központokkal, mint a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Hangya, sikerülni fog egy olyan hatalmas szövetkezeti értékesítő közraktárszervezetet kiépíteni, amelynek segélyével a gazda összes terményei kedvezően értékesíthetők lesznek, amelyvel a warranshitel megoldható lesz s amely a fogyasztóknak is igen nagy előnyöket fog biztosítani.

Amidőn a mezőgazdasági termények értékesítésének szervezéséről szóló előadásomnak a végére értem, mielőtt a végkövetkeztetéseket levonom, szükségesnek tartom még különösen hangsúlyozni azt az elengedhetetlen ismételt követelésünket, hogy a tőzsdereform a fedezetlen határidőzlet kiküszöbölésével mielőbb megalkottassék, mert a gabonaértékesítés szervezése enélkül a legzséniálisabban megalkotott, a legdusabb anyagi eszközökkel ellátott és a legkedvezőbb jogi előnyökkel felruházott közraktárhálózattal sem lesz egészséges alapon megoldható.

Az elmondottak alapján bátor vagyok a következő határozati javaslatot a t. Nagygyűlésnek elfogadásra ajánlani.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének 1909. évi december hó 20-án Budapesten megtartott XIV. nagygyűlése határozatiilag kimondja, hogy a mezőgazdasági termények értékesítésének helyes szervezésére szükségesnek tartja egy jelentékeny összegű állami támogatással ellátandó közraktári központi szövetkezet megalakítását, a warranshitel és az ingózálog intézmény törvényes megalkotását és a tőzsde reformjának keresztülvitelét.

A szervezés részletes tervezeteinek kidolgozására az OMGE. szakosztályait, illetve a GEOSz. végrehajtó-bizottságát kéri föl.

Löherer Andor: Engedjék meg, hogy ezen gazdasági életünk egészére oly mélyen ható nagy kérdést röviden megvilágítsam, annál inkább, mert mint ezen egyesületnek régi tagja, régebben

Egyesületi mesztési szak 14-én tartott előlt a szak ság megalakít elnökeül egy nagyérdemű

Foglalkozó ben rendezte tekintetben a a jövőre néz s a gazdaság szerűbb és er trágyszási kis déssel kapcs indult meg annak tözegg tesítését illet

Behatóan t aukeziók kér ezekre a mu tarja, mégis kedelemügyi r különösen a arra, hogy az váló vizsgálta magvizsgáló tani szivesked

Az ülésről Jelen voltak alatt Desseuff Mihály gróf Dáni József, Hermanándger viczky János, Kanffy Károly Mérey Ernő, Somssich Géza osztályi tagok, pedig Szilassy Hugó ipari titkár, Fabriczius titkárok, tovább mint előadó.

Távolmaradó Károlyi Mih elnökül Desseuff pedig Desseuff ajánlja. (Eljenz Desseuffy A széket, köszöng nyilvánult bizal

Ezután Jesze alapján a sza dohánytermeszt ameynek elől elnökeül Desse Előadó ezuta évi munkaproz gazdag és válto tárgyalás alapjá

Jelentés a gazd mütra Jestenszky Pa a mult eszten versenyről, amé küldött bizottsag tapasztalatain a gazdasági egyes trágyszási kisér

A kérdéssel kénsvas ammor veti fel, amelyet Emil hozzászólá vonatkozólag tá Kodolányi Antal annyiban teszi iskoláknak meg ammoniak boes rendelkezésére. Desseuffy Em

foglalkozom ezzel a kérdéssel. Megállapítható az, hogy a mi hitelszervezetünk nagyon el van maradva a külföld hitelszervezetei mögött. Ez lényegesen járul ahhoz, hogy a nemzeti termelés, amely daczára, hogy államfenntartó feladat, mégis háttérbe szorul s nem részeseül oly támogatásban az állam részéről, amint kívánatos volna.

Kifjti azután, hogy a közraktár kérdésével behatóan foglalkozva, széleskörű tanulmányokat tett és 1901-ben benyújtott tervezetere a kereskedelemügyi minisztártól szerzői jogot is biztosított magának. György Endre földmívelésügyi miniszter korában szóló tervezetét magáévátette s egy törvényjavaslatot dolgozott ki. Szóló betekintette ezt a törvényjavaslatot s így tervezetét ennek alapján a merkantilis szükségletekhez időmitva elkészítette és benyújtotta a mostani kereskedelemügyi minisztériumhoz, a megfelelő indoklással együtt. Régebben pedig tárgyalta Forster Gézával és Bujanovics Sándorral együtt Bilinski lovaggal, az Osztrák-Magyar Bank akkori kormányzójával, aki megígérte, hogy a warrans leszámítását nem gátolja meg s ha szóló a közraktári rendszeri megcsinálja, a bank támogatni fogja. Ezen nagyszabású intézmény létesítéséhez azonban az egyéni erő elégtelen, mert ahhoz nagy anyagi eszközök kellene, de mégis jóval kisebbek, mint azt az előadó említette, mert ennél nagyon nagy tőke nem szükséges, csak a szervezés költsége és az egy évi rezsim fenntartása. Bejelenti, hogy munkásságát készséggel rendelkezésre bocsátja ez intézmény létesítésénél.

Rámutat ezután azon anomáliára, amely a jelzáloghitelintézeteknél divik, amelyek nem a magyar érdeket szolgálják. Ez intézetek becsülése nem áll azon a szinten, amelyen állnia kellene. Az épületek, amelyek kiegészítő részét képezik az egész birtoknak, ezen becsüléseknél abszolúte nem jönnek figyelembe. A jelzáloghitelintézetek a birtok összértékének csak 30%-ára adnak hitelt (?). Szükségesnek tartaná, ha az egyesület a jelzáloghitelintézetek figyelmét e körülményre felhívna. Az Osztrák-Magyar Bank, ha úgy fogja kielégíteni a közgazdasági hitelt, mint eddig, akkor a magyar gazdaközönségnek a haladásról teljesen le kell mondani, épp azért tartja szükségesnek, hogy a gazdaközönség az önálló magyar bank mielőbbi szervezését sürgesse.

Az előadó határozati javaslatát melegen üdvözi és elfogadja.

György Endre: Ne méltóztassék politikai vonatkozásnak venni, hogyha azt mondom, hogy nagyon örvendek, hogy most első alkalommal van alkalmunk a bank kérdését kivenni a közjogi elposványosodásból. A bankkérdésben, akármily alakban oldatik meg, tény az, hogy a warrans kérdésre fektetendő a fősuly, amelyre nézve törvényhozásunk eddigelé hiányos, mert az intézkedések nem mentek át a gyakorlati életbe, legalább nem mentek át Magyarországra érdekekben, a mezőgazdasági termények értékesítésénél. A másik pedig a credit agricole kérdése, amit eddig szintén nem tudunk érvényesíteni. Mindenesetre nagy haladás volna, hogy ha ezt a közjogilag elposványosodott kérdést itt az OMGE. égisze alatt a szövetség oly irányban, amely a mi érdekeinkre nézve kivonatos, oldja meg, amely irány gyakorlati, mert a közjogi velleitásoktól és politikai kérdésektől teljesen független. A terményértékesítések kérdése nálunk zsákutcába került. Évekkel ezelőtt ismételtén foglalkoztunk vele. Méltóztatnak emlékezni, hogy Károlyi Sándor gróf vezetése alatt bizottságilag járultunk a földmívelésügyi miniszter elé s eljárásunk eredménye volt részben az a törvényes intézkedés, hogy az állami beruházásoknál külön összeg szavaztatott meg, amely összeg azonban elvonatot szemünk előtt és elaludt és elmosódott az igénybe nem vett összegek keretében. A földmívelésügyi miniszter jóindulattal utasította az Országos Központi Hitelszövetkezetet, hogy az ő keretében alkossa meg a vidéki termény-

értékesítő szövetkezeteket. Az egyik ily központ a tiszaujlaki szövetkezet, amelyet igen szép reményekkel indítottunk meg az Országos Központi Hitelszövetkezet kebelében. A vidéken az ugynevezett terményelvévelési üzlet divik. Ha a termény ára nagy mértékben emelkedik, akkor igen nehéz arra építeni, hogy valaki a mi számításaink szerint raktározza be terményeit s azok a termelők, akik terményeiket behozhatják s azokkal szabadon rendelkeznek, azt egyenesen a piacra fogják vinni. A kistermelőknek, akik igényeik ki nem elégítése miatt kénytelenek ilyen leplezett uszorába, mondjuk, a terménykereskedő markába belejutni, képtelenek terményeiket a szövetkezetbe beszállítani, mert hiszen kötve vannak ahhoz a kereskedőnek nevezett uszoráshoz. Az eredmény a szövetkezetre nézve úgy áll, hogyha ő nem képes ezen a téren felvenni a versenyt a gyengébb gazdasági existenciáknak megmentése tekintetében, amely kétségkívül egyik legfőbb cél, ebben a versenyben vesztes marad. A tiszaujlaki szövetkezet, daczára annak, hogy fényesen indult meg, ezzel a nehézséggel küzd s ezidőszertint tényleg csak a földmívelésügyi miniszter anyagi támogatása folytán képes prosperálni.

Megjegyzi szóló, hogy a felhozottakat nem az Orsz. Központi Hitelszövetkezet ellen irányuló vádképpen említette, mert véleménye szerint a fennálló szabályzatok értelmében az értékesítés lehetetlen s Poroszkay egy röpiratban ki is mutatta, hogy lépten-nyomon kollízióba ütközik az OKH. alapszabálya. Ha egy szövetkezetnek, mondjuk, 5—10,000 korona befizetett üzletre van, maximum 50,000 korona hitelre tarthat igényt kölcsönképp. Ilyen formában tehát, amint a kérdés ma áll, ez az ügy meg nem oldható. Abban az időben, amikor a kérdést már előbb tárgyaltuk, az OKH. nagyon ragaszkodott a fennálló szabályzatokhoz; tudomása szerint azonban azóta a helyzet változott s azok előtt, akik a kérdéssel foglalkoznak, világos, hogy a kérdés az OKH. kebelében meg nem oldható, mert ott más a hitelalap, más az ellenőrzés, a szaktudás stb.

A másik dolog, amit szóló szóvá kíván tenni, hogy ezelőtt pár évvel megalkottak egy gyümölcsértékesítő szövetkezetet, amelynek alapszabályai fel is terjesztettek a minisztériumhoz s a földmívelésügyi minisztérium részéről egy aszaló használatra való rendelkezésre bocsátása helyezettett kilátásba s illetve a gép a szövetkezet rendelkezésére is bocsátottat, de azzal a kikötéssel, hogy a szövetkezet az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet kebelében fog működni. Azóta nagy idő mult el s a tervezet egyik minisztériumtól a másikhoz vándorolt, mert a törvény azt mondja, hogy az Orsz. Közp. Hitelszöv. más szövetkezetet nem fogadhat kebelébe a minisztérium beleegyezése nélkül. Azóta szóló több alkalommal sürgette a kérdés megoldását s bár az illetékes hatóságok a legjobb indúttal vannak eltelve, az ügy körül kétségkívül fennálló nehézségeket látnak, annak daczára, miszerint kinyilatkoztatta többek közt szóló is, hogy a szövetkezet egy krajezár hitelt sem kíván igénybe venni; a minisztérium azonban mindenekelőtt a cég felvételét sürgei. Ezt azért kívánta felemlíteni, mert nincs olyan hónap, amikor ne lehetne olvasni a minisztérium által sugalmazott lapok valamelyikében, hogy alkossunk gyümölcsértékesítő szövetkezeteket az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet kebelében, (Ugy van!) a miniszter azokat támogatni fogja. Ime a felhozott példa éppenséggel nem erről tesz tanúságot.

Szemünk előtt történik a kisebb existenciáknak fokónként való bukása s bár a gabona-uzsora dolga ezidőszertint nagy mértékben enyhítve van a magasabb árak által, ezek a legmagasabb árak azonban, amelyek elővételek után lehuzatnak a tényleges legmagasabb árakból, mondjuk tőzsdei árakból: olyan nyomoruságos maradványai az eredeti áraknak és olyan nagygyá emelik a felesleges közvetítők hasznát,

amely kiáltó ellentétben van minden igazsággal. (Helyeslés.) Hangoztatja e téren a kooperáció kérdését s utal arra, hogy az egymással ellentétesnek látszó érdekek koordinációja a munkaadó és a munkás, a tőkés és a munkás között, teremti meg az egészséges haladást.

Ahol ez a kooperáció be van vezetve, pl. a szövetkezeti alapon felépülő hitelintézeteinknél vagy például a Magyar Földhitelintézetnél, a hitelt adó voltaképpen első tanácsadója a gazdának. Ahol ellentétben hagyjuk a két egoisztikus nézetet, ott az egyik felfalja a másikat s az történik — mint Erdély határában gyakori esetben — ami joggal gyilkosságok által mérsékelt uszorás rendszernek minősíthető.

Szóló a kérdést másként nem véli megoldhatónak, mintha a mezőgazdasági raktári intézményeket összekötjük ezen termelési hiteligeny kielégítésével. A tőke csak úgy gyümölcsözik, ha megfelelő munka által értékesíthető s itt tényleg az a kapitalis teszi azon tőkét, mely rendelkezésre áll s a gazda, a munkás munkája nélkül a tőke nem jövedelmez semmit. Vissza kell térnünk azon eredeti állásfoglalásunkra, amelynek a kassai gyűlés óta több ízben voltunk szószólói (Helyeslés.) s amely álláspontunk, hogy tudniillik a szóban forgó célra külön központ szervezése szükséges, helyesnek is bizonyult. Ez a központ a mezőgazdasági termények értékesítésének és az ezzel kapcsolatos hitel megoldásának ügyét szolgálná. Minthogy az előterjesztett javaslat is ezt tendálja, szóló a legmelegebben pártolja s annál is inkább elfogadásra ajánlja, minthogy a kérdés egy másik dolognak, a bankkérdésnek reánk kedvező megoldását is előtérbe tolja. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Elnök: Kimondom a határozatot, hogy a nagygyűlés az előterjesztést egyhangulag magáévát teszi s egyben bejelentem, hogy a Löherer Andor ur által bejelentetteket tudomásul veszi a nagygyűlés.

Indítványok.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár előterjeszti a Bács-Bodrogvármegyei Gazdasági Egyesület indítványát, melylyel több, a földmívelésügyi miniszterhez intézeti felterjesztésének a Szövetség részéről való pártolását kéri. Ezen felirathon nevezett egyesület kéri a minisztert, hogy a mult esztendőben a kedvezményesen áron való korpakiosztásnál előfordult 1643 korona veszteséget, mely részben a földmívelésügyi minisztérium hibájából származott, részére leírja; kéri továbbá Bács megye területére egy önálló hatáskörrel bíró gazdasági felügyelői állás szervezését; valamint azt, hogy a megye területén kiosztott huserterésfajták egyedeinél fennálló tartozásokat, amelyek elsősorban abból származnak, hogy a kiosztott állatok eldöglöttek s így a tulajdonosok semmi hasznukat nem vették, a minisztérium ne pereltesse; végül, hogy a cserebaromfikiosztásnál, amely alkalommal szóban forgó egyesület a folyó évben rövidséget szenvedett, a jövőre nézve ne ezen eljárás követessék s illetve nagyobb mennyiség kerüljön csereosztásra.

Miután az előterjesztett kívánságok méltányosak, indítványozza, hogy a nagygyűlés a tanács azon javaslatát, miszerint a földmívelésügyi miniszterhez a Bácsvármegyei Gazdasági Egyesület kívánságait támogató felirat intéztessék, a magáévát tegye.

Ezen javaslatához Törley Gyula, a Bácsvármegyei Gazdasági Egyesület ügyvezető alelnöke részéről is hozzájárul.

Elnök ilyen értelemben mondja ki a határozatot.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

Földmívelési és növénytermesztési szakosztály ülése.

(1909. december 14-én.)

Egyesületünk földmívelési és növénytermesztési szakosztálya a nyári szünet után f. hó 14-én tartotta első ülését. Az ülés mindenekelőtt a szakosztály és dohánytermesztési bizottság megalakításával foglalkozott, a szakosztály elnökül egyhangulag megválasztván eddigi nagyrőmü elnökét: *Desseuffy Aurél* grótot. Foglalkozott a szakosztály a múlt esztendőben rendezett műtrágyázási versenyyel s e tekintetben azt az álláspontot foglalta el, hogy a jövőre nézve ily verseny rendezésétől eltekint s a gazdasági egyesületekkel karöltve a célszerűbb és eredményesebben lebonyolítható műtrágyázási kísérleteket fogja rendezni. A kérdéssel kapcsolatosan igen élénk eszmecsere indult meg a szalmahiányra való tekintettel annak tözeggel s illetve fűrészporral való helyettesítését illetően.

Behatóan tárgyalta a szakosztály a heremagaukciók kérdését s bár a mai szituációt ezekre a multhoz képest kedvezőtlenebbeknek tartja, mégis ezek engedélyezését a kereskedelmiügyi miniszternél szorgalmazni fogja és különösen a földmívelésiügyi minisztert kéri fel arra, hogy az aukciók alkalmából szükségessé váló vizsgálatok megéjthetéseire kellő számú magvizsgáló szakembert rendelkezésre bocsátani sziveskedjék.

Az ülésről alábbi tudósításunk számol be: Jelen voltak *Desseuffy Aurél* gróf elnöke alatt *Desseuffy Emil* gróf alelnök, *Károlyi Mihály* gróf egyesületi elnök, *Bolla Mihály*, *Dáni József*, *Degey Árpád* dr., *Gräner Emil*, *Hermanninger Hermann*, *Hoffer Sandor*, *Jakoviczky János*, *Kodolányi Antal*, *Koppély Géza*, *Kunffy Károly*, *Kovács Lajos*, *Löherer Andor*, *Merey Ernő*, *Perczel Ferecz*, *Serfőző Géza*, *Somssich Géza* gróf és *Winkler János* szakosztályi tagok, az egyesület tisztikara részéről pedig *Szilassy Zoltán* szövetségi titkár, *Károlyi Hugó* ipari titkár, *Mutschenbacher Emil* dr. titkár, *Fabrizius Endre* és *Kovácsy János* segédtitkárok, továbbá *Jeszenszky Pál* ügyvezető-titkár, mint előadó.

Távolmaradását kimentette *Gass Gyula*. *Károlyi Mihály* gróf megnyitván az ülést, elnökül *Desseuffy Aurél* grótot, társelnökül pedig *Desseuffy Emil* grótot és *Kerpely Kálmant* ajánlja. (Éljenzés.)

Desseuffy Aurél gróf elfoglalva az elnöki széket, köszönetét fejezi ki az ismételt megnyilvánult bizalomért.

Ezután *Jeszenszky Pál* előadó előterjesztése alapján a szakosztály a kebelében működő dohánytermesztési bizottságot alakítja meg, amelynek elnökül *Desseuffy Aurél* grótot, alelnökül *Desseuffy Emil* grótot választja meg.

Előadó ezután a szakosztály folyó egyesületi évi munkaprogramját vázolja, mely igen gazdag és változatos tárgyat szolgáltat a tárgyalás alapjául.

Jelentés a gazdasági egyesületekkel végzett műtrágyázási kísérletekről.

Jeszenszky Pál előadó részletesen beszámol a múlt esztendőben rendezett műtrágyázási versenyről, amelytől az ennek rendezésére kiküldött bizottság a jövőre vonatkozólag a múlt tapasztalatain okulva eltérni kíván s csupán a gazdasági egyesületekkel karöltve végzendő műtrágyázási kísérleteket tartja célravezetőnek.

A kérdéssel kapcsolatosan *Koppély Géza* a kénsavas ammóniákkal való kísérletek eszméjét veti fel, amelyet azonban a szakosztály *Gräner Emil* hozzászólása után csak a jövő év őszére vonatkozólag tart aktuálisnak s azt jelenleg *Kodolányi Antal* felszólalása értelmében csak annyiban teszi magáévá, hogy a földmívelési iskolának megfelelő mennyiségű kénsavas ammóniák bocsátásának kísérletezés céljából rendelkezésére.

Desseuffy Emil gróf a szalma tözeggel és

fűrészporral való helyettesítésének eszméjét veti fel, amelyet a szakosztály *Dégen Árpád* dr. szakszerű megjegyzései, nemkülönben *Löherer Andor*, elnök és előadó felszólalása után megfontolandónak tart.

Somssich Géza gróf kívánatosnak jelzi, hogy a Földtani Intézetnek a tőzre vonatkozólag szerzett adatai bekérressenek, erre azonban elnök a földmívelésiügyi minisztert tartja illetékesnek.

A szakosztály egyébként *Jeszenszky Pál* részletesen előadott előterjesztését magáévá teszi.

Löheremagaukciók szervezése.

Jeszenszky Pál előadó ismerteti az egyesületnek a heremagaukciók ügyében kifejtett eddigi tevékenységét s részletesen számol be azon akadályokról, amelyek a múltban az aukciók szervezése lehetőségének útjába állottak. A helyzetet ma korántsem tartja olyan kedvezőnek, amint az tíz évvel ezelőtt volt, mindazonáltal azt a javaslatot terjeszti a szakosztály elé, miszerint a fennálló kedvezőtlen szituációk ellenére is az aukciók létesítése a kereskedelmiügyi miniszternél szorgalmaztassék.

Dégen Árpád dr. az aukciók rendezése esetén a vetőmagvizsgáló állomások személyzetének megfelelő szaporítását tartja szükségesnek és az 5 kilogrammon aluli vizsgálat ellen foglal állást. Együttel felveti az arankakérdésre vonatkozólag a Németországban divó u. n. „Saatesichtigung”, vagyis a vetőmag fajazonosságának a helyszínen való megállapításának eszméjét, amelyet nálunk is megvalósítani javasol.

Perczel Ferencz a felhozott németrendszerű eljárást alig tartja kivihetőnek. Maga is az 5 kilogrammos vizsgálat mellett foglal állást.

Koppély Géza felszólalása után elnök a szakemberek nyilatkozata alapján szükségesnek tartja, hogy biztosítékot szerezzünk a tekintetben, vajjon a földmívelésiügyi miniszter hajlandó és képes-e a szükséges magvizsgálókat rendelkezésre bocsátani?

Jeszenszky Pál felvilágosító megjegyzései, *Dégen Árpád* dr. és *Perczel Ferencz* ismételt, továbbá *Desseuffy Emil* gróf megjegyzései után

elnök olyan értelemben mondja ki a szakosztály határozatát, hogy a ma fennálló kedvezőtlen helyzet ellenére az egyesület vezetősége az aukciók létesítésének engedélyezését a kereskedelmiügyi miniszternél kérelmezni fogja s különösen a földmívelésiügyi minisztert kéri fel arra, hogy az aukciókra a magvizsgáló állomás személyzetét szaporítsa.

Napirend után *Koppély Géza* az Amerikában rendezni szokott s immár nemzetközi jelentőségű dry-farming kongresszusokról emlékezik meg s már jó előre aközöt kíván indíttatni az irányban, hogy 1912-ben Magyarország legyen az első, amely Európában ilyen kongresszust rendezzen.

A szakosztály az indítványt magáévá teszi. Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: *Fabrizius Endre*.

A Nyitrávármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 15-én a tagok igen nagy érdeklődése mellett tartotta meg *Merey Gyula* elnöke alatt ez évben utolsó választmányi ülését s őszi rendes közgyűlését. Az elnök a tagok élénk helyeslése mellett mutatott rá azokra a támadásokra és veszedelmes törekvésekre, melyek a magyar mezőgazdasági termelést s különösen az állattenyésztést ausztriai szomszédunk rosszakarata és kizsákmányoló törekvései folytán fenyegetik s melyekkel szemben az egész magyar gazdaközönségnek a legnagyobb egyetértésben kell felvenni a legerélyesebb védelmet. Javaslatára egyhangulag csatlakozott az egyesület ahhoz az álláspont-hoz, amelyet az OMGE. a Balkán-szerződésnek, a leölt állapotban behozható állatkontingens változhatatlansága, a kereskedelmi szerződések

rendeleti úton való élelbeléptetésének megakadályozása, az állattenyésztés, állatok és állati termékek és élelmiszerek értékesítése érdekében szükséges intézmények létesítése, az állandó tenyészállatvásártelep s az osztrák vasúti tarifareform tárgyában elfoglalt. Elhatározta, hogy *Rodiczky Jenő* dr.-t munkásságának 40 éves fordulójára alkalmából üdvözölni fogja. A választmány és a közgyűlés ezután igen beható vitával általánosságban és részleteiben tárgyalta az állattenyésztésről készített törvényjavaslatot s a módosított megyei állattenyésztési szabályrendeletet. Az állattenyésztési törvényjavaslatot örömmel üdvözli, jónak tartja s csupán egy pár csekélyebb módosítást óhajtott. Megállapította az egyesületnek jövő évi munkaprogramját és költségvetését. Elhatározta a közgyűlés, hogy az egyesület fennállásának 50 éves fordulóját 1911-ben meg fogja ünnepelni, ennek előkészítése a munkaprogram egyik pontja: az ünneplés módozatainak megállapítását a tanácsra bízta. Örömmel vette tudomásul, hogy a Vágújhelyi Gazdasági Egyesület, mint a nyitrávármegyei egyesület vágújhelyi járási osztálya, a megyei egyesülettel bensőbb kapcsolatba lép. A titkár évi jelentését jóváhagyólag vette tudomásul az egyesület. Intézkedett a közutakra vonatkozó törvény beható tárgyalásáról s azonkívül még számos jelentős ügyet tárgyalt le.

A Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület folyó évi december hó 12-én tartotta évi rendes közgyűlését *Hunkár Dénes* főispán elnöke alatt. A közgyűlés elfogadta a választmány által jóváhagyott költségvetéselőirányzatot, valamint a *Kajlaeszy Endre* ügyvezető-titkár által előterjesztett jövő évi munkaprogramot. A jövő év őszén megünnepeli az egyesület 50 éves fennállásának jubileumát. Elhatározta az alapszabályok módosítását olyformán, hogy az egyesületnek kint vidéken legyenek szervezetei, mely szervezetek a közös érdekek kivívása céljából támogassák az egyesületet. A gazdanép teli oktatása céljából 25 községben népies gazdasági előadást, 4 községben kosárfonó háziipari tanfolyamot, 1 községben pedig női háziipari tanfolyamot rendez. Nagy súlyt helyez a Veszprémben állomásozó honvédség gazdasági és háziipari oktatására, evégből a katonaság oktatása részére 4 hónapos mezőgazdasági tanfolyamot rendez.

A helyes gazdálkodási rendszer meghonosítása céljából még 2 mintagazdaság felállítását kérelmezi, 5 községben pedig mintatrágyatelep létesítésére kér segélyt. A jövőben is 25 községben 75 kisgazda birtokán végez az egyesület műtrágyázási kísérletet. Gondoskodni fog az egyesület az egész vármegye gazdaközönsége műtrágyaszükségletének, vetőmagjának, gazdasági gépei és eszközeinek együttes közös beszerzéséről. Tervbe vette, hogy a vármegye közutait gyümölcsfakkal beülteti. Foglalkozni fog a katonaság részére terményszállítással, figyelemmel kíséri a gazdaközönség hitelviszonyait és hosszú lejáratú törlesztéses kölcsönöket létesít, a birtokok adásvételénél és bérletek szerzésénél közbenjár. Előmozdítja az előnyös tűz- és jégbiztosítást. Azon fog fáradozni, hogy a községekben a népjóléti intézményeket fejlessze, evégből gazdaköröket, fogyasztási-, hitel-, tej-, gabonarakár- stb. szövetkezeteket igyekszik alakítani.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Árpavetőmag csávázása. 719. kérdés. Ez évi árpatermésünk felette üszkös volt, azt hiszem, ez az egész országban így volt. Mivel és hogyan kellene tavasszal csávázunk, mely célhoz vezetne és mennyi idővel a vetés előtt csávázni, anélkül, hogy az árpák csírázóképességét veszélyeztetnénk és egyáltalán szükséges-e a csávázás árpánál? Olvastam német gazdák árpacsávázási kísérleteiről, amelyek azonban nagyon tönkretették az árpa csírázóképességét.

R. L.

Felelet a 719. sz. kérdésre. Az árpa kalászát kétféle üszöggomba támadhatja meg; az egyiknél, a repülő üszögnél a szél úgy széthordja azt a fekete port, mely a gomba spóráiból áll, hogy végül csak a kalász orsója marad meg. Ellenben a másiknál, a porüszögnél a fekete port alkotó spórák együtt maradnak s csak a csépléskor perladnak szét. Az üszög első faja, a repülő üszög ellen csávázással nem érünk célt, mert e fajtánál a fertőzés a virágot éri (l. Köztelek 1907. évi. 62—63. oldal: „A gabonafélék üszöggombái”). A porüszög ellen azonban csávázással kisebb nagyobb sikert érhetünk el; leggyorsabb eljárás, ha a vetőmagot 1%-os rézgáliczoldattal mossuk.

Mindez üszöggombák ellen legsikeresebben védekezhetünk, ha oly vetőmagot vetünk el, mely üszögmentes földkekről származik. Eredményen jár a következő eljárás is: Gyermekkel összeszedetjük az üszkös kalászt vagy növényt oly módon, hogy kalászszal lefelé fordítva gyűjtjük a rájuk akasztott zsákokba. E kalászszal, illetve növényeket azután elégetjük, a zsákokat pedig forró vízbe mártjuk, hogy fertőtlenítsük.

L. Gy.

Szőlőműtrágyázás. 720. kérdés. Hegyi szőlőm talaja agyagos homokvegyülek, istállótrágyával nem tudom a rossz utak miatt jókarba hozni, szeretnék műtrágyát a tőkékhöz, különösen az új ültetett szőlőkhöz alkalmazni. Milyen műtrágya alkalmazható és mennyi egy tőkére? A szőlő rizling, hárslevelű és ezerjő hazai fajkából áll.

F. Gy.

Felelet a 720. sz. kérdésre. Ha istállótrágya nélkül csupán műtrágyával akarjuk a szőlőt termőterében fenntartani, akkor homokos talajon mind a háromféle műtrágyát — káli, nitrogén és foszfor — alkalmazni kell. Az adandó mennyiséget a körülmények szabják meg, általában értékű receptet adni igen nehéz, leghelyesebb ha a gazda maga próbálgatja ki azt. Tájékozásul megemlíthetjük a következő trágyázási mintát: I. évben 200—250 kg. szuperfoszfát, 100—125 kg. 40%-os kálisó, 100—150 kg. chilisalétrom. II. évben újra 100—150 kg. chilisalétrom és így tovább kat. holdanként. A szuperfoszfát és kálisó a nyitás előtt adandó, sőt még jobb, ha azt ősszel vagy télen át adjuk s nyitáskor alá takarjuk; a chilisalétromnak fele akkor adandó, mikor a hajtások körülbelül 15 cm. hosszúak, a másik fele pedig később, mikor a hajtások körülbelül 60 cm. hosszúak. Hogy a talaj fizikai tulajdonságát is javítsuk, szükség szerint ajánlható a zöldtrágya, vagy nagyobb időközökben istállótrágya alkalmazása.

P.

Bor feltöltögetése vízzel. 721. kérdés. Tavalyi boromat mivel jobb feltölteni, borral vagy vízzel? Én úgy halottam egy kertesztől, hogy jobb vízzel, mert esetleg minden hordóban más a bor.

B. A.

Felelet a 721. sz. kérdésre. A bort vízzel feltöltögetni nem szabad, a bortörvény 6. §-a ezt világosan tiltja s a vízzel töltögetett bor — amit elvégre kémiai elemzés útján fel lehet ismerni — hamisított bor s annak készítője vagy fogalomba hozója kihágást követ el, amely a bortörvény 37. §-a szerint 8 napról 3 hónapig terjedhető elzárással és 10 koronától 1000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ettől eltekintve sem volna helyes a bornak vízzel való feltöltögetése; a bor így módon gyengébb, vékonyabb, silányabb és romlásra hajlandóbb lenne. Töltögetésre lehetőleg ugyanazon bor, vagy ha ilyen nincs, egy hasonló bor használandó, amely a feltöltendő bor legelő hátrányosan nem változtatja. Új bort új borral, ó bort ó borral kell töltögetni s csak különös okunk nincs rá, e szabálytól el térni nem helyes. A töltögetésre felhasznált bor semmiesetre se legyen beteg vagy hibás, nehogy azzal az egész bort elrontjuk.

P.

Szuperfoszfát kiszórása. 722. kérdés. Őszi leszántásra szuperfoszfátot célszerű-e szántás után elvetni, amely föld tavasszal a vetés után csak boronálva lesz? Nézetem szerint nem tar-

tom célszerűnek az őszi szántásra a szuperfoszfát elszórását, mivel télen át elveszti a kívánt hatását.

B-i kör.

Felelet a 722. sz. kérdésre. Tapasztalati tény, hogy nálunk a tavasziak alá a foszfortrágyák sokkal biztosabb hatást fejtenek ki, ha a műtrágyát — jelen esetben tehát a szuperfoszfátot — már ősszel vagy a tél folyamán szórjuk ki. Az ősszel kiszórt szuperfoszfát a téli nagyobb csapadékkal egyenletesen és finom elosztással a földbe mosatik, ahol a talaj tápszerekötőképe alapján megköve, a növények számára fenntartatik. Különösen fontos a mielőbbi kiszórás épp abban az esetben, ha az ősszel megszántott föld tavasszal csak fogasolással fog részeseülni, mert ebben az esetben a már most kiszórt szuperfoszfát mégis kissé mélyebben huzódhat a földbe, míg tavasszal kiszórva és csak befogasolva sekélyebb mélységre kerül a kelleténél. A kiszórásra a mostani hónellüli tél különösen kedvező, mert hótakaróra kiszórni azért aggályosabb, hogy az olvadó hólével együtt a szuperfoszfát is helyenként összemossatik és a lefutó vízzel egyenlőtlenül oszlana el. Attól, hogy a kiszórt szuperfoszfát télen át, belső tartalmát tekintve, hatásából veszítene, nincs mit félnünk, ez indokolatlan félelem. Téli kiszórását csak abban az esetben kell mellőznünk, ha vagy vastag hótakaró lepi a földet, vagy ha a táblák parios fekvésűek. Partoson, lejtősen fekvő földre csakis tavasszal, a földmunka megkezdése előtt szórható ki a műtrágya.

K. K.

Bükkönymag fejlődésének számára. 723. kérdés. Ártalmas-e 1000 kg. élősulyra 4 kg. daralt bükkönnyel többet etetni, tejtermelési és egészségügyi szempontból?

S. A.

Felelet a 723. sz. kérdésre. Ha a bükkönnyel romlatlan, 4 kg.-nál több is etethető a fejlődésnekkel 1000 kg. élősulyra s naponta, mert például Knieriem (lásd a Köztelek 1900. évfolyam 58. számát) huzamosabb ideig keresztül 45 kg.-ot adagolt fejneként s naponta anélkül, hogy ez a nagy adag károsan hatott volna. Miután azonban a bőven tefelő, tehát sok abrakot igénylő teheneink rendszerint előnyösebben hat az, ha nem egy, hanem többféle abrakot kapnak, mert a legtöbb koncentrált takarmányt bizonyos egyoldalúság jellegzi, csak akkor volna a lükkönnyel etetésnek erőltetése helyén, ha a keményítőértéke számottevőleg olcsóbb lenne, mint más hasonló fehérjetermtalmu abraknaké. A tehének táplálására különösen nagy fehérjetermtalmu teszi a bükkönnyel alkalmas, de vajtermelésre alapított tehénzetekben olajdus takarmányt, pl. rizstakarmányt, szárított tengerimiskét vagy olajpogácsát is ajánlatos ugyanakkor etetni, mert a bükkönny keményítős morzsássá teszi a vaját. Általán azt tapasztalták, hogy inkább csak a tej mennyiségét szaporítja, de a tej százalékos zsírtartalmát rendszerint apaszítja.

Cselkó István.

Luczerna trágyázása. 724. kérdés. Egy- és két éves luczernái vannak a vezetésem alatt álló intézetnek, közönséges középminőségű agyagtalajon s mivel jó időjárás mellett is gyenge termést hoztak, tanácsos lesz-e éreit istállótrágyával (k. holdanként 150 méterháza) beteregetni tavaszig s így a földet javítani, vagy pedig öntözhető-e erre a célra készített hordóból tehénistállóból származó hűgylével; ha ez nem alkalmas, minő műtrágyát használjunk, mikor és miy mennyiségben?

Aszód.

Felelet a 724. sz. kérdésre. Luczernát általában véve istállótrágyával vagy hűgylével felültrágyázni nem helyes. Nem helyes azért, mert ezek főképpen mint nitrogént nagyobb mennyiségben tartalmazó trágyanyagok a lélegzőgépjűtő képességgel bíró luczernához nem valók, másrészt feltétlenül elgyomosított hatnak a luczernára, ami különösen a fiatal luczernára nagy veszedelmet jelentene. Előregedett luczernásoknál lehet ganajlevet is használni, de fiatal luczernánál nem. Igen valószínűnek tartom, hogy a luczerna gyengébb fejlődése a talaj

foszforszegénységében keresendő. Leghelyesebb lesz meg most a tél folyamán (mielőtt a nagy hőesések beállnának) 250—300 kg. Thomas-salaktot kiszórni és a luczernát korán tavasszal, amint a föld szikkadtsága megengedi, jól megfogasoltatni, sőt utóbbit minden kaszálás után megismételteni.

K. K.

Juhhizlalás. 725. kérdés. 80 drb jó karban levő öreg anyajuh mennyi idő alatt és milyen adagolás mellett lenne kihizlalható. Rendelkezésemre áll: buzaalj, tengeri, répa, hereszalma, árpaszalma. A répa elaprózva hogy lenne (fülesztve?) adagolandó?

F. I.

Felelet a 725. sz. kérdésre. A juhizlalásnál nagyjában ugyanazokat az elveket követjük, mint a marhahizlalásnál, melytől főleg csak a következőkben tér el: 1. Nálunk s Németországban nem szeretik a kövér juhust, mi miatt 3—4 hónapnál tovább nem tanácsos hizlalni, míg ellenben az angol izlés a kövér juhust felé hajlik s az angolok tényleg annyira hizlalják is a juhot, mint a marhát, amiről 6 heti ott tartózkodásom alkalmával mindennap alkalmam volt az étkezésnél meggyőződni, mert a brit száliodákban nincs az a nap, hogy legalább egyszer, de többnyire kétszer is juhust s halat ne tálalnának. 2. A juh legjobb szalmaértékösítőnk, mi miatt a szalma nagyobb teret nyerhet nála, de csak ha sok szalmával rendelkezve tetszésére bízzuk a java kiszedését, míg ellenben ha szécskázva a répához keverjük, nem szabad a juhra sem többet számitanunk, mert utóbbi esetben az egészet kénytelen megenni. Egyebekben pedig a juhizlalásnál is lehetőleg 14—15 kg. keményítőértéket igyekezzünk 1000 kg. élősulyra s naponta etetni s csak ha nagyon soványan kerülnek a juhok hizába, adunk néhány hétig 12—13 kg.-ot. Ha a juhok elég fiatalok, a fehérje kellő adagolására is sulyt fektetünk, mert újabb tapasztalatok szerint a kifejődött juh is jelentékenyen tudja husát szaporítani. Ha a juhok hozzávetőleges sulyát ismerjük, az egyes állatra állapítjuk meg az adagolást, mely esetben az 1000 kg.-ra vonatkozó szabványt az egyes juhra számitjuk át; de a jelen esetben nem ismerve az egyes állat sulyát, 1000 kg.-ra számitjuk ki a következő adagolást: 60 kg. répa fölprózva s 6 kg. tengeridara. Ez 210 kg. szárazanyagot, 0,9 kg. fehérjét s 12,2 kg. keményítőértéket tartalmaz. Azonkívül ad libitum hereszalma, melyből még mintegy 10 kg.-ot képesek a juhok kivalogatni s az majdnem annyi táplálóanyagot juttatja, mintha 10 kg. hereszalmát kapnának, minőlfogva tehát a hereszalma teljessé teszi az adagolást. A répafülesztésnek nincs jelenleg czélja. — A hizomérha számára tervezett két adagolás közül az első tulterimésnek, a másodikat pedig 1 kg. tengerivel javítandónak véljük. Ugyanis azok 32,7 és 26,0 kg. szárazanyagban 1,4 és 1,3 kg. fehérjét és 14,1 és 13,6 kg. keményítőértéket tartalmaznak.

Cselkó István.

Luczerna és lóhere foszfortrágyázása. 726. kérdés. Luczernára és lóherére 16%-os szuperfoszfátból mennyi szükségeltetik egy katasztralis holdra?

Sch. K.

Felelet a 726. sz. kérdésre. A rövid-bb életű lóhere alá 150 kg., a luczerna alá 200 kg. 16%-os szuperfoszfát adható, még pedig ha a föld nem erősen parios fekvésű, még mostan a tél folyamán, lehetőleg hőesés előtt. Ha tavasszal szórjuk ki, akkor az első kaszálásra esetleg még nem hat, ellenben a télen át kiszórt már igen. Megjegyzem, hogy a hosszabb életű luczernánál indokolt lehet a tartósabb (bár valánivel lassabb) hatású Thomas-salaktot használni, kat. holdanként 250—300 kg.-ot számitva. A Thomas-salakt a luczernának egyik legértékösőbb trágyája, bár a szuperfoszfát használata ellen sem tehető kifogás. Tavasszal úgy a lóhere, mint a luczernaföld fogasolása nem mulasztandó el.

K. K.

Kifogásolt számitás egy sülődadagolásnál. 727. sz. kérdés. A Köztelek 95. számában a

„Levelszekrének páronként 80 kg. kezű adagolása 1'25 kg. árú 1000 kg. élősanyagot, 1'8 nyitőértéket számitva? Csak figyelemmel a nyire, tehát n

Felelet a 727. sz. kérdésre. (kg)

4 kg. répa
1'25 „ árpa
0'75 „ tengeri
Összesen

Ha ezt a 8000 kg.-ra arány szerinti szárazanyag, keményítőérték jelentéktelenül mában közölt szárazanyagot, keményítőérték anyagot kivéve csúsztatott b sainknál több lehetne. A tel hogy bár jele mitásba, de donitunk neki mert akkor tő a keményítőé

Szuperfoszfát
Szikes legelő
foszfátot, m
egy holdra?

Felelet a 728. sz. kérdésre. lési kísérleti hogy az öntő méshozama vagy Thomas mesen fokoz szikes termés az a kérdés, rendes kifejtő nak-e. Vagyis egyik legelő minden időben ez a terméskevesébbé bíz sen utját állnak is.

Ami az alk holdanként 2 mitandó, mely mán kell kis csapadék min chilisalétromo kisebb terület egy kat. hold tavasszal kis got csak ak salétrom má eső a földbe

Adagolásol
ként 100 kg. s tok naponta finom korpát, pogácsát, 3

„Levélszekrény” rovatban 690. sz. feleletben páronként 80 kg. súlyú süldők számára a következő adagolás van kiszámítva: 4 kg. répa, 1,25 kg. árpa és 0,75 kg. tengeridara. Ez 1000 kg. élősulyra átszámítva 27,5 kg. szárazanyagot, 1,8 kg. fehérjét és 21,2 kg. keményítőértéket tartalmaz. Kérem hogy van ez számítva? Cselkó István „Takarmányozástan”-át figyelemmel átnéztem, nekem nem jött ki ennyire, tehát mi alapon kell kiszámítani?

R. L.

Felelet a 727. sz. kérdésre. Mi rendesen így számítunk (kg.):

	szárazanyag	em. fehérje	keményítőérték
4 kg. répa...	0,360	0,004	0,252
1,25 „ árpa...	1,071	0,100	0,848
0,75 „ tengeri...	0,652	0,049	0,611
Összesen...	2,083	0,153	1,711

Ha ezt a 80 kg. súlyra vonatkozó adagolást 1000 kg.-ra számítjuk át, akkor a következő arány szerint $80:2083 = 1000:x = 260$ kg. szárazanyag, 1,9 kg. em. igazi fehérje s 21,3 kg. keményítőérték jön ki. Ezek a számok csak jelentéktelenül térnek el a „Köztelek” 95. számában közölt adatoktól, mert ott 27,5 kg. szárazanyagot, 1,8 kg. fehérjét s 21,2 kg. keményítőértéket mondtunk. Ez az eltérés, a szárazanyagot kivéve, melynél egy kis számítási hiba csuszhatott be, attól származik, hogy számításainknál többnyire csak két törtig megyünk, amikor azután az elhanyagolt harmadik tört könnyen leszálítja az 1000 kg.-ra átszámított eredményt 0,1 kg.-mal. Sertésain azonban cseppet sem változtat az, hogy 1000 kg. élősulyra vonatkoztatva 27,5 vagy 260 kg. szárazanyagban 1,8 vagy 1,9 kg. fehérjét s 21,2 vagy 21,3 kg. keményítőértéket kapnak-e, részint mert idézett feleletünkben azt ajánlottuk, hogy nagyobb tápfelvetőképesség esetében etessen még 0,5 kg. korpát, részint mert ugyanannak a takarmánynak sokkal változóbb az összetétele, semhogy táptartalmában az utolsó törtig bizni lehetne. A tengerit illetően megjegyezzük még, hogy bár jelenleg Kellner adataival vettük számításba, de gyakran csekélyebb értéket tulajdonítunk neki, különösen október-novemberben, mert akkor többnyire csak 75% körül változik a keményítőértéke. Cselkó István.

Szuperfoszfát szikes legelőre. 728. kérdés. Szikes legelőt hogy és miképpen kell szuperfoszfátot, mennyi szuperfoszfát szükséges a szikes legelőre? Sch. K.

Felelet a 728. sz. kérdésre. A növénytermelési kísérleti állomás kísérletei beigazolták azt, hogy az öntözésre berendezett szikes rétek terméshozama foszfortrágyázással (szuperfoszfát vagy Thomas-salakkal) és chilisalétrómmal tetemesen fokozható. Így ezen trágyák hatása a szikes természetű legelőn is kétségtelen, csak az a kérdés, hogy feloldódásukra és hatásuk rendes kifejtésére elegendő csapadékot kapnak-e. Vagyis amíg az öntözött területen az egyik leglényegesebb faktor, a víz biztosan és minden időben megvan a kívánt mértékben, ez a természetes sziki legelőknél egyike a legkevésbé biztos tényezőknél, mely természetesen utját állhatja a műtrágyák kívánt hatásának is.

Ami az alkalmazandó mennyiséget illeti, kat. holdanként 200 kg. 16%-os szuperfoszfát számítandó, melyet már ősszel, vagy a tél folyamán kell kiszórni, hogy feloldódásánál a téli csapadék mindjobban érvényesülhessen. Ami a chilisalétrómot illeti, ennek kipróbálását csak kisebb területen ajánlanám oly módon, hogy egy kat. holdra 50–60 kg. lenne lehető korán tavasszal kiszórandó. Erre a területre a jószágot csak akkor szabad kihajtani, ha a chilisalétrómmal teljesen feloldódott és egynehány eső a földre mosta. K. K.

Adagolások felülbírálása. 729. kérdés. Páronként 100 kg. súlyú mangalicza süldőimnek adatok naponta 2,4 kg. szemes tengerit, 0,68 kg. finom korpát, 0,68 kg. árpadarát, 0,24 kg. olajpogácsát, 3 kg. répát. Szeretném, hogy sül-

dőim április közepére páronként jó 200 kg.-ot nyomjanak. Nem-e ártalmas a moslékba kevert pogácsa? Páronként 11 q-ás teheneimnek 50 kg. répát, 6 kg. polyvát, 2 kg. goromba buzakorpát, 2 kg. pogácsát és 8 kg. hereszénát és 2 kéve tengeriszárat adatok. A kívánnál kevesebb a tejtermésem. Nem a takarmányozásnál van a hiba? Páronként 11 q-ás mustra jármos fehér hizőkreimnek adatok 60 kg. répát, 8 kg. polyvát, 2,5 kg. goromba buzakorpát, 2,5 kg. tengeridarát, 1,5 kg. pogácsát, 8 kg. hereszénát. Helyesnek tartják-e ezen adagolást? T. E.

Felelet a 729. sz. kérdésre. A páronként 100 kg. súlyú mangaliczasüldők adagolása 3,6 kg. szárazanyagot, 0,33 kg. fehérjét és 2,9 kg. keményítőértéket tartalmaz s oly tápgazdag, hogy teljes hizalásnak tekintendő. Itt a tengerit 80% szárazanyaggal s az olajpogácsát 23% fehérjével s 61% keményítőértékkel vettük számításba. A süldők páronként mintegy 0,78 kg.-ot gyarapodhatnak naponta s így a 200 kg. páronkénti súly 128 nap alatt érhető el. Ez meg egyezik az ön várakozásával, mert április közepéig még jó 4 hónapunk van. Ha a pogácsát csak etetés előtt keveri a moslékhoz, nem képes megromolni s akkor nem ártalmas. Fejőstehenei adagolása a tengeriszár nélkül 21,2 kg. szárazanyagot, 1,2 kg. fehérjét és 9,2 kg. keményítőértéket tartalmaz, ha tudniillik a here nem luczerna, mert utóbbi esetben a keményítőérték csak 8,5 kilogramm. Kellner a páronként 10 liter tejet adó, 11 q súlyú tehének számára 1,05–1,35 kg. fehérjét és 8,3–8,8 kg. keményítőértéket s a 20 l. tejet adók számára 1,65–1,95 kg. fehérjét és 10,3–11,7 kg. keményítőértéket ír elő. Ebből kiveheti, hogy az adagolás a páronként 10 liter tejet adó tehének szabványához közelebb áll, mint a 20 liter adókéhoz s így hihetőleg a takarmány elégtelenségének tulajdonítható, hogy a tejhozam nem elegendő. Ezen a répanak, szénának, vagy abraknak szaporítása által segíthet, mert tehenei nem 21, hanem 30 kg. szárazanyagot is képesek naponta fölvenni. Hizó ökrei adagolása csak 26,1 kg. szárazanyagot, 1,3 kg. fehérjét és 11,2 keményítőértéket tartalmaz, holott 11 q élősulyra mintegy 29 kg. szárazanyagot és 15–16 kg. keményítőértéket tanácsos 4 héttel lekötés után etetni. Kevesbitse tehát a polyvát s etessen több tengerit, pl. így: 5 kg. polyva s 6 kg. tengeridara, míg ellenben a többi változatlan marad. Ez az adagolás 28,4 kg. szárazanyagot, 1,6 kg. fehérjét és 15 kg. keményítőértéket tartalmaz. Cselkó István.

Heremag megbízhatatlansága. 730. kérdés. A Köztelek-ben olvastam a heremagvak megbízhatatlanságáról és így 50 holdas rozstáblamba most nem merek herét vetni. E tábla fekete kötött talaju és mentes minden aranka-infúziólástól. Mily takarmányt vehetnék bele tavasszal, amely a herével egyenlő értékű és mennyiségű termést adna? S. L.-né.

Felelet a 730. sz. kérdésre. Az ólomzárolt heremag megbízhatatlanságáról irt közleményeket nem szabad úgy felfogni, hogy ezzel már most lemondok a here természetéről, mert hát az ólomzárolt maggal is arankát vihetek ki a földre. Ha megbízható, nagy czégektől szerzem be a löherét, pláne ólomzárolt minőségben, akkor az 1–2 szem arankát tartalmazó áru is ritka lesz. A magvizsgáló állomások csak azt mondják, hogy ők az abszolút arankamentesnek mondott áruért nem vállalnak kezességet, mert megeshetik, hogy az arankamentességi vizsgálat dacára is benne van 1–2 arankamag. Nézetem szerint a kellő körültekintéssel beszerzett löheremag megbízhatatlanságát nem szabad oly tragikusan felfogni, hogy inkább lemondok természetéről ott, ahol ez helyénvaló. Mert más olyan növényt, mely a rozsközé vetve épp oly eredménnyel lenne használható, illetve épp oly természetű lenne, mint a löhere, úgy a használat, mint az értékesítés módját tekintve, nem tudok ajánlani. K. K.

Buza után pohánka. 731. kérdés. Baranya megyében észleltem hogy egyes gazdák a korán érő buza betermesztése után hajdinát vetnek el ugyanazon buzaföldekbe és ugyanazon esztendőben hajdinatermesre is számítanak. Érdemes volna-e a szajáni földeken is e tekintetben kísérletezni; megjegyzem, hogy a szajáni talaj fekete, szurkos, néhol szikes is és esős esztendőkben felette gyors hajtású föld. D. L.

Felelet a 731. sz. kérdésre. A buza utáni hajdina (pohánka) termesztése, mely eljárás általában véve „kettős termesztésnek” nevezetik, mindenütt alkalmazásba vehető ott, ahol tarlószabaduláskor a föld könnyen felszántható, a hajdina elég esőt kap és a talaj trágyaereje kielégítő, mert hiszen egy évben két termést kell adnia. Utóbbi feltétellel úgy látom meglelné, mert hiszen az van mondva, hogy a fekete szurkos föld esős esztendőkben gyors hajtású talaj. Kérdés azonban, hogy állunk azon a vidéken az esőkkel; ha a buza lekerülte után a szárazság a gyakori, akkor a hajdina termesztésétől nem sokat várhatunk, különösen említett szurkos földben, mely a hajdina igényeinek kevésbé felel meg; jobban szereti a könnyű miveletű, homokos vegyületű talajokat. De hát elvégre a szurkos fekete földön is jól fog megteremni, ha a talaj alája jól előkészíthető és elegendő esőt kap. A két utóbbi feltételről helyszíni tapasztalata adja meg a legbiztosabb feleletet. K. K.

Cziroktermesztés. 732. kérdés. Tiszaártéri agyagos homoktalajon, mely eléggé száraz fekvésű, olasz czirot akarok termesztetni. Eddig a föld csak mint legelő volt használva, most pedig az ősz folyamán körülbelül 15 cm. mélységűen előhántóval a legelőt feltörttem és még a szántás tetejét a Mc. Cormick-féle tárcsásboronával jól összeapritottam. Helyes-e az eddigi megmunkálás? Tavasszal még milyen munkát kell végezni? Mikor van az olasz czirok vetési ideje és mennyi vetőmag kell holdanként? Mikor kell aratni és hogyan kell csépelni? Mennyi termés várható és hol, milyen árban lehet értékesíteni? P. M.

Felelet a 732. sz. kérdésre. A 15 cm. mélységű gyepdörést a seprőczirok termesztésére kielégítő mélységű szántásnak nem tekinthetem, mert a tetemes magasságra megnövő czirok abban kellő gyökérzetet nevelni nem tud és ki fog dőlni. A seprőczirok egyike azon növényeknek, mely az őszi mély szántást feltétlenül megkivánja, mert bugaágainak hossza s tömörsége ezzel egyenlő arányban áll. Már pedig a czirok termesztésénél erre kell a főszűrt fektetni, mert hiszen ezt akarom értékesíteni és a szakátermés nagyságától és minőségétől függ jövedelmezősége.

Miután a seprőczirok termesztését itt le nem írhatom, egyes kiragadott részek pedig kellő tájékoztatást nem nyújthatnak a czirot még nem termesztett gazdának, ajánlom Szalay János „A seprőczirok termelése” című kis munkájának a beszerzését, ahol részletes felvilágosításokat nyer a termesztési feltételekre és követendő eljárásokra nézve. Beszerezhető a Pátria r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében (Budapest, Üllői-ut 25.). Ára 1 korona. K. K.

IRODALOM.

Tehenészeteink szervezése és vezetése. Irta Szász Ferenc. E gyakorlati alapokon megírt tanulmány célja a tejgazdaságok okos szerű szervezésének és vezetésének ismertetése a tenyésztés, takarmányozás és tejkezelés szempontjából arra nézve, hogy hazánk tejgazdaságainak termelőképességét és jövedelmezőségét a legnagyobb arányokban fokozva, képesítsük a gazdaközöniséget a mindiakább súlyosbódó terhek elviselésére. E céljához képest a szerző nagy súlyt helyez a tartandó fajta és különösen a továbbtenyésztendő egyedek helyes megválasztására. Majd ismerteti a próbafejtés és zsirvizsgálat jelentőségét és keresztülvitelét, a tenyésztést irányító elveket, a törzskönyvezés

módját és előnyeit. Részletesen előadja a borjuk természetes fölnevelése körüli teendőket az elléstől kezdve a tenyésztésre való beosztásig, a mesterséges táplálást és a védekezést a tuberkulózis ellen, ezzel kapcsolatban a Bang, Ujhelyi, Ostertag és Behring-féle tuberkulinozasi és immunizálási eljárásokat. Majd a tehének elhelyezésére, az istállók czélszerű berendezésére vonatkozó tudnivalókat adja elő, továbbá a takarmányozási szabványokat és az ápolás körüli tennivalókat. Leírja a helyes fejesi és tejkezelési eljárásokat addig, míg a tej elhagyja az istállót. Ismerteti röviden a tejgazdasági számvitelt, míg végül a függelék a takarmányfélék tápanyag- és némely takarmányféleség mész- és foszfor tartalmának táblázatos kimutatását tartalmazza. A csinosan kiállított és 162 oldalra terjedő füzet ára 5 korona. Megrendelhető a Pátria r.-t. szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. M. T.

A Tokaj-Hegyalja jövője. *Liptai Albert* nek ezzel a czímmel most már második kiadásban megjelent munkája mindenkit érdekel, nemcsak a tokajhegyaljaiakat, mert sok aktuális kérdést tárgyal benne: a szövetkezetek avagy részvénytársaságok támogatása az állam részéről, a borértékesítés kérdéseinek megoldása, a szakértelem fejlesztése stb. Ajánljuk, hogy ezt a kis művecskét olvassa el minden művelt magyar szőlősgazda. Igazán sok hasznos és tanulságos dolgot talál benne. Bárki ingyen kapja a füzetet, csak a postaköltségre kell 20 fillért beküldeni a szerző címére (Budapest, Köztelek).

Folyóiratok. *Erdély*, honismertető folyóirat, az Erdélyi Kárpát-Egyesület értesítője. 1909. évi 7-8. száma kilencz eredeti képpel díszítve a következő tartalommal jelent meg: *Sz. L.*: Népies művészetünk. Katona Zsigmond utinaplója. *Szűcs Lajos*: Bodonkúti mennyezetképek. *Losonczy János*: Tíz nap a Biharhegységben. A Szent-János-kút. Könyvszáraz. Egyesületi élet. Különfélék. *Herrmann Antal dr.*: Turista ötletek. Előfizetési ára egy évre 10 korona. Az EKE. rendes tagjai 6 korona tagdíj fejében kapják a folyóiratot. — *A Hadsereg* képes folyóirat 22-23. száma a szokottnál is gazdagabb tartalommal és 27 érdekes képpel illusztrálva jelent meg. Érdekesebb cikkei: Az 1909. évi angol hadgyakorlatokról, a svájcziai családi élete, torony iránti verseny, előadások a kaszárnyában. A kassai hadapródiskola, virágos kaszárnyák stb. Előfizetési ára egy évre 12 K. Megjelen Aradon. — *A Ház* művészeti havi folyóirat 6. száma ismét építőiparunk nagy haladásáról számol be. Sok fényképfelvétel egészíti ki a szakleírásokat, melyek házipítő művészetünkről igazi képet nyújtanak. A folyóirat Budapesten jelen meg VI., Hajós-u. 32. Előfizetési ára egy évre 20 K. — *Természettudományi Közöny.* Kiadja a K. M. Természettudományi Társulat. Ezévi 24. számában a következő ismeretterjesztő közlemények jelentek meg. Utazás a levegőben (18 képpel): *Bergé* Alfonz bárótól. Megemlékezés Gothard Jenőről: *Harkányi Béla* bárótól. A kék- és feketeszínű rózsáról: *Kardos Árpádtól*. A Halley-üstököséről: *Lakits Ferencz* től. Bőrizgató növényekről: *Schuberszky Károly* tól stb. — *Uránia* népszerű tudományos havi folyóirat 12. száma gazdag tartalommal jelent meg. Előfizetési ára egy évre 8 korona. Kiadóhivatala Budapest, VII. kerület, Izsó-utca 4. szám. — *A Kert* a kertészet összes ágait magába foglaló kertészeti szakfolyóirat, megjelen havonta kétszer. Ezévi 24. száma a következő tartalommal jelent meg: Az üvegágyak készítése és termelése, *Rippel Józseftől*. A csepoly-hagyma, *Weisz Ferencz* től. A ház falainak kihalmozása gyümölcsfákkal, *Csorba P.*-től. A társulati espereskörte, s. A legczélszerűbb orgonahajtás télen, *Konrádi Józseftől*. Tarkalevelű Dracena szaporítása. Az aszói javítóintézet kertészete. Kertművészet. *Czapáry Bertalantól*. Kossuth-hajnalka, *Vadász Flóristól*. Asztaldiszítés virágokkal, *Licsák Istvántól*. A veréb-kérdésről és egyről-másról, *Kukuljevic József dr.*-től. Gyümölcsösökünk trágyázásáról, *Gyulai Károly* től. A fejessaláta veszedelmes betegségeiről, *Hajtatott ugorkák betegségeiről*, *Téli nyitól*. Hírek. Apró közlemények stb., zárják be az élelken szerkesztett lapot, melynek előfizetési ára egy évre 10 korona, Budapesten, VII., Rottenbiller-u. 33.

Gazdasági egyesületi titkárok értekezlete.

(1909. december 19.)

A vármegyei gazdasági egyesületi titkárok f. hó 19-én értekezletet tartottak, amelyen a nyugdíjintézmény kérdését tették beható megvitatás tárgyává s egyértelműleg abban állapodtak meg, hogy a nyugdíjintézetet január elsejére minden körülmények között életbeléptetik.

Az értekezleten jelen voltak *Rubinek Gyula*, az OMGE. igazgatója elnöke alatt: *Bogyó Samu* kir. tanácsos, kereskedelmi akadémiai tanár és *Puschmann Alajos* szakértők, továbbá *Ármos Jenő*, *Berzeviczy Béla*, *Bogyay Emil*, *Engel Hermann*, *Günther Ferencz*, *Horváth Jenő*, *Kajdacsy Imre*, *Pfeiffer István*, *De Pottere Brunó*, *Rösler Károly*, *Sándorházi Lajos*, *Serfőző Géza*, *Siklaci Iván*, *Székessy Sándor*, *Szilassy Zoltán* (OMGE. szövetségi titkár), *Unger Arthur*, *Vilgossy Gáspár*, *Jeszenszky Pál*, az OMGE. ügyvezető-titkárja, előadó és *Fabricius Endre* OMGE. segédtitkár, jegyző.

Kimentettek magukat: *Eber Ernő dr.*, *Fedák István*, *Förster Jenő*, *Rácz Lajos* és *Vértessy Tivadar*.

Elnök megnyitván az ülést, *Jeszenszky Pál* előadó utal arra, hogy a helyzet az utóbbi időben a nyugdíjigény növekvésének következtében lényegesen változást szenvedett, mely a régi számítások átdolgozását tette szükségessé. Annnyival inkább kívánatosnak jelzi a nyugdíjosztály mielőbbi megalapítását, mert a miniszter részéről igényelt segély az idő haladásával arányosan növekedni fog.

A Somogy megyei G. E. előterjesztett javaslata kapcsán beható megvitatás tárgyává tette ezután az értekezlet a már régebben kidolgozott alapszabálytervezetet s azon néhány módosítást eszközölt. Élénk eszmecsere után, melyben *Rubinek*, *Jeszenszky*, *Serfőző* és *Rösler* vettek részt, *Bogyó* szakértő megjegyzései alapján a tervezet 4. §-ának azon passzusát, mely az új állást vállaló tisztviselő nyugdíjfelvezetésének csökkentését czélozza, törölni határozta s egyben kimondta, hogy nemcsak a tag, hanem az illető gazdasági egyesület is illetékes a nyugdíjaztatás kérésére. Mellőzendőnek véleményezte az értekezlet a 12. §-t s helyette annak felvételét látta szükségesnek, hogy az állam 15 éven át évi 20,000 koronával járul a nyugdíjalaphoz. A nevezett egyesületnek a szabályzat 16. §-ára nézve tett módosításával kapcsolatban *Jeszenszky Pál* indítványára kimondta az értekezlet, hogy a fegyelmi uton elmozdított tisztviselő kizárólag az általa befizetett összeg 50%-át kapja vissza.

Rubinek Gyula elnök konstatálja, hogy az értekezlet abban állapodott meg, miszerint a nyugdíjintézet 1910. évi január 1-én megalakul, még pedig olyképpen, hogy a nyugdíjszámítás január 1-től veszi kezdetét, a nyugdíjigogosultság pedig 1920. január 1-én lép életbe s azokra nézve, akiknek már nyugdíjigényük van, a nyugdíjigogosultság olyan mértékben fog beszámíttatni, amilyen mérvű segélyt a földmívelési miniszter adni fog.

Horváth Jenő indítványára az értekezlet hálás köszönetét fejezte ki az OMGE. igazgatójának és titkárainak s nemkülönben *Bogyó Samu* és *Puschmann Alajos* szakértőknek azon fáradságos munkásságukért, melylyel a vármegyei egyes. titkárok szempontjából oly fontos intézményt tető alá juttatták.

Miután még az értekezlet elnök indítványára elhatározza, hogy a nagygyűlés napján küldött-ség fejezi ki háláját *Darányi miniszternek* azért, hogy a gazd. titkárok nyugdíjügyével szemben oly jóindulatot tanúsított s az állami támogatás megadásának szükségességét elvileg kimondotta, az értekezlet a Gazdatisztek és Erdőtisztek Nyugdíjintézetének igazgatóságába (mely a gazdasági egyesületi titkárok nyugdíjosztályát vezetni fogja) kiküldötte *Serfőző Gézát*, *Horváth Jenőt* és *Rösler Károlyt*, a felügyelőbizottságba pedig *Bogyay Emilt* és *Pfeiffer Istvánt*. Ezzel az ülés véget ért.

Károlyi-emléklakoma.

Hagyományos szokás szerint a közgyűlés után ezuttal is a fehér asztalnál gyülekeztek egybe az egyesület tagjai s az igazgató-választmány multévi határozata értelmében ez összejövételüket a Károlyi Sándor grófról való kegyeletos megemlékezésnek szentelték. A Royal nagyszálló különtermében izlésesen feldiszitett asztalok körül az egyesületnek több mint száz tagja foglalt helyet, az asztalfőn az ünnepi szónok, *Dessewffy Aurél* gróf ült, aki előtt állott izléses virágdiszítés közepett a Károlyi-bilikom. Az ünnepi szónoktól jobbra *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter, *Pallavicini Ede* gróf, *Bujanovics Sándor* alelnökök, balkéz felé *Károlyi Mihály* gróf, az OMGE. elnöke, *Ottlik Iván* földmívelésügyi államtitkár és *Zselénski Róbert* gróf alelnök foglaltak helyet.

A lakomán a közgyűlésnek ugyszólván összes résztvevői megjelentek.

A negyedik fogás után felemelkedett *Dessewffy Aurél* gróf és a következő beszédet mondotta, amely *Darányi Ignác* dr. tavalyi serlegavató beszéde után a második volt az ezental évről-évre a Károlyi-bilikommal tartandó Károlyi emlékbeszédek sorában.

Dessewffy Aurél gróf beszéde.

Tisztelt Uraim! Mi itt ma összegyűltünk, hogy Károlyi Sándor gróf emlékét ünnepeljük, akinek hogy a magyar gazdatársadalom mennyit köszönhet, azt most nem kívánom bővebben ecsetelni, csak néhány az ő emlékével kapcsolatos mozzanatra kívánok rámutatni. Az egyik tétele az volt, hogy akié a föld, azé az ország s a másik: hogy Magyarország legyen a magyaroké. E két tétel volt az ő életének, törekvéseinek és működésének jellemző alapvonása. Ezt a czélt ő legjobban a szövetkezés, a gyengébb erők tömörítése, az altruizmusnak a gazdasági életbe való bevittele által vélte elérhetni. Azt lehet mondani, hogy a szövetkezeti mozgalomnak Magyarországon ő volt az uttörője és megalapítója; ezért kell nekünk összejöveteleink alkalmával emlékezésbe hozni az ő irányzatát, mely magasztos czélú volt. 1895-ben megalakította a Magyar Gazdaszövetséget, melynek főbb alapelvei szintén az altruisztikus irányzatban találták forrásukat s mi az ő követői azon voltunk, hogy ez az irányzat érvényesüljön, aminthogy érvényesült is a szövetkezetek nagy elterjedésében. Az a szerencse, hogy az ő utódja oly kiváló férfiú lett, aki mint földmívelésügyi miniszter is igyekezett ezen irányzatot mindinkább terjeszteni és propagálni. (Éljenz.) Azt hiszem, hogy ma, midőn a Károlyi Sándor emlékére írttem ezen serleget, kell hogy az ő nemes irányzatának alap gondolata összetartson bennünket. Minél sötétebbek a viszonyok, minél sötétebb fellegek tornyosulnak Magyarország közéletének horizontján, annál inkább hasonlót bennünket az összetartozandóság érzete, mely Károlyi Sándor gróf főirányzata volt a szövetkezeti mozgalom megalapozásánál és felvirágoztatásában. S ha gazdasági életünk egén igen sok fekete pont jelentkezik is, melyeket mai közgyűlésünkön elnökünk is hangoztatott, közállapotaink legnagyobb baját mégis abban látom, hogy a gazdaközönségben nincs meg az összetartozás érzése és a politikai életben főképpen a személyeskedések miatt nem tudunk haladni. (Helyeslés.) Ez a mi gyengeségünk, amely miatt nem bírjuk elérni azt, amit elérni akarunk. Nem a kishitőség beszél belőlem, mert szerencse, hogy legalább gazdaközönségünkben sikerült az összetartást fejleszteni, hanem éppen

a politikai te amely benne mai napon a Károlyi Sándor sületünket v megnyitó bes moru helyezte megelégedése ban Károlyi óhajtja vezet Kivánom, hog őt sokáig éltes Ezután Kó Tisztelt Ur laljak, mert n meleg szavaka illetett, szó n évvel ezelőtt után elfoglalt tettem azért, ben oly visza tartanak, kom volna ennek egész magyar és irányzatát. volt, mert te hogy azzal a nem rendelke társam rende állást azért, amelyre éppen Sándor gróf életét jelleme mindennél bec (Ugy van!), az kedni nem leh tartozandóság mondom, telje nek, úgy érez vel, hogy lét ezen egyesüle séges. Az ell mint az egyes Igen helyesen hogy mai pol ségét éppen elvek, nem a minket széjjelb ellentétek azo mai válságból azonban, hogy letnek, mint a szervezetet ki megmutatni az ben is rámuta nak legfontosa czélt tömörít azt hiszem, h keinket fogjuk is (Ugy van!) fogunk mutatn ellentéteknak, megvannak, le ellentétek, ura sekre nézve az mentben és kün téteket nemho hogy szükséges minden nézet akkor mondha annak kifelé v erővel. (Ugy v ködést tudunk vesz tőlünk a tényezőkb az végre valahára nem kicsinyesl egységes erőve képpen hazánk szabad megne hogy tovább d szabad, hogy e érhetőre töreke még csak ne

a politikai tekintet, a hazafias aggodalom az, amely bennem ezen keserűséget ébreszti. A mai napon a mi kedves elnökünk, aki igazán Károlyi Sándor gróf szellemében akarja egyesületünket vezetni (Éljenzés), közgyűlésünket megnyitó beszédében szintén utalt erre a szomorú helyzetre s én őszinte örömmel és megelégedéssel adok kifejezést, hogy ő valóban Károlyi Sándor gróf irányzatát követve öhajítja vezetni továbbra is a gazdatársadalmat. Kívánom, hogy ez sikerüljön is neki, az Isten őt sokáig éltesse! (Hosszantartó, lelkes éljenzés.)

Ezután Károlyi Mihály gróf elnök szólott. Tisztelt Uraim! Engedjék meg, hogy felszólaljak, mert nem tartom lehetőnek, hogy azon meleg szavakat, amelyekkel előttem szóló engem illetett, szó nélkül hagyjam. Midőn én alig egy évvel ezelőtt hosszú és valóban őszinte habozás után elfoglaltam az egyesület elnöki székét, tettem azért, mert láttam, hogy az egyesületben oly viszállyok dultak, amelyek ha tovább tartanak, kompromittálhatták és veszélyeztették volna ennek az egyesületnek működését és az egész magyar agrárpolitikának jövő fejlődését és irányzatát. Hosszas habozásomnak oka az volt, mert teljesen átéreztem és tudtam azt, hogy azzal a szaktudással és tapasztalatokkal nem rendelkezem, melyekkel sok más jeles tagtársam rendelkezett. Mégis elfogadtam ezt az állást azért, mert emlékeztem azon mondásra, amelyre éppen az ünnepi szónok utalt, Károlyi Sándor gróf mondására, amely az ő egész életét jellemezte, hogy az összetartozandóság mindennél becsebb, mindenél fontosabb erény (Ugy van!), amely nélkül tenni, haladni, cselekedni nem lehet. Láttam azt, hogy ez az összetartozandóság veszélyben forog és noha, mint mondom, teljes tudatában voltam gyengeségemnek, úgy éreztem, hogy talán bírok annyi erővel, hogy létesíthessem azt a kapcsolatot, amely ezen egyesületben az ellentétek között szükséges. Az ellentétek élő kapcsa akarok én, mint az egyesület elnöke maradni. (Éljenzés.) Igen helyesen utalt az ünnepi szónok arra, hogy mai politikai helyzetünk legfőbb nehézségét éppen az képezi, hogy nem annyira az elvek, nem annyira a célok azok, amelyek minket szíjjel huznak, hanem inkább a személyes ellentétek azok, amelyek lehetetlenné teszik a mai válságból való kibontakozást. Azt hiszem azonban, hogyha sikerülni fog egy olyan testületnek, mint az OMGE., egy egységes, erőteljes szervezetet kifelé képviselni és sikerülni fog megmutatni azt, amire már elnöki beszédemben is rámutattam, hogy ime itt van az országunk legfontosabb egyesülete, amely képes egy célért tömörülni és egy emberként működni, azt hiszem, hogy ezzel nemcsak saját érdekeinket fogjuk szolgálni, hanem hazánk érdekét is (Ugy van!) és ezen eljárásunkkal példát fogunk mutatni arra, hogy daczára azon nagy ellentéteknek, amelyek az OMGE. kebelében is megvannak, lehet együttesen működni. Ezek az ellentétek, uraim, nem kisebbek bizonyos kérdésekre nézve az OMGE. kebelében, mint a parlamentben és künn az országban. De én ezen ellentéteket nemhogy sajnálnám, hanem azt tartom, hogy szükségesek és helyénvalók, mert hogyha minden nézet képviselve van az egyesületben, akkor mondható az országosnak s akkor bírnak kifelé való megnyilatkozása döntő horderevével. (Ugy van!) Hogyha mi egyöntetű működést tudunk felmutatni, akkor talán példát vesz tőlünk a közélet, lesz talán az illetékes tényezőkben annyi belátás és nyugodtság, hogy végre valahára félretétve a személyes politikát, nem kicsinyeskedéssel és önámítással, hanem egységes erővel, egy irányban fognak mindenképpen hazánk megerősítésére törekedni. Nem szabad megengedni a magyar politikában azt, hogy tovább düljön ez a politikai elzúllás, nem szabad, hogy egymást kicsinyeljük, hanem az el-érhetőre törekedve, önmagunk lealázása nélkül, még csak ne is hirdessünk olyasmit, aminek

keresztülvihetlenségéről magunk is meg vagyunk győződve. (Lelkes éljenzés!)

Majd Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter állott fel szólásra, kinek szavait a jelen voltak élénk figyelemmel hallgatták.

„Mi ma itt összegyűltünk — mondta — hogy megdicsőült Károlyi Sándor gróf emlékének áldozunk és áldoztunk azon gyönyörű szavakkal, amelyet Dessewffy Aurél gróf öcczelencziájára ennek a nagy emlékek szentelt. Ami engem egyénileg illet, én azt tartom, hogy mi úgy áldozunk ennek a dicsőült emlékeknek, hogyha Károlyi Sándor gróf intenczióit követjük. Csekély személyemre nézve az volt egyik legfőbb kívánsága, hogyha hivatali működésem megszűnik, folytassam azt a Magyar Gazdaszövetség elnöki székében. (Élénk éljenzés.) Ezen végső kívánságát híven teljesíteni fogom, de nem magamról szándékozom szólni, hanem szólni kívánok egy férfuról, aki Károlyi Sándor grófhhoz legközelebb áll s e férfiú Dessewffy Aurél gróf öcczelencziája. (Lelkes éljenzés.) Ha valamikor egy biográfus az ő életével fog foglalkozni, nagyon meg lesz akadva. Nem azért, mintha kétsége lenne, hogy ezen férfiú érdemeit hol keresse és hol találja, hanem azért, hogy benne a magyar gazda-e, vagy pedig a magyar hazafi volt-e nagyobb. (Éljenzés, ugy van, igaz!) Amíg ilyen szilárd jellemű, szilárd lelkű férfiak és vezérek lesznek, akik Károlyi Sándor gróf hagyományait híven megérik, követik és a régi fényét és a régi dicsőségnél gyujtanak szövéteket, amely világitson, melegítsen, addig nem szabad nekünk kétségbeesni ezen ország jövője felett. (Ugy van!) Én azt kívánom öcczelencziájának, hogy azt az egyetértést, amelyet ő mai emlékeztetés szavaiban keresett, úgy a magyar gazdaságközönségben, mint az ország lakosságában általában megtalálja s én kívánom, hogy ő nekünk ne csak megmutassa az ígért földjét, de meg is lássa, be is vezessen bennünket és lásson egy emelkedő, lásson egy haladó, lásson egy szabad Magyarországot, egy boldog, egy viruló magyar földet. (Hosszantartó, lelkes éljenzés.)

Majd Emődy József országgyűlési képviselő beszédében a Balkán-szerződés kérdését hozta szóba. Rámutatva a múlt évek küzdelmeire, az elismerés és hála hangján emlékezik meg Darányi Ignác földmivelésügyi miniszterről, aki egész reputációját és befolyását latba vetette akkor, amidőn e kérdésben a magyar gazdaságközönség érdekeit megvédeni kellett. Kívánja, hogy Darányi ezen munkájában továbbra is a vezére legyen a magyar gazdaságközönségnek. (Éljenzés.)

Végül Meskó Pál humoros pohárköszöntőjében, mely mindvégig derűségben tartotta a közönséget, a magyar gazdaságközönség kiváló vezéreire, az asztalfőn ülő agrárius vezérkarra üritette poharát.

Az ünnepi lakomán, melyet Mutschenbacher Emil dr. titkár nagy körültekintéssel rendezett, az ünnepelő társaság a késő délutáni órákig maradt együtt.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	
Agrárnapok	2823
Az OMGE. közleményei	2824
Gazdasági egyesületi titkárok értekezlete	2844
Károlyi-emléklakoma	2844
Gazdatársadalmi mozgalmak	2741
Levélsekrcény	2841
Irodalom	2843
Vegyesek	2845
Kinevezés. — A Tattersall fölszámoló közgyűlése.	
— A magyar szövetkezeti mozgalom és a világsajtó. — A köteleki tarifák s a gabonaforgalom. — Gyógynövénykísérleti kertek tervezése Németországban. — Baromfi-tenyésztési tanfolyam nők részére. — Szőlőmunkás tanfolyam Zsámbékon. — A „Meteor”. — A németországi kereskedelmi kertészek egyesülete. — Téli népies gazdasági előadások	
Kereskedelem, tőzsde	2846
Szerkesztői üzenetek	2847
	2848

Kinevezés. A földmivelésügyi miniszter Székely Győző okleveles gazdát az állami jószágok és telepítési szolgálat személyzeti létszámába ideiglenes minőségű fizetéstelen gazdasági segéd-tisztte nevezte ki. Székely Győző három évig volt az OMGE. kebelében, mint szerkesztőségi gyakornok. Ez év tavaszán a Pestvármegyei Gazdasági Egyesület segédtitkárának választották.

A Tattersall fölszámoló közgyűlése. A budapesti Tattersall r.-t. e hó 18-án tartotta meg Üchtritz Zsigmond báró elnöklésével utolsó közgyűlését. A társaság ezelőtt harmincz esztendővel alakult és átvette a fővárostól a külső Kerepesi-úton lévő nagy telket, amelyen a jelenlegi Tattersallt fölépítette. Az elnök a megnyitó beszédében hivatkozott arra, hogy a társaság több mint husz esztendőn át tisztán az intézmény iránti szeretetből, nem pedig anyagi haszon elérése céljából működött és megalkotta Magyarországon a luxusvásárt, az állami menes-lovak kiállítását és árverését, a földomítást és kiállításokat nagy versenydíjakkal támogatva mozdította elő. Az elnöki megnyitó után Mattyus Arisztid ügyész előterjesztette a társaságnak csonka évről szóló jelentését, amelyből kitűnik, hogy a társaság, amár a fővárossal kötött szerződésben 100,000 korona beépítésére volt kötelezve, mégis 508,000 koronát fektetett be a telekbe, amit minden megtérítés nélkül a részvényesek terhére adott át a fővárosnak. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette és fölszámolóul megválasztotta Luczenbacher Miklós vezérigazgatót, Mattyus Arisztid ügyészt és Gál-Kropf Béla eddigi titkárt, a felügyelő-bizottságba pedig Demeter László dr.-t, Paikert Alajost, Dvorzák Antalt, Kégl Dezsőt és Koberck Jánost.

A magyar szövetkezeti mozgalom és a világsajtó. A „Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége”-nek irodalmi és sajtóügyi szakosztálya Horváth János dr. elnöklésével ülést tartott, amelyen külön sajtóügyi szakcsoport alakítását határozták el. A szakcsoport tagjai állandóan figyelemmel kísérik az egész művelt világ szövetkezeti sajtóját s ennek alapján nemcsak a magyar, hanem a külföldi sajtót is tájékoztatással látják el a magyar szövetkezeti mozgalom felől s működésüket ezen a téren már az új esztendő elején megkezdik. Czettler Jenő dr.-nak a szövetkezetek története, Keller Gyulának pedig a háziipari szövetkezetek szervezése és működése megírására adtak megbízást a „Magyar Szövetkezeti Könyvtár” részéről.

A köteleki tarifák s a gabonaforgalom. Ez év végével az osztrák államvasutak igazgatóságának ismeretes felmondása következtében megszűnnek a köteleki tarifák s az új évben lebonyolításra kerülő gabona- és lisztforgalom, mely Magyarországból Ausztria felé irányul, az új speciális tarifák szerint jut szállításra Ausztriában. Azt, hogy ez a különleges új tarifa súlyos támadást jelent a magyar mezőgazdasági kivitelle nézve, majdnem szükségtelen hangoztatnunk akkor, ha tekintetbe vesszük, hogy az eddig érvényben levő köteleki tarifákat éppen csak azért mondták fel osztrák részről, hogy a gabonaforgalomból nagyobb bevételre tehessenek szert Ausztriában. Azonban hogy ennek az új tarifális intézkedésnek éle éppen a magyar lisztkivitel ellen irányul, azt abból is láthatjuk, hogy az osztrák malmok az új speciális tarifák életbeléptetésével jelentékeny refakciákat fognak élvezni a gabonaszállítmányok után. Így tehát miután a gabona és a liszt egy és ugyanazon tarifaosztályhoz tartoznak, a tarifaemelés egyedül a lisztiszállítmányokat fogja terhelni. Ezzel az osztrák malomipar elérte a célját, mert a felemelt tarifafételek daczára továbbra is olcsón fogja a gabonát szállíthatni s így versenyképessége a magyar malmokkal szemben újból emelkedik. Az osztrák kormány e ténye ismét csak igazolja azt a törekvést, hogy a magyar liszt az osztrák fo-

gyasztópiacokról lehetőleg kiszoríttassék. Azonban a kormány még egy lépéssel tovább is ment, mert éppen az osztrák malomiparnak egy újabb kedvezményt nyújtandó, érvényben hagyta azt a tarifát, melyet annak idején az osztrák államvasutakon életbeléptettek az orosz gabonabehozatalnál azért, hogy az osztrák államvasutak egy másik osztrák vasutnak a Ferdinand Nordbahn-nak tarifáival versenyez-hessenek. Időközben a Nordbahn vonalait államosították, de azért az olesó versenytarifa továbbra is érvényben maradt. Az osztrák államvasutak ezen intézkedésének köszönhetjük, hogy éppen a mostani szüktermésű esztendőben, midőn gabonabehozatalra vagyunk utalva, az osztrák malmok olesóbban jutnak az orosz buzához, mint a magyar malmok. A felmondott köteléki tarifák helyébe lépő új tarifák ügyében most folynak a tárgyalások a magyar államvasutak kiküldöttei s az osztrák vasutügyi minisztérium képviselői között. E tárgyalások eredményétől függ most, hogy a közbelső áru-forgalom újévtől kezdve milyen díjtételek alapján jut majd lebonyolításra.

Gyógynövénykísérleti kertek tervezése Németországban. Tunmann O. „A farmakofiziológia feladatai és céljai” czimén terjedelmes értekezést közöl egyik németországi gyógyszerészeti szaklapban és ezen értekezése szerint sokat vár az élettannak a gyógyszerismeretbe való alkalmazásától, úgy elméleti, valamint gyakorlati szempontból. Amint mondja: „a farmakofiziológia feladata lesz, hogy a gyógynövények természetét felfedezze s hogy továbbá a gyógynövénytermesztés részére megteremtse a kellő alapot, ahhoz tanácsos lenne kísérleti gyógynövénykerteket berendezni”. A németek tehát most gondolkodnak annak a létesítésén, amit a magyar kormány már pár évvel azelőtt létesített, mert nálunk már több éve folynak a kísérletek a gyógynövényekkel és pedig Kolozsvárt a gazdasági akadémián.

Baromfitenyésztési tanfolyam nők részére. A baromfitenyésztés ügyét szolgálva, immár a 6-ik tanfolyamot fogja a gödöllői állami baromfitenyésztési iskola a jövő (1910.) évben megkezdeni, foglalkozván a nőknek a gyakorlati baromfitenyésztésben való oktatásával. Ezt a szakiskolát Darányi földmívelésügyi miniszter alapította s a miniszter tartja fenn nagy anyagi áldozatokkal, hogy szegényebb sorsu, 16—30 év körüli magyar honosságnő nők részére hozzáférhetővé tegye a modernebb baromfitenyésztési ismereteket. Az iskolába egyelőre 10 növendék vehető fel, kik havi 40 korona ösztöndíjat élvezve teljesen ingyenesen végezhetik tanulmányaikat. Az iskola kifejezett célja egyébként oly munkásnők képzése, akik nagyobb baromfitenyésztetknél átveszik a gazda rendelkezését s képesítetnek ezen rendelkezések szakszerű elvégzésére. Az iskola vezetősége (Gödöllőn) szívesen szolgál bárkinek kimerítő utmutatással.

Szőlőmunkástanfolyam Zsámbékon. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a szőlőmunkásoknak a szőlőmívelésben és pinczekezelésben való gyakorlati kiképzése céljából több helyen rendeztet egyéves szőlőmunkástanfolyamot. A zsámbéki tanfolyamra a budapesti szőlészeti és borászati felügyelőség most hirdet pályázatot, közölve, hogy a pályázati kérvények 1910 január 5-ig hozzá nyújtandók be. Pályázhatnak ép, egészséges, külső munkára alkalmas testalkatúak, kik 16. életévüket betöltötték, kifogástalan előéletűek és kötelezik magukat, hogy a tanfolyamot befejezése előtt nem hagyják el. Előnyben részesülnek a felvételnél, akik szőlőmíveléssel már foglalkoztak, vagy katonakötelezettségüknek már eleget tettek. A tanulómunkások havi 36 korona bért kapnak. Ebből a bérből köteles minden tanulómunkás havonként 8 koronát biztosítékul a tanfolyam pénztárába visszahagyni. Ezen összeget a tanfolyam végeztével azonban egyszerre visszakapják. A havi béren kívül lakást, ágyat szalmazsákkal és pokrócczal kapnak a tanu-

lók. Agyneműről, ruházatról és élelemről maguk tartoznak gondoskodni. A tanfolyam 1910 február 15-től december 15-ig tart.

A „Meteor” időjelző lap újévkor VIII-ik évfolyamába lép. Vozáry Pál mérnök hét év előtt alapította meg a mechanikai meteorológia alapján az időjelző levelezőt. Évről-évre szaporodtak elismerői és ma már a földmívelési miniszter is elismerte jelentőségét. Az időjelzés előnyeit leginkább a gazdaközönség használhatja ki. A „Meteor” Budapesten, II., Donát-utca 2. jelen meg. Előfizetési ára egy évre 8 korona.

A németországi kereskedelmi kertészek egyesülete beadványt intézett a birodalmi kancellárhoz, amelyben felkérlik őt, hogy a Svédországgal megkötendő kereskedelmi szerződésben a kereskedelmi kertészek érdekeire legyen tekintettel és mérsékelje azokat az egyes dísznövénnyekre és konyhakerti veteményekre megállapított vámtételeket, amelyeket a svéd-német kereskedelmi szerződés végleges megkötésénél tervbe vettek. A beadvány indoklásában arra hivatkoznak a német kereskedelmi kertészek, hogy a svéd szerződésben egyes tételek oly magasan vannak megállapítva, hogy az ezzel megterhelt kertészeti árukból a kivitel teljesen meg fog akadni. Így például a palánták vámtétele 7 koronáról 10-re emeltetett (1 svéd korona = 1/32 magyar korona), a burgonyára, amely eddig vámentes volt, febr. 15-től július 31-ig 2/5 korona vám állapított meg, spárgára 20-ról 40 koronára, szőlőre 10-ről 50 koronára emeltetett a vámtétel q-ként. A kereskedelmi kertészek erősen bizakodnak abban, hogy a birodalmi kancellár a németek egyik legjövődelmézőbb kiviteli ágának érdekét meg fogja tudni védelmezni.

Téli népies gazdasági előadások. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület f. évi november hó 1-től kezdve december hó 15-éig 15 községben a következő mezőgazdasági ismeretekből tartott népies előadásokat, u. m. a növénytermesztés, talajmívelés, baromfitenyésztés, gazdasági gépisme, állatbiztosítás, szövetkezésről és stb.-ről. Ezen előadások a magyar községekben magyarul és a német nyelvű községekben németül tartattak a kiszagadók igen nagy érdeklődése mellett. Előadásokat még egészen 1910. évi márczius hó 1-ig fognak tartani.

Ingyen

küldjük a gazdasági szakkönyvek legújabb jegyzékét „Pátria” r.-t. könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

„Köztelek Olesó Könyvtára.”

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó-vállalata, karöltve a „Pátria” irodalmi és nyomdai részvénytársasággal megindította a „Köztelek Olesó Könyvtárát”.

A „Köztelek Olesó Könyvtára” minden füzetét hazánk legkiválóbb szakirói, könnyen érthető, népies modorban írják; a modern gazdálkodási tudomány legújabb vívmányait felölelő, magas színvonalú értékes munka minden egyes füzet.

A vállalat öt évre terjed és 60—100 füzetből fog állani. Egy-egy évfolyamra az előfizetés csupán 5 K.-ba kerül s ezen kis összegért az 1—12. számú füzeteket kapja az illető, bérmentesen megküldve. Az „Olesó Könyvtár” 5 évfolyamában felöleli az összes mezőgazdasági termelési ágakat, hasznos tanácsokat ad az adóügyekre, a gazdaságban előforduló jogi kérdésekre vonatkozólag, foglalkozik a hitelkérdéssel, a biztosításra, eladásokra vonatkozó összes tudnivalókkal. Olyan általános, mindent felölelő könyvtárt szerez magának az előfizető, amelyből minden, a gazdaságban előforduló kérdésre a legpontosabb, szakszerű felvilágosítást nyerheti.

Ezideig megjelent füzetek: Az istállótrágya-írta: Cserháti Sándor. A szarvasmarha tenyésztése. 29 ábrával. Írta Kovácsy Béla. A gabonafélék termesztése. 19 ábrával. Írta: Grabner Emil. Baromfitenyésztés. 36 ábrával. Írta: Hreb-

lay Emil. Adóügyi tanácsadó. Az új adótörvény alapján írta: Hollady Nándor. A jó pinczegazda. Írta: Pettenkoffer Sándor. A takarmányozás alapvonalai. Írta: Cselkó István. Legközelebb megjelenik: Milyen gyógynövényeket természetesen a kiszagada? Írta: Páter Béla dr.

Felhívjuk igen tisztelt olvasóinkat, hogy a lapunkhoz mellékelt előfizetési lap felhasználásával minél előbb fizessenek elő a „Köztelek Olesó Könyvtára”-ra. A nép vezetőit, a lelkészeket és tanítókat pedig kérjük, támogassák a vállalat nemes törekvéseit avval, hogy a kisebb gazdák körében is ismertessék és előfizetőket gyűjtsenek a „Köztelek Olesó Könyvtára”-ra.

A mellékelt megrendelési lapot kérjük kivágni és borítékba téve a „Pátria” irodalmi és nyomdai részvénytársaságnak, Budapest, IX., Üllői-ut 25. beküldeni s egyidejűleg postautalványon az előfizetési díjat, 5 koronát.

Alábbi megrendelési lapkivágva, a „Pátria” r.-t.-nak Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám küldendő.

K.

MEGRENDELÉSI LAP.

Alulírott ezennel megrendelem és az egyidejűleg postautalványon beküldött 5 korona összeggel előfizetek az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó-vállalata kiadásában megjelenő „Köztelek Olesó Könyvtára” 1909. évi évfolyamára.

Kérem az eddig megjelent füzeteket postafordultával alantí czímre megküldeni.

Olvasható aláírás:

Lakóhely:

Utolsó posta:

N YILTTEL.)

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, hólyaggyulladás, cukorbetegség, hurutos bántalmaknál kiváló hatású.

Természetes vasmentes szarvasvíz.

Kapható ártárgykereskedésekben vagy a Salva-tor-forrás Vállalatnál Budapest, 7. Rudasbányai út.

Megjelent!

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTAN
az O. M. G. E. igazgatója a G. E. O. Sz. titkára szerkesztésében a

Köztelek Zsebnaptár
1910. évi folyama.

A „Köztelek Zsebnaptár” tizenhatodik évfolyama teljesen átdolgozva két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaplót és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. — A „Köztelek Zsebnaptár” két kötetének ára O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek” előfizetőinek bérmentes küldéssel 4 korona.

Megrendelhető a
„KÖZTELEK”
kiadóhivatalában
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

*) E rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelősségét nem vállal.

KERES

Bud

(A Magyar osztályának tu
Az időjárás helyett csapadék esős idő annyira sok helyütt ezáltal forgalomra kedvezővel fognak díjtételek s mind fani, hogy ily m vényben lévő al tók legyenek.

A külföldön az országban enyhe, kezó kemény tél hat. Argentiniában ezen körülmény országban a m Franciaországban állapotáról szólni itéli meg.

Az üzletirányz A külföldi piacz jegyzésekről hozza mi piaczainkon is az árák különöse kedtek. Angliában a külföldi szilárd árfolyamok jutott A magyar és emelkedett, a k buzában, ezen k folyást arra, hog tarthattak korább napra. Rozsban vármegeyék, mint teljesen rozskész pang, sörgyarak tekintettel az oles galom tárgyat. Za nálat korlátozt, m vánul. Tengeriarab tettel némileg szil deklódés, újteger neműek áraitól a jelentésünkben sz

Napijele

19

A mai készáru rzer métermázsár irányzat kellmes. Rozsban változa koronával jegyezte Zabúlet irányza 16— korona közt Tengeri-árak vá ben részesül. Uj-t Arpa üzlettelel. Eladatott: Buza. Pesti vidék 79 k. 29 K. 30 f. 77-5 k. 28 K. 9)

Nem

Ke

Buza	December
Rozs	
Zab	
Tengeri	
Árpa	

gyasztópiacokról lehetőleg kiszorították. Azonban a kormány még egy lépéssel tovább is ment, mert éppen az osztrák malomiparnak egy újabb kedvezményt nyújtandó, érvényben hagyta azt a tarifát, melyet annak idején az osztrák államvasutakon életbeléptettek az orosz abonabehozatalnál azért, hogy az osztrák államvasutak egy másik osztrák vasutnak a Ferdinand Nordbahn-nak tarifáival versenyezzenek. Időközben a Nordbahn vonalait államosították, de azért az olcsó versenytarifa továbbra is érvényben maradt. Az osztrák államvasutak ezen intézkedésének köszönhetjük, hogy éppen a mostani szüktermésű esztendőben, midőn gabonabehozatalra vagyunk utalva, az osztrák malmok olcsóbban jutnak az orosz búzához, mint a magyar malmok. A felmondott köteléki tarifák helyébe lépő új tarifák ügyében most folynak a tárgyalások a magyar államvasutak kiküldöttjei s az osztrák vasutügyi minisztérium képviselői között. E tárgyalások eredményétől függ most, hogy a közbenső áruforgalom újévtől kezdve milyen díjtételek alapján jut majd lebonyolításra.

Gyógynövénykísérleti kertek tervezése Németországban. *Tumann O.* „A farmakofiziológia feladatai és céljai” című terjedelmes értekezést közöl egyik németországi gyógyszerészeti szaklapban és ezen értekezése szerint sokat vár az életannak a gyógyszerismeretre való alkalmazásától, úgy elméleti, valamint gyakorlati szempontból. Amint mondja: „a farmakofiziológia feladata lesz, hogy a gyógynövények természetét feloldja s hogy továbbá a gyógynövénytermesztés részére megteremtse a kellő alapot, ahhoz tanácsos lenne kísérleti gyógynövénykerteket berendezni”. A németek tehát most gondolkodnak annak a létesítésén, amit a magyar kormány már pár évvel ezelőtt létesített, mert nálunk már több éve folynak a kísérletek a gyógynövényekkel és pedig Kolozsvárt a gazdasági akadémián.

Baromfitenyésztési tanfolyam nők részére. A baromfitenyésztés ügyét szolgálva, immár a 6-ik tanfolyamot fogja a gödöllői állami baromfitenyésztési iskola a jövő (1910.) évben megkezdeni, foglalkozván a nőknek a gyakorlati baromfitenyésztésben való oktatásával. Ezt a szakiskolát Darányi földmívelésügyi miniszter alapította s a miniszter tartja fenn nagy anyagi áldozatokkal, hogy szegényebb sorsú, 16—30 év körüli magyar honosasszonyok részére hozzáférhetővé tegye a modernebb baromfitenyésztési ismereteket. Az iskolába egyelőre 10 növendék vehető fel, kik havi 40 korona ösztöndíjat élvezve teljesen ingyenesen végezhetik tanulmányukat. Az iskola kifejezett célja egyébként oly munkásnők képzése, akik nagyobb baromfitenyésztetknél átveszik a gazda rendelkezését s képesítettnek ezen rendelkezések szakszerű elvégzésére. Az iskola vezetősége (Gödöllőn) szívesen szolgál bárkinek kimerítő utmutatással.

Szőlőmunkástanfolyam Zsámbékon. *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter a szőlőmunkásoknak a szőlőmívelésben és pinczekezelésben való gyakorlati kiképzése céljából több helyen rendeztet egyéves szőlőmunkástanfolyamot. A zsámbéki tanfolyamra a budapesti szőlészeti és borászati felügyelőség most hirdet pályázatot, közölve, hogy a pályázati kérvények 1910. január 5-ig hozzá nyújtandók be. Pályázhatnak ép, egészséges, külső munkára alkalmas testalkatúak, kik 16. életévüket betöltötték, kifogástalan előéletűek és kötelezik magukat, hogy a tanfolyamot befejezése előtt nem hagyják el. Előnyben részesülnek a felvételnél, akik szőlőmíveléssel már foglalkoztak, vagy katonakötelezettségüknek már eleget tettek. A tanulómunkások havi 36 korona bért kapnak. Ebből a bérből köteles minden tanulómunkás havonként 8 koronát biztosítékul a tanfolyam pénztárába visszahagyni. Ezen összeget a tanfolyam végeztével azonban egyszerre visszakapják. A havi béren kívül lakást, ágyat szalmazsákkal és pokrócczal kapnak a tanu-

lok. Ágyneműről, ruházatról és élelemről maguk tartoznak gondoskodni. A tanfolyam 1910. február 15-től december 15-ig tart.

A „Meteor” időjelző lap újévkor VIII-ik évfolyamába lép. *Vozáry Pál* mérnök hét év előtt alapította meg a mechanikai meteorológia alapján az időjelző levelezőt. Évről-évre szaporodtak elismerői és ma már a földmívelési miniszter is elismerte jelentőségét. Az időjelzés előnyeit leginkább a gazdaközönség használhatja ki. A „Meteor” Budapesten, II., Donátiteczta 2. jelen meg. Előfizetési ára egy évre 8 korona.

A németországi kereskedelmi kertészek egyesülete beadványt intézett a birodalmi kancellárhoz, amelyben felkéri őt, hogy a Svédországgal megkötendő kereskedelmi szerződésben a kereskedelmi kertészek érdekeire legyen tekintettel és mérsékelje azokat az egyes dísznövényekre és konyhakerti veteményekre megállapított vámtételeket, amelyeket a svéd-német kereskedelmi szerződés végleges megkötésénél tervbe vettek. A beadvány indoklásában arra hivatkoznak a német kereskedelmi kertészek, hogy a svéd szerződésben egyes tételek oly magasan vannak megállapítva, hogy az ezzel megterhelt kertészeti árukból a kivitel teljesen meg fog akadni. Így például a palánták vámtétele 7 koronáról 10-re emeltetett (1 svéd korona = 1,32 magyar korona), a burgonyára, amely eddig vámentes volt, febr. 15-től július 31-ig 2,5 korona vámmal állapított meg, spárgára 20-ról 40 koronára, szőlőre 10-ről 50 koronára emeltetett a vámtétel q-ként. A kereskedelmi kertészek erősen bizakodnak abban, hogy a birodalmi kancellár a németek egyik legjövődelmesebb kiviteli ágának érdekét meg fogja tudni védelmezni.

Téli népies gazdasági előadások. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület f. évi november hó 1-től kezdve december hó 15-éig 15 községben a következő mezőgazdasági ismeretkből tartott népies előadásokat, u. m. a növénytermesztés, talajmívelés, baromfitenyésztés, gazdasági gépészet, állatbiztosítás, szövetkezőségről és stb.-ről. Ezen előadások a magyar községekben magyarul és a német nyelvű községekben németül tartottak a kisgazdák igen nagy érdeklődése mellett. Előadásokat még egészen 1910. évi március hó 1-ig fognak tartani.

Ingyen

küldjük a gazdasági szakkönyvek legújabb jegyzékét „Patria” r.-t. könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

„Köztelek Olcsó Könyvtára.”

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó-vállalata, karöltve a „Patria” irodalmi és nyomdai részvénnytársasággal megindította a „Köztelek Olcsó Könyvtárát”.

A „Köztelek Olcsó Könyvtára” minden füzetét hazánk legkiválóbb szakírói, könnyen érthető, népies modorban írják; a modern gazdálkodási tudomány legújabb vívmányait felölelő, magas színvonalú értékes munka minden egyes füzet.

A vállalat öt évre terjed és 60—100 füzetből fog állni. Egy-egy évfolyamra az előfizetés csupán 5 K.-ba kerül s ezen kis összegért az 1—12. számú füzeteket kapja az illető, bérmentesen megküldve. Az „Olcsó Könyvtár” 5 évfolyamában felöleli az összes mezőgazdasági termelési ágakat, hasznos tanácsokat ad az adóügyekre, a gazdaságban előforduló jogi kérdésekre vonatkozólag, foglalkozik a hitelkérdéssel, a biztosításra, eladásokra vonatkozó összes tudnivalókkal. Olyan általános, mindent felölelő könyvtárt szerez magának az előfizető, amelyből minden, a gazdaságban előforduló kérdésre a legpontosabb, szakszerű felvilágosítást nyerheti.

Ezideig megjelent füzetek: Az istállótrágya-irta: Cserháti Sándor. A szarvasmarha tenyésztése. 29 ábrával. Irta Kovács Béla. A gabonafélék termesztése. 19 ábrával. Irta: Grabner Emil. Baromfitenyésztés. 38 ábrával. Irta: Hreb-

lay Emil. Adóügyi tanácsadó. Az új adótörvény alapján írta: Hollady Nándor. A jó pinczegazda. Irta: Pettenkoffer Sándor. A takarmányozás alapvonalai. Irta: Cselkó István. Legközelebb megjelenik: Milyen gyógynövényeket természetesen a kisgazda? Irta: Péter Béla dr.

Felhívjuk igen tisztelt olvasóinkat, hogy a lapunkhoz mellékelte előfizetési lap felhasználásával minél előbb fizessenek elő a „Köztelek Olcsó Könyvtára”-ra. A nép vezetőit, a lelkészeket és tanítókat pedig kérjük, támogassák a vállalat nemes törekvéseit avval, hogy a kisebb gazdák körében is ismertessék és előfizetőket gyűjtsenek a „Köztelek Olcsó Könyvtára”-ra.

A mellékelte megrendelési lapot kérjük kivágni és borítékba téve a „Patria” irodalmi és nyomdai részvénnytársaságnak, Budapest, IX., Üllői-ut 25. beküldeni s egyidejűleg postautalványon az előfizetési díjat, 5 koronát.

Alábbi megrendelési lap kivágva, a „Patria” r.-t.-nak Budapest, IX., Üllői-ut 25. számú küldendő.

MEGRENDELÉSI LAP.

Alulírott ezenel megrendelem és az egyidejűleg postautalványon beküldött 5 korona összeggel előfizetek az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó-vállalata kiadásában megjelenő „Köztelek Olcsó Könyvtára” 1909. évi évfolyamára.

Kérem az eddig megjelent füzeteket postafordultával alantli czímre megküldeni.

Olvasható aláírás:

Lakóhely:

Utolsó posta:

N YILTTÉR. *)

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vess- és hólyagbajoknál, köszvénynél, csukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású. Természetes vasmentes szulfidvíz.

Kapható éremgyártókereskedések és Gyógy-Értékesítő Saluator-forrás Vállalatnál Budapest V. Rudei Irakpart 8.

Megjelent!

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTAN

az O. M. G. E. Igazgatója a G. E. O. Sz. Titkára

szerkesztésében a

Köztelek Zsebnaptár

1910. évi folyama.

A „Köztelek Zsebnaptár” tizenhatodik évfolyama teljesen átdolgozva két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaplót és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. — A „Köztelek Zsebnaptár” két kötetének ára O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek” előfizetőinek bérmentes küldéssel 4 korona.

Megrendelhető

„KÖZTELEK”

kiadóhivatalában

Budapest, IX., Üllői-ut 25.

*) E rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

KERESKI

Budapest

(A Magyar Mezőgazdasági Köztársaság tudósít

Az időjárás viszonyai helyett csapadékos esős idő annyira megzavarta a mezőgazdasági forgalomra kedvezőtlen végevel fognak érvényesülni a díjtételek s mindenki kíváncsi, hogy milyen módon érvényben lévő alacsonyabb díjtételek legyenek.

A külföldön az időjárásban enyhe, úgy kezd kemény tél, hat. Argentínából fagy ezen körülmény idején Franciaországban s az állapotáról szóló hívatott meg.

Az üzletirányzat által a külföldi piacokról jegyzésekről hozott hírek mi piacainkon is az az árak különösen bukedtek. Angliában szilárd szilárd árúfolyamok jutottak ki.

A magyar és osztrák emelkedett, a kínai búzában, ezen körülmény folytára, hogy az tarthaták korábbi nívóra. Rozsban a forvarmegyéék, mint Honfolyát teljesen rozskészletre pang, sörgyárak nem tekintettel az olcsó termékek árát. Zabban nálat korlátozt, melylyvánul. Tengeriárak az tettel némileg szilárd deklódás, új tengeri életmentek áráiról azok jelentésünkben számol.

Napijelentés

1909.

A mai készáruüzletben a métermérszóra való irányzat kellemes.

Rozsban változatlan koronával jegyeztetik. Zabüzlet irányzata 16—18 korona közötti Tengeri-árak változban részesül. Új tengeri árpa üzlettel.

Eladatott: Buza. Pesti vidéki: 37-5 k. 29 K. 30 f., 37-5 k. 28 K. 9) f.

Nemzet

	Kelet
Buza	20
	16
Rozs	20
	16
Zab	20
	16
Tengeri	20
	16
Árpa	20
	16

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabona osztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Az időjárási viszonyok őszi jellegűek, hideg fagy helyett csapadékos enyhe időjárásban van részünk. Az esős idő annyira megromította az utakat, hogy a szállítás sok helyütt ezáltal akadályokba ütközik, ami az üzleti forgalomra kedvezőtlen kihatással lesz, mivel a hó végével fognak érvénybe lépni az új, felemelt vasúti díjtételek s mindenki igyekszik, amit csak lehet, leszállítani, hogy ily módon a régi, ebben a hónapban még érvényben lévő alacsony szállítási díjtételek kihasználhatóak legyenek.

A külföldön az időjárás változatos jellegű. Dél-országon enyhe, hogy egyenesen hirtelen bekövetkező kemény tél, ha nem jár hóeséssel, károkat okozhat. Argentínából fagykárokról érkeztek jelentések, főleg ezen körülmény idejéig az üzlet szilárdulását, Németországban a miénkhez hasonló időjárás uralkodik, Franciaországban száraz hideg idő járja. A vetések állapotáról szóló hivatals tudósítás a helyzetet kedvezően itéli meg.

Az üzletirányzat általánosságban szilárdnak mondható. A külföldi piacokról mind magasabb és magasabb árjegyzésekről hozott hírt a táviró s ez kihatással volt a mi piacainkon is az üzlet alakulására. Németországban az árak különösen buzában körülbelül 2 márkával emelkedtek. Angliában szilárd az irányzat. Franciaországban a külföldi szilárd jegyzések folytán szintén magasabb árfolyamok jutottak érvényre.

A magyar és osztrák piacokon a hozások mérve emelkedtek, a kínálat jobban jelentkezett, különösen buzában, ezen körülmény azonban nem gyarkorolt befolyást arra, hogy az árfolyamok nemcsak hogy megtarthatták korábbi szintjüket, hanem emelkedtek napról napra. Rozsban a forgalom csekélyebb mérvű, nemely vármegyéik, mint Hont, Nyitra, Heves, Nógrád, majdnem teljesen roszkésztel nélkül állanak. Árpában az üzlet pang, sörgyárak nem vásárlanak s takarmányüzlekre is, tekintettel az olcsó tengeriárakra, kevés árpa képezi forgalmat tárgyát. Zabban az üzletmenet változatlan, a kínálat korlátozott, melylyel szemben jobb érdeklődés nyilvánul. Tengeriárak az idő előrehaladtóságára való tekintettel némileg szilárdultak, ótengeri iránt csekély érdeklődés, új-tengeri élénkebb forgalmu. Az egyes gabonaművek áráiról azokban végbement változásokról napi-jelentésünkben számolunk be.

Napijelentés a gabonatőzsdéről. 1909. december 21.

A mai készáruüzletben a forgalom buzában 20—30 ezer métermázsára volt tehető. Az árak tartották az irányzat kellemes.

Rozsban változatlan az üzletmenet, Budapesten 19—koronával jegyeztetik.

Zabüzlet irányzata csendes, Ára Budapesten 15—20—16—korona között váltakozik.

Tengeri-árak változatlanok. Ó-tengeri kevés figyelemben részesül. Új-tengeriben a kínálat esőkent.

Árpa üzlettelep.

Eladatott:
Buza: Pésivideki: 350 mm. 79 k. 29 K. 30 f., 200 mm. 79 k. 29 K. 30 f., 150 mm. 79 k. 29 K. 30 f., 100 mm. 77.5 k. 28 K. 9 f.

D.-Bácskai: 4000 mm. 77.7 k. 28 K. 30 f.
Somogyi: 500 mm. 78 k. 29 K. — f.
Tolnai: 300 mm. 78 k. 29 K. 10 f.
Román: 6420 mm. 78.8 k. 28 K. 80 f., 5410 mm. 78 k. 28 K. 50 f., 1000 mm. 78.5 k. 28 K. 65 f.
Rozs: 200 mm. 19 K. 10 f. kp. p., 100 mm. 19 K. 10 f. kp. p.
Zab: 100 mm. 15 K. 10 f. kp., 100 mm. 15 K. — f. kp., 200 mm. 15 K. 10 f. kp., 100 mm. 15 K. 30 f. kp., 100 mm. 15 K. 20 f. kp., 100 mm. 15 K. 40 f. kp., 100 mm. 15 K. 50 f. kp., 100 mm. 15 K. 30 f. kp.

Határidőárak.
(Déli zárlat.)

Buza	1910. áprilisra	28.14 K.
"	1910. októberre	23.74 "
Rozs	1910. áprilisra	19.90 "
"	1910. októberre	17.88 "
Zab	1910. áprilisra	15.22 "
Tengeri	1910. májusra	13.46 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1909. év decz. hó 21-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekben 82 szekér réti széna, 30 szekér muhar, 8 szekér zsupszalma, 6 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 10 szekér zabosbukkány, 2 zsák zseeska. A forgalom lanyha.

Hideghus-vásár a Garai-téri élelmi piacon 1909. év deczember hó 21. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 69 árus 20 drb sertést, — árus 15 drb süldőt, 3000 kg. friss húst, 900 kg. füstölt húst, 700 kg. szalonnát, 400 kg. hájat.

Videkről és pedig 28 árus 447 drb sertést 23 süldővel. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés hús 1 kg. 156—160 fill., 1 q 142—146 K., süldőhús 1 kg. 160—180 fill., 1 q 146—148 K., füstölt sertés hús 1 kg. 160—200, szalonna zsirnak 1 kg. 160—168, füstölt szalonna 1 kg. 176—240, háj 1 kg. 170—180, disznó-zsír 1 kg. 168—184, kocsonyahús 1 kg. 80—100, füstölt sonka 1 kg. 2.0—2.00 fillérig.

Hideghus-vásár az Orczy-uti élelmi piacon 1909. év deczember hó 21. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 43 árus 59 drb sertést, 1 árus 4 drb süldőt, 4000 kg. friss húst, 900 kg. füstölt húst, 1200 kg. szalonnát, 900 kg. hájat.

Videkről és pedig 1 árus 29 drb sertést. Forgalom közepes. Árak a következők: Friss sertés hús 1 kg. 152—203 fill., 1 q 142—148 K., süldőhús 1 kg. 176—200, füstölt sertés hús 1 kg. 144—200, szalonna zsirnak 1 kg. 160—180, füstölt szalonna 1 kg. 184—184 háj 1 kg. 176—184, disznózsír 1 kg. 184—184, kocsonyahús 76—112, füstölt sonka 1 kg. 192—200 fillérig.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a forgalom változatlan szilárd volt és a szeszárak élénk kereslet mellett a legutóbbi zárlat-jegyzés szerint záródnak.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 179—180 K., adózatlanul 60—61 K., míg kicsinyben az ár 1—2 K.-val drágább. Azonnali szállításra még mindig áruhiány érezhető és prompt tételek kerestettek.

Élesztőszesz adózva 177.50 K.-ig, adózatlanul 58.50 K.-ig kelt el nagyban, felsőmagyarországi vevők által vásárolva.

Denaturált szesz szilárd és hordóval együtt 50.50—51.— K. kelt kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyerszesz ab termelő állomás nagyban 54—51.25 koronáig fix árban és 2 K. jegyzésen alul találtak vevőre. Finomított szesz mezőgazdasági finomítottától 58—58.50 K.-ig kelt ab termelő állomás.

Budapesten a kontingens nyerszesz ára 56—57.— K. Bécsi jegyzés 54—54.49 kor. kont. nyerszeszért.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyerszesz	56	57—
Finomított szesz adózva	179	80—
" adózatlan	60	61—
Élesztőszesz adózva	177.50	178—
" adózatlan	58.50	59—
Nyerszesz adózva	177	178—
Denaturált szesz	50.50	51—

(Az adózott szesz a 20 korona pótdóval együtt értendő.)

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete őrítakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. A búzapiacra uralkodott szilárd irányzat a lisztüzletben is némileg érezhetővé vált, amennyiben a malmok árakat emelték, azonban a fogyasztók tartózkodók voltak vásárlásaikban.

Rendelkezések kedvezően érkeztek. Heti lisztforgalom 141,922 q volt.

A fővárosi malmok átlagos búzalisztjegyzései 100 kg.-ként Budapesten, elégsúly tisztasulyként, zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	43.20	42.40	41.60	40.80	40.—	38.80	36.80	34.20
	7½		7¼		8			
	31—		24.80		14.80			

Rozslisztárak:

Szám:	O.	O/I.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	31.60	30.40	29.—	27.60	25.20	23.80	21.40

A korpauzlet lanyha irányzata volt. Ismét a második kéz uralta a helyzetet, miután malomjegyzésen alul igyekezett készletein tudni.

Heti korpaforgalom 26,851 q volt.

A többi abraktakarmányecikkek árai a következők voltak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa 1909 decz. szállításra	10.25—10.35
Goromba „	10.80—10.90
Finom korpa 1910 jan.—máj. szállításra	10.80—11.—
Goromba „	11.20—11.30
Rozskorpa „	11.20—11.30
Árpadara és árpaderce	12.—0—12.30
Malomkonkoly 1909 decz. szállításra	11.50—11.60
Budapesti gyári repcezapogácsa 1909 dec.—máj. szállításra	14.40—14.50
Derby melassze ab Hatvan v. Pozsony	11.—11.10
Szárított moslék zsák nélkül	13.70—13.80
Szárítottrépszelet „	3.80—13.80
Szörplé 43—50% czukortart. hordó nélkül ab czukorgyár	7.80—7.90

Nemzetközi gabonapiacz 1909. decz. 17-től 1909. decz. 21-ig.

	Kelet	Effektiv árak									Határidő	Határidős árak						
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres		Odessza	Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	New-York	Chicago
Buza	20	29.10	—	30.70	28.—	27.09	22.58	23.90	—	17.94	18.75	Decz.	28.12 ²	20.76 ³	26.34	23.16 ¹	23.18	21.52
	16	28.90	—	30.60	27.80	26.80	22.52	23.22	—	17.94	18.75	Márcz.	27.84 ³	21.20	26.18 ³	23.62 ^{1a}	22.20 ³	20.90 ³
Rozs	20	19.55	—	20.30	20.50	19.73	15.32	—	—	—	14.13	Decz.	19.92 ²	—	19.60	15.90 ¹	—	—
	16	19.55	—	20.20	20.24	19.73	15.32	—	—	—	14.13	Márcz.	—	—	20.31 ³	16.06 ^{1a}	—	—
Zab	20	15.90	—	17.—	15.20	19.73	—	—	—	—	—	Decz.	15.22	—	—	—	—	—
	16	15.90	—	17.—	15.10	19.73	—	—	—	—	—	Márcz.	—	—	19.04 ³	—	—	—
Tengeri	20	14.70	—	16.—	15.70	19.43	—	—	—	—	12.58	Decz.	15.26 ²	—	18.38	—	—	—
	16	14.70	14.45	15.90	15.60	19.43	—	—	—	—	12.58	Márcz.	—	—	—	—	—	—
Árpa	20	14.30	—	17.60	17.50	20.61	—	—	—	—	—	Decz.	—	—	—	—	14.06	—
	16	14.30	—	18.—	16.90	20.61	—	—	—	—	—	Márcz.	10.44 ¹	—	—	—	14.86 ³	12.40

Jegyzet: ¹) Red. winter II. ²) Április ³) Május ⁴)

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásárosarnokban.

Országos Gazdasági Bank részvénytársaság jelentése 1909 december 21 én.

Az abnormis időjárás az egész üzletmenetre rendkívül nyomást gyakorolt, a karácsonyi forgalom eddig minimális. A teljesen tavasziás temperatura ugy a fojts-mint a burgonya- és hagymaüzletben rendetlen hanyatlásra vezetett. Szilárdabb a hangulat vágott b romfiban, mert a hozatalok gyérek. Vaj igen kis hozatalok mellett rendkívül szilárd, olyannyira, hogy a külföld magas jegyzései dacára behozatalra került a sor.

Mai árak:

Husnemlék: vidéki marhabus hátulja 124-144 K., eleje 1-112 K., vidéki borju bórben, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 112-120 K., helybeli borjubus 130-140 K., sertésbus szalonnával 154-156 K., lehuzott sertés 152-160 K., szalonna friss 156-160 K., szalonna sózott 158-162 K., szalonna füstölt 170-180 K., olvasztani való 156-162 K., háj 170-172 K., sertészsir 176-180 K. kg-ként. Füstöltbus (vidéki) kg-ja 140-160 K., hazai sonka 180-220 K., szalámi magyar 360-380 K., szalámi nyári 120-140 K., hány párja - - - - - K.-ig.

Vad: 6z 160-170 K., szarvas -70-80 K., d-mvad -84-10 K., vaddisznó 090-1- K. kg-ként egészben, nyul nagy 320-340 K., nyul stüdő 180-220 K., fogoly 10-140 K., fácán 320-340 K., erdei szalonna - - - - - K. kg-ként. Fenyvesm dár kötege 0-0-0- K.

Baromfi-félék: 6z rántani való csirke 120-160 K., sütni való 260-340 K., liba fiatal - - - - - K., kacsa sovány 360-5- K., kacsa hizott 650-8- K., lud hizott 11-18- K., tyúk 360-4- K., pulyka 8-10- K., élő sovány liba - - - - - K páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 10-150 K., hizott rucza 130-150 K., hizott pulyka 1-140 K., levestyuk 140-160 K., pulyka sovány 0-0-0- K. kg-ként. Poulard 2-220 K., gyöngytyuk - - - - - K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 3-320 K., II. 220-260 K., főzővaj (köpült) 180-2- K., tehénturó 20-30 fill. kg-ként, Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállítatunk.

Zöldségfélék: burgonya (vagonáru) sárga 640-7- K., róza 480-560 K., fehér 420-460 K., kifli 14-18 K., sárgarépa 7-8 K., petrezselyem 9-12 K., vöröshagyma makói 14-16- K., vöröshagyma közönséges hazai 8-10 K., fokhagyma 40-44 K., káposzta 280-4- K. 100 kg. Burgonya, új 0-0- K. Kalarábé 0-0-0- K. 100 db. spárga solo 0-0- K., közép 0-0-0- K., levelesspárga 0-0-0- K. kg-ként. Zöldbab, hüvelyes 0-0-0- K. kifejtett 0-0-0- K., zöldborsó, hüvelyes 0-0-0- K., kifejtett 0-0-0- K., paradicsom - - - - - K. 100 kg-ként. Uborka salátának való 0-0-0- K., ecetbe 0-0-0- K., savanyított 0-0-0- K. 100 db-ként. Paraj 0-0-0- K. kg-ja.

Gyümölcsfélék: Szőlő 90-120 fillér kg-ként. Alma: válogatott elsőrendű áru (aranyparment, ranett, Jonathán, Törökbalint, batul stb.) 50-70, másodrendű 30-32, harmadrendű apró áru 16-24 K., körte elsőrendű

80-100 K., másodrendű 40-60 K. q-ként. Dió I. 50-60, II. 36-40 K. 100 kg-ként. Görög dinnye - - - - - K., kantaluip - - - - - K., szárított belföldi szilva - - - - - K., belföldi szilvaiz - - - - - K., ringló - - - - - K. 100 kg-ként.

V gyesárúk: Bor és szeszesitalokat minőség szerint különféle áron értékesítünk. Méz 0-0-0- K. kg-ként. (A szövethézet - mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője - minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsiz 0-0-0- fillér kg-ként. Gomba szárított 0-0-0- K., szappan - - - - - fill., lencse (erdélyi) - - - - - K., bab apró - - - - - K., magyszemű - - - - - K., lencse - - - - - K. 100 kg-ként.

Tojás: bácskai 108-110- korona, hűtött áru 88-95- K., meszes 88-98- K. eredeti ládánként (1443 darab).

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertésüzem telepeinek jelentése a „Köztelek” részére.

Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 40% levonással vevő javára értendő.)

Öreg nehéz	(páronként 400 kg. felül 148-149 fillérig)
Öreg közép	300-400
Fiatal nehéz	300 kg. felüli súly 54 55 "
" közép	250-300 kg. 154 155 "
Fiatal könnyű	350 kg.-ig 154-155 fillérig

A hizottsertésüzlet irányzata változatlan.

Bécsi szarvasmarhavásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1909 december hó 20.

Felhajtás összege:		Minőség szerint:	
Hizott marhaban felhajtás	3108	Hizott marha	2599
Csontozni való marhaban felhajtás	1038	Legelőmarha (Wiedov.)	509
Összesen	4144	Csontozni való	1036
Sladaltan maradt	17	Összesen	4144

Szarmazási hely szerint:		Nem szerint:	
Magyarországi	2803	Ökör	2658
Galicz s bukovinai	476	Bika	529
Oszták tartományokból	860	Tehén	781
Összesen	4144	Bivaly	176

Árak (100 kilogrammonként élő súlyban, koronáértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	82-88	92-94	70 80 50 68
Galicziai hizott ökör	84-90	86	74-82
Tarka hizott ökör	94-100	104-114	80-93 70-8
Bikák	54-78	82	
Hizott tehén	54-80		
Legelőmarha	54-76		
Boszniai marha	48-76		
Bivaly	32-50		
Kisgazd. hizó ökör	50-60		

Irányzat: primamindőségű ökör a mulhóti árt megtartotta, ellenben középminőségű 2 koronával olcsóbb, harmadrendű minőségű-ekben a óászár déli 12 órákor még nincsen teljesen kifejlődve, de előreláthatóan nagyobb áresés fog bekövetkezni. Bika és csontosma ha mint mult héten.

Szerkesztői üzenetek.

V. A. Bányavár. A 41. tejnél többet adó 500 kg. súlyu tehének adagolása 106 kg. szárazanyagot, 058 kg. fehérjét és 49 kg. keményítőértéket tartalmaz. A fehérje 6-7 s a keményítő 10 l. teje is elegendő. Ha a tehének nem adnak ennyi tejet, akkor vagy a fajtaban, vagy ahtan van a hiba, hogy takarmányai nem érik el az átlagos táptartalmat. Az 1 kg. sörtörkölynek 05 kg. tengeridarával s 05 kg. olajpogácsával való helyettesítése csak annyiban változtatna az adagoláson, hogy a keményítőérték 1 l. tejnél megfelelőleg szaporodna, míg ellenben a fehérje változatlan maradna. Miután pedig a keményítőérték ugyis aránylag több, mint a fehérje, inkább csak 1 kg. olajpogácsával kelene a sörtörkölyt helyettesíteni, mert az 2 l.-nek megfelelőleg szaporítaná a fehérjét, valamint kevésse a keményítőértéket is. A 4 l.-en aluli tehének takarmánya azonban határozottan gyenge s csak elapadtaknak való, mert táptartalma: 78 kg. szárazanyag, 09 kg. fehérje s 25 kg. keményítőérték. Itt tehát a javítás nagyon helyén volna, ami herével s burgonyával vagy abrakkal történhetne. Talán ezek a tehének szorítják le a fejési átlagot? Hízalása nem olyan, hogy ajánlani lehet e, mert ön nagyon kevésse kezdi s fokozatos javítással a tuságba megy. Mi inkább a következőt ajánljuk, mely végig változatlanul követendő: 4 kg. tengeridára, 2 kg. korpa, 1 kg. olajpogácsa, 20 kg. burgonya s 6 kg. szóna. Ez 151 kg. szárazanyagot, 096 kg. fehérjét s 97 kg. keményítőértéket tartalmaz s ad libitum polyvával megtoldva, 650 kg. súlyra teljesen elegendő. Cs. I.

J. M. Gombos. Hízóteheneinek 480 kg. élő súlyra a következő adagolás felel meg: 35 kg. burgonyamoslék, 10 kg. répa, 2 kg. zabosbúkkönyszóna, 4 kg. tavaszi szalma, 3 kg. törek s 4 kg. tengeri- vagy árpadara. Ez 112 kg. szárazanyagot, 06 kg. fehérjét és 68 kg. keményítőértéket tartalmaz. Ha a sörtörkölyre kerül a sor, számíton ugy, hogy 5 kg. törköly 10 kg. répát vagy 24 kg. moslékot vagy 8/4 kg. te gerit helyettesíthet. Ha a tehének répát s moslékot nem kapnak, 15, sőt 20 kg. törköly adható nekik, de ha a répa s moslék megmarad, legfeljebb 10 kg., mert a tulsok viszonyos takarmány nem tesz nekik jót. A sovány mustraökrök beállításai súlyuk arányában ugyanezt a takarmányt kaphatják, de csak 4 heti fokozatos átmenettel. Az élő súlyt a reggeli etetés előtt kell megállapítani, vagy ha ez nem megy, közvetlen a déli vagy estei etetés előtt. Az adagolások mindig a beállítási súlyra vonatkoztatandók, mert az a marha, mely pl. 400 kg. sovány súlyra 13 kg. szárazanyagot tud naponta enni, akkor sem képes többet fölvenni, ha már 600 kg.-ra hizott. Cs. I.

W. B. Nagybecskerek. Adagolása minden tekintetben tulgazdag s a marha meg sem tudja enni, mert 1000 kg. élő súlyra nem képes 40 kg. szárazanyagot felvenni. Ezért azt ajánljuk, hogy változtassa meg adagolását követő kezöképp, amikor végig mellette maradhat: 10 kg. gyepszóna, 10 kg. luczernaszóna, 37 kg. répa s 85 kg. tengeridára. Ez tartalmaz 283 kg. szárazanyagot, 18 kg. fehérjét és 145 kg. keményítőértéket. Ha polyvát is akar etetni, annyival kevesbitendő a luczerna, mint amennyi polyvát kever a répához, mert adagolásunk máris elérte a marha táplálékfelvételképességének határát. Cs. I.

K. K. Zs. Nagyökörös. Jó husban levő hizómarhája számára a következő adagolást ajánljuk 1000 kg. élő súlyra s naponta: 60 kg. répa, 8 kg. zabosbúkkönyszóna, 6 kg. törek (a fölprözött répához), 2 kg. korpa, 2 kg. derbymelasz, 2 kg. árpa s 5 kg. tengeridára. Ez 283 kg. szárazanyagot, 13 kg. fehérjét s 141 kg. keményítőértéket tartalmaz. Páronként 50 kg. súlyu 9 hónapos stüdoinek pedig a következő adagolás felel meg: 3 kg. répa, 05 kg. korpa, 025 kg. derbymelasz, 05 kg. árpa s 02 kg. tengeridára. Ez 1000 kg. élő súlyra átszámítva 315 kg. szárazanyagot, 021 kg. fehérjét s 208 kg. keményítőértéket tartalmaz. Azonkívül polyva ad libitum s mozgás a szabadban, hogy mézstartalmu földet chessenek. Cs. I.

B. S. Magyarkeszi. A 600 kg. súlyu tinóknak szánt adagolás 144 kg. szárazanyagot, 06 kg. fehérjét s 62 kg. keményítőértéket tartalmaz. Ez kezdetnek is alig elegendő s ezért nem ajánljuk, hogy a tengerit csak 10 naponként emelje 1/4 kg.-mal, hanem szaporítsa az 1 kg. tengerit néhány napi átmenettel már most 4 kg.-ra s ezt hagyja így addig, míg a korpát elhagyja, amikor még 05 kg., vagyis összesen 45 kg. tengeri volna a hizalás végéig etetendő. A tervezett széacsere helyes. A mustraökröket is így hizalhatja, de csak 4 héttel beállítás után, míg ellenben addig az ön által tervezett adagolást alkalmazhatja. Cs. I.

Táviratozím: POKRÓCZTELEP SOMOGYSZILL.

↳ Lópokrócz előnyarájantat! ↳

Legkisebb szükségletnél is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhessünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal óhajunk összeköttetésbe lépni. Áraink még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyága s árunk elsőrendű kiváló jósága reményleni engedi, hogy a hazafias gazdaközönséget állandó vevőinknek nyerjük meg. **Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasútállomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szállítunk.**

1. sz. legjobb minőségű, 185 cm. hosszú, 160 cm. széles, ára 4 frt 50 kr.
2. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hosszú, 140 cm. széles, ára 3 frt 50 kr.
3. sz. jó minőségű, 170 cm. hosszú, 135 cm. széles, ára 3 frt

darabonként, minden kívánt színárnyalatban. Rendeléseket annak gondos eszközlése végett az ösi szükségletre már most kérjük - ha utóbbi szállításra is - eszközölje.

Ilyen minőségben és méretben ezen árért egyetlen bel- vagy külföldi cég nem szállítathat.

Kiváló tisztelettel

„SOHR” Magyar Lópokrócz Szétküldési Telepe, Somogyiszill.

SANITAS

SZOBAGÖZFÜRDŐ

hozasson tölem azonnal

8 napi próbára

aki csuz, köszvény, ischias bántalmai ellen már mindent próbált eredménytelenül. Kapható havi részletfólesztésre. Ismertető könyv ingyen és bérmentve. **FÖRSTNER ALADÁR, Budapest, VII.12. Alsóerdősor 30. szám.**

SZÉKASI SA

TELEFON 173-32.

foglalkozik megbízások üzle

Fác

Gróf Almásy erdei fáczánka 2 éves magyar importált szül. korona árban. Sándor főintéző

Szénát, buz zabszalmát, pelyvát préselt szénában Drechs széna-szal Érsel

elsőrendű NEY D

A M

egyedüli el selete Magyar ELSŐ DIJ (állam) Legnagyobb t

15-50 évig terjedő a legelőnyösebb bankösszeköttetés

SZÉKASI SACCELLÁRY GYÖRGY BANK- ÉS GABONA-BIZOMÁNYI ÜZLETE

TELEFON 173-32. BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCZA 31. TELEFON 173-32.

foglalkozik hazai és külföldi tőzsdékre szóló megbízások, valamint effectiv gabona-üzletek lebonyolításával. 3793

GÖZMIVELÉS. 3977

Nagyobb területek szántását, épügy mélyrigolozását szőlőtelepítésekhez eredeti FOWLER-fele GÖZEKÉVEL elvállal

IZSAK és NOVY GÖZSZÁNTÁSI VÁLLALKOZÓ BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCZA 36., III. 29.

Fácán és bika.

Gróf Almásy Imre ur pusztapói uradalmában 150 darab erdei fácánkakas eladó. Ugyanott eladásra kerül 15 darab 2 éves magyar bika 600—1000 korona árban és 2 darab importált szülőkötől származó 2 éves monafoni bika a 800 korona árban. Részletekre nézve felvilágosítást ad Mondok Sándor főintéző, Pusztapón. 4003

Bérbeadó birtok.Zemplén megyében, megye székhelyétől vasuton husz percznyire, vasuti állomással, elsőosztályu prima földekből álló, teljesen sik fekmélyből vésű **1700 holdas birtok**, körülbelöl 100 hold legelő, 100 hold rét, a többi szántóföld, 1910 január 1-től, esetleg 1910 október 1-től **10—12 évre bérbeadó.** A birtokon igen jó lakóház és kellő mennyiségű teljesen jó karban lévő épületek vannak. A felszerelés értéke készpénzben kifizetendő. Czim a kiadóhivatalban. 3964

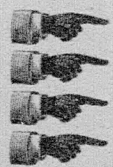
Szénát, buza-, rozs-, árpa- és zabszalmát, valamint főreket és pelyvát préselt állapotban legutányosabban szállít bármely állomásra

Drechsler Alajos

széna-szalmanagykereskedő

Érsekujvár. 4009Határidő üzleten tőzsdéi megbízások köz- lők; **gabona- és aprómag- sertéseket** a legjobban értékesítek és beszerzek. Ügyfeleimnek bármily kérdésben szives felvilágosítással szolgálók.**HOROGH JÁNOS** gabonacsarnok

iroda: Budapest, VIII., Népszínház-utca 25. sz. 4023

Vadász-vizsla gyakorlati utmutató a vizslanevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. Írta: Stark Dezső főorvos. 10 képvel. Ára bérmentes küldéssel 2 K 20 fill. Megrendelhető a "Patria" r.-i. gazdasági szakkönyvkereskedésben, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

VESZER bármely mennyiségben

ákácza szálfát,

2 métertől felfelé hosszúságban és 16 cm. kéregnélküli vastagságban, egyeneset s nem esomósat. Ajánlatok ab vagon berakóállomásról „J. W. 1021” szám alatt a kiadóhivatalba küldendők. 4004

GÖZEKE-SODRONYKÖTÉL **JÓTÁLLÁS MELLETT**elsőrendű svéd aczélból, 220 kg. törési szilárdsággal mm²-kint, olcsó áron kapható: **NEY DEZSŐ**, Budapest, VIII., Főherczeg-Sándor-utca 2/B. Telefon: 117-98. 3978**A MAC LAREN-féle magajáró gözeke**egyedüli eladási képviselő Magyarországon: **Fleischl Samu** ezégnél, Budapest, V., Szabadság-tér 16.

ELSŐ DIJ (állami nagy aranyérem) a mezőhegyesi ekeversenyen!

Legnagyobb teljesítőképesség, legkisebb összköltséggel! (Holdanként mintegy 7¹/₂ korona.)

Munkában látható: Ő fensége Coburg herczeg mendebilédi béruradalmában (Pest m.), a pusztá-hatrongyosi béruradalomban (Heves m.), Szilassy István ur tiszadzerzi uradalmában (J.-N.-K-Szolnok m.), a tiszadobi bérgazdaságban (Szabolcs m.) stb.

Bővebb felvilágosítással szivesen szolgál a fenti vezérképviselet.

15—50 évig terjedő amortizációs, nemkülönben II. helyü hosszabb lejáratu kölcsönöket a legelőnyösebb feltételek mellett **a legrövidebb idő alatt** nagy bankösszeköttetésem révén a leggyorsabban folyósítottak. 4012**Tánczer Nándor** bank- és váltóüzlete BUDAPEST, VI., Teréz-körut 4./K. Telefon 107-41. 4012

Hirdetmény

szakiskolába való felvétel tárgyában.

A gödöllői baromfiteyésztő munkásnöket képező m. kir. iskolában 1910. évi január hó 15-én kezdődő egyéves tanfolyamra ezennel pályázat hirdettetik.

A tanfolyam célja kirarólag női növendékek a baromfiteyésztés minden ágában általában, de különösen nagyobb baromfiteyésztési telepek körül előforduló mindenféle munka ellátására gyakorlatilag kiképezni.

Az iskola a m. kir. földmivelésügyi miniszter felügyelete alatt áll.

Az oktatás főleg gyakorlati; a növendékek az iskola telepén előforduló és a baromfiteyésztéssel kapcsolatos mindenféle valamint kerti munkát végezni kötelesek.

Felvétel iránti helyeges kérvények a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez címelve, az iskola vezetésénél Gödöllőn legkésőbb folyó évi december hó 31-éig okvetlenül benyújtandók.

Hányosan felszerelt vagy elkészve benyújtott kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Felvételi feltételek: 1. 16 évet betöltött és 30 évet meg nem haladt életkorú igazolása (születési bizonyítvány); 2. erős, egészséges testet igazolása orvosi bizonyítvánnyal; 3. a magyar nyelv tudása; 4. annak igazolása, hogy belépni óhajtó irni-olvasni tud (elemi iskolai bizonyítvány); 5. kiskorúknál szülői vagy gyámi nyilatkozat arra nézve, hogy a felvett növendék az iskola kötel kéből nyomás ok nélkül el nem távozik; 6. védhímőltási bizonyítvány.

Megjegyeztetik végül, hogy az iskolánál ezidőszent 10 hely van rendszerezve, melyek egyenkint 480 korona állami ösztöndíj élvezetével vannak egybekötvé. Részletes felvilágosítás Gödöllőn, az iskola vezetésénél nyerhető.

4021 Az iskola vezetősége.

A Mezőgazdasági Ipar-Részvénytársaság kaposvári béruradalma eladásra boesát 7 darab 3 éves, telivér ardeni apától származó, tenyésztésre alkalmas, kiváló szép, hidegvérű ardeni fajta

Bővebb felvilágosítással szolgál a béruradalom kaposvári igazgatósága.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiadásában most jelent meg:

MEZŐGAZDASÁGI KÉPEK ANGOLORSZÁGBÓL.

Jelentés az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület tagjainak 1908. évi június 14-től július 4-ig terjedő tanulmányutjáról.

110 eredeti fényképpel. Ár 5 kor.

A könyv Esterházy László gróf, a társaság vezető elnökének előszaván kívül a következő tartalommal bír: Nagybritannia lótenyésztése. Irták: Gróf Somssich László és Horváth Jenő. — Nagybritannia szarvasmarhatenyésztése. Irták: Barsi Leldenfrost Károly. — Nagybritannia juhtenyésztése. Irták: Szilassy Zoltán. — Az angolországi sertésekről. Irták: Ujnópi Elek Ernő. — Növénytermesztés és kísérletügy. Irták: Szilassy Zoltán. — Gyümölcs-termesztés. Irták: Telegdy József. — Nagybritannia mezőgazdasági érdekképviselete. Irták: Paikert Alajos. — A mezőgazdasági szövetkezés ügye Angliában. Irták: György Endre. — Woburn Abbey. Irták: Gróf Esterházy László. — A newcastle-i Royal Show. Irták: Ujnópi Elek Ernő és Szilassy Zoltán. — Uti megfigyelések a szigetországbán. Irták: Horváth Jenő. — Nagybritannia mezőgazdasági viszonyainak vázlatja. Irták: Szilassy Zoltán.

A könyvben levő 110 fényképet Paikert Alajos, Rakovszky Antal, Schwarcz Andor és Szandner Ernő vette föl.

A szerkesztés és sajtó alá készítés munkáját Szilassy Zoltán végezte.

Megrendelhető a „Patria” r.-t. könyvkereskedésétől, Budapest IX., Üllői-ut 25.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

minden tekintetben előmozdítani kívánja a gazdaközönség érdekeit s ezért:

Jelzalogkölcsonőket közvetítünk előnyös feltételek mellett, ha a gazdák e célból hozzánk fordulnak.

Felülvizsgáltatjuk a be- gyógytári vényeket, s megállapítjuk, hogy azok a cse-édtör- köldött vény rendelkezései szerint számtattak-e.

Adóügyekben szakvéleményt adunk. A beküldött adókönyvek alapján felülvizsgáltatjuk az adó helyes kivetését és tulfizetés esetén annak visszatérítését kie közöljük.

Tarifális kérdésekben díjtalanul szakszerű felvilágosításokat adunk. Felülvizsgáltatjuk a beküldött vasuti és hajófuvar- leveleket s készkötöljük a tulfizetett fuvardij visszatérítését.

Gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemének ellenőrzését, számvitelek felülvizsgálását és ellenőrzését elvállaljuk illetve arra szakembereket küldünk ki.

Szaktanácsot adunk számviteli kérdésekben.

Üzemterveket, melyek az okszerű gazdálkodás alapját képezik, kidolgoztatunk.

Szakértői tisztviselést peres ügyekben elvállalunk és mindenemű mezőgazdasági értékbecsfeéseket végeztetünk.

Biztosítási ügyekben tanácsot adunk és mindenemű biztosítási ügylet lebonyolítását elvállaljuk.

Nyilvántartjuk a bejelen- eladó és bérbeadó birtokokat valamint a birtokot venni és bérelni szándékozókot.

Jogi tanácsot is adunk, ha ily természetű ügyekben a gazdák hozzánk fordulnak.

Mindenféle tanácsot, felvilágosítást üzemi osztályunk révén a gazdák a legkiválóbb szaktekintélyektől kapják.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok: 197 m. hold, Ióvárostól 39 km.-re, 8 h. szőlővel, gazdasági épületekkel és 2 nagy pinczével, 5 szobás urilakkal. 3

370 m. hold Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, 60 hold lakással és 5 hold diszkerttel, köves út mentén. 4

100 kat. hold körülí I. o. bacska föld, 15 percznyire a vasutállomástól, a Ferencz-csatornától 8 percznyire, urilak és gyümölcsösök. 6

600 m. hold Szatmár megyében. vasutállomástól 3 km.-re, kényelmes urilakkal. 7

1015 kat. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészben avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 8

688 hold Nógrád m.-ben. Vasutállomástól 3 km.-re. Teljes felszereléssel 400.000 korona. 14

384 hold szőlővel való, egyes felületen vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 13

1000 m. hold Hont megyében. A birtok egy darabban, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó. 15

2438 hold, 50 hold termőgyümölcsösökkel Erdélyben, saját kezelés alatt, megfelelő számú kitérő körül épült épületekkel. 10 szobás kastélyval, szeszgyár és finomító, jó munkásviszonyok. Ára felszerelés nélkül 560.000 K. Amortizációs tétel 200.000 K. Esetleg bérbeadó. 16

290 hold Szilagy megyében, vasutállomástól 7 km. Fete részben szántó, fete részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehenszetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 17

200 hold, vasutállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 18

Emeletes kastély 25 hold földdel a Balaton mellett, szép park. Ára 75.000 K. 1

130 m. hold Pest megyében, vasutállomástól 1/4 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 20 hold szántó, 95 hold feltörhető legelő tanyával együtt 48.000 koronáért. 20

886 m. hold Abauj m.-gyében, szükséges gazdasági épületekkel, 10 szobás kastélyval, vasutállomástól 1 km.-re. Előnyös fizetési feltételek. 23

2056 m. hold három, különálló részben: 155 hold 600.000 K, 300 hold legelő és rét 150.000 K. és 194 hold mező-áros belterületen kastélyval, igen sok gazdasági épülettel. 170.000 K. A birtokrészek külön-külön is eladók. 30

1260 m. hold, melyből 400 szántó, 40 rét, a többi vágható erdő. Vasutállomástól 7 km. Kedvező fizetési feltételek. 31

306 m. hold Szatmár megyében, Nagykarolytól 12 km.-re, 45 hold termő szőlővel, teljes felszereléssel. Ára 183.000 K. 32

Nógrád megyében 4700 magyar holdas birtok szeszgyárral és gőzmalommal e'adó; a szeszgyár és gőzmalom a belsőséggel együtt tetszés szerinti 1500—2000 holdnyi területtel is kapható. Ugyiszte az egyes 300—500 holdnyi puszták külön-külön is eladhatók. Első e.ü. búzatermő földek; előnyös árak. 33

624 m. hold Komárom megyében. Egy tagban, 7 szobás urilakkal. Ára 350.000 K. Amortizációs tétel 250.000 K meg az arany. 34

5000 kat. hold, melyből 4000 kihasználható erdő, a többi szántó, kaszáló és legelő. Épületek két májorban, mindegyik va uti állomás, 6 vízimalom, vasolvasztó, mész- és vasbányák. Minden irányban jó köves utak. 29

165 hold Nógrád megyében várostól 1/4 órányira fővonal mentén, 4 szobás lakóházzal. 464

Birtokvétel: 1000 holdig cserébe fővárosi házárt, egy tulnyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Gőmör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 267

megvételre kerestetik: 800—1000 holdig jó földdel és épületekkel, instrum- czióval. A lakóház íalu vagy város közelében legyen. 79

500—1000 m. hold lehetőleg egy tagban, előnyben részesül sík fekvés, vasutállomás közelében. 23

2—300 holdig, közel a fővároshoz, mely teigazdaságra alkalmas. 176.

400—600 hold kastélyval, kerttel, elég és jó gazdasági épülettel. Temes, Torontál, Arad, Csongrád és Krassó megyékben. 243

50—100 hold, lehetőleg a főváros közelében, mely tehenszetre alkalmas. 380

500 holdon felüli bármely nagyságig. Eács, Torontál, Temes, esetleg más megyékben jó minőségű vata jai. 564

2—300 h. lakóházzal, gazdasági épületekkel Pest, Pozsony, Oyör, Moson megyékben sürgősen, azonnali átvételre. 407

400 hold körül, jó talajjal, lehetőleg helységhez közel fekvő lakóházzal. Szolnok, Heves, Pest, Lékés, Bihar vagy Szatmár megyékben. 530

Bérbeadó birtok: 1150 m. hold Nógrád megyében, jó gazdasági épületekkel, épülő vasut mentén, október 1-től, esetleg január 1-től 6 vagy 12 évre. 15

562 m. hold svántóföld, melyből 150 h. még ki nem irtott ritka cserjés, vasuti állomástól 5 km.-re. 86

2000 m. hold Nógrád megyében, helyben vasuti állomással. 407

Birtokbérlet kerestetik: 180—200 m. h., amely keres- kedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta teigazdaság üzhető. 230

1000—1500 m. hold lehetőleg sík fekvésű, előnyben részesül erdőnélküli birtok és síkfekvésű vasutállomás közelében levő. 465

165 m. h. Nógrád megyében, fővonal mentén, várostól félórányira, 4 szobás lakóházzal. 36

100—120 hold város közelében vagy oly helyen, honnan városhoz jó vasuti összeköttetés van. 36

400—500 hold 10—12 évre, szükséges épületekkel, lehetőleg 150—200 hold kaszáló és legelővel. 501

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket az OMGE. üzemosztálya.

Kényelmes h részle fizetés szállítjuk a modernebb és jobb készitm Vadász Ismétlő Madarát fegyv Páratlanul gazdag, le és bé ELEK és T

MEL (folyékon) Jutányos felt Sebők E Budapest, V.

Ke KE SZ nag A bevezetv Megl kezel

KIS HIRDETÉSEK

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér befizetésenként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér befizetésenként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csak a munkaadó birtokos vagy bérleti címének kitételével tudunk felvenni. Kis hirdetések előre fizetendők.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Földbirtokosok figyelmébe!
Dijmentes állásközvetítés!
A Magyar Gazdatisztok és Erdőgazdatisztok Országos Egyesülete (Budapest, IX., Üllői-út 25. sz.) felhívja a birtokosok és bérleti urak figyelmét

A turai uradalom bérzadásá-
gában több évi gyakorlati bíró, nőten könyvelő, illetve számtartó, és a külső és belső gazdaságban is jártassággal bíró, 1910 január elején leendő belépésel kerestetik. Személyes jelentkezés keretik Pta-Fekete, állomást Tura. 2833

Kertészi állást keres, a kertorlatlalt, nőten minden ágában teljesen jártas, középkorú, nős, kiscsaládú kertész. Szíves megkeresést kér Váikó Endre, Pusztapó, J.-N.-K.-Szolnok megye

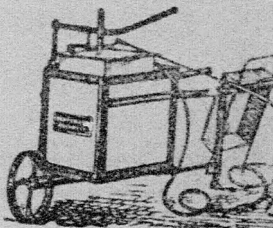
Könyvelő, mérlegképes, nőten, 30 éves, önálló levelező, valamint gépirásban jártas, több évi gyakorlati, nyugvó gazdaságban állást keres. Címre a kiadóhivataltalban. 2865

Intéző gazdatiszt, izr., gyermekeketlen, aki 28 év óta nagyobb, intenzíven kezelt gazdaságokat önállóan a legjobb eredményre vezetett, a gazdaság minden ágában bő tapasztalattal bír, legyen az tehénstet, tenyésztés vagy hizlítás, ugye doány, szőlő, czukorrépa és egyéb termelés, energikus, fáradhatlan szorgalmú és minden igényekkel megbízható, szerény igényekkel állását újra változtatná. Cím: 2245. * jel alatt a kiadóhivataltalban. 2246

Ajánlom az országban kintűnők elismert

marhamérlegeket
vaskorlással, 1500 kg. borderőre.
Szeker-hidmérégeket
szekerek és állatok mérlegelésére.
Raktári mérlegeket
államlag hitelesítve. Javítások czéjából szerelt azonnal küldők.

Amerikai legjobb és legkényebben kezelhető

meszélő- és fertőtlenítő-gépeket
tehénistállók és házfalak

mezésére, sertés- és baromfiok fertőtlenítésére, háztetők karbolinnemoxázára, gyümölcsfák különböző oldattal való permetezésére.

DÉNES MANÓ
hidmérleg- és marhamérleg-gyáros.
Alapítva 1889. évben
iroda és raktár:
VII., Dohány-utca 92.
Székhely:
Gizella-ut 53-55. sz.
Budapest.
Telefon és interurbán 88-30.

Állatok
Eladó a pósteleki uradalomban 2 darab igen szép, fajta bérli bika, u. p. Dékes-Csaba. 2802

Berni bika tenyésztővel, nem reagált, legsötétebb meggyipros, fölfehér, nagyon szép testű, 3 éves eladó 630 forintért Szombathely István birtokosnál Zagonban. Érdeklődők elibe nagykorosnyói állomásra kocsit küldők. 2783

Berni-bonyhádi keresztes, kiválóan szép, kintűnű, 2 1/2 éves bika eladó 700 koronáért Solymos Guszláv törökcecsi gazdaságában. 2861

Eladó 5 éves hibátlan falikand meggyepi kanca cölő 152 cm. magas, könnyű lovas al, vagy női- és gyermekparipának. Ára 200 frt. Tapasztalt gazdaság, u. p. Hegyfalu. 2876

Betöltendő állás
Mikosdi uradalomba kerestetik egy intelligens gépész 1910 február 1-re. Megkövetelték, hogy az illető kondenzátoros gépek, szeszgyári, bennermalmi, villanyvilágítási gépek kezeléséhez; lakatos-, esztélyező-, telefon- és szivattyú-stb. munkákhoz értsen. Fizetés: két szoba, konyha, kamrából álló lakás, 900 korona kérésztől, 840 kg. buza, 840 kg. rozs, 154 kg. árpa, 400 kg. tengeri, 600 kg. hasab, 60 q burgonya, naponta 4 liter tej és szabad sertéstárs Utvan csak keressünk egy intelligens, erőlyes tehénstet-gazdát 1910 március 1-ig belépésre. Ötvenyének adják be pályázatokat, akik már állományban nagyvonalú tehénstetben hosszabb ideig szolgáltak. Fizetés: külön, szab. d lakás, 160 kor. kérésztől, 500 kg. buza, 150 kg. rozs, 440 kg. árpa, 1460 liter tej, 4 dl túzifa 1600 [-] földhasználat, szabad sertéstárs. Minden eladott 100 liter tej után 2 fillér, minden eladott borjút után 40 fillér, felnevelt után 1 k. Bizonyítványmásoknak, amelyek vissza nem küldetnek, Mikosdi Uradalom Intézőségé, Mikosdi-uradalom per Zalaútr küldendők. 2881

A kishörccsöki (Fehérmegye)
ban egy idősebb segéd isziet kéresek. Csakis hosszabb gyakorlati kitűnő bizonyítványval rendelkezésű sziveskedjenek ajánlatukat bizonyítványmásoknak kíséretében Százod Emil Feréz-kört 24. a címre küldeni. 2853

Gyakorlati bíró, földmives-
katonakötelezettségnek eleget tett, kor. val ást, nőten fiatalember irnok, ellenőri, vagy ehhez hasonló állást keres bárm kor belépéssel. Cím: G. J. K. Hódmezővásárhely, Rekettye-u. 1203

Állást keres január 1-re, esetleg későbbi belépésre földmivesiskolát Adán kitűnő sikerrel végzett gazdasági pái ár. nevelkedett, intelligens családól származó, 30 éves, román. kath. vallású, nős, kiscsaládú gazda. T zennárom évi i. rendű uradalomban szerzett gyakorlatokkal, melyekből 6 évi szolgálati idő a kishörccsöki gazdaságban töltött, bizonyítványval a legjobb eredménnyel. Ajánlatok Gyula Rezső, Takta Kéz, u. p. Prüg, Szabolcs m. kéretnek. 2866

Felmondatlan állásban levő, 2 családós, r. kath., földmivesiskolát végzett gazdatiszt, kinek beherjes gazdaságotól jó bizonyítvány vannak, jelenteg egy nagy pestmegyei gazdaságban van alkalmazva a gazdaság összes teendőiben teljes jártassággal bír. O adtkal rendelkez. Április 1-ig vagy későbbi belépésre állást keres. Megkeresést a kiadóhivataltalhoz. 2895

Segédtszti állást keres mi-gykorlatlalt, előbbi belépésre, gazdasági tanintézetet végzett, hosszabb gyakorlati bíró, a gazdaság minden ágában teljesen jártas, megbízható, nőten, keresztény vallás fiatalember. Cím: a kiadóhivataltalban. 2893

Béresgazda kerestetik január elejé-e Simonpusztára (Fejér megye, u. p. É. d.) Pályázatnak hosszú gyakorlatu, vagy földmivesiskolát vég. ett, nagy uradalomban volt gazdák. 2882

Gazdasági segédtszti állást keres román. kath., 32 éves, 8 évi gyakorlati rendelésű egyén ki jelenleg hatodik éve egy gróf uradalomban mint uradalmi ellenőri van alkalmazva. Állást bármikor elfoglalhat. Cím: "Szorgalom" jelleg, Zichy-Ujfalu Fejér megye. 2846

Gazdatiszt állást keres 23 éves, keresztény, földmivesiskolát végzett, hadkötelezettségnek a mezőhegyesi mészárnál mint alisziet tett eleget, 10 évi kitűnő gyakorlati, jó bi onyítványval rendelkez. Erti a növénytan, kertészet, állattenyésztés, minden ágát, üzemi- és számszerűsítés, jelenleg felmondatlan állásban van, melyet egy olyannal óhajtaná felcserélni, hol jóvaló biztossá lenne s így családát alapíthatná. Szíves megkereséseket továbbít Hajdu István, Budapest, Kövér Lajos-utca 5. 2841

Gazdatiszt állást keres jelenleg is alkalmazásban levő 28 éves fiatalember, elfogad nos állást is. A cím u. évd: Nagy János gazdatiszt, Felsőszemeréd, Honi m. 2873

Gazdatiszt, intéző állást óhajti elnyerni 18 évi gyakorlati bíró, előbbi végzett gazdát, gyakorlatilag végzetlen kezelt két nagy uradalomban szerette s mint rendelkezőt volt alkalmazva jó bizonyítványokkal rendelkezik. Igényei szerények, állást bármikor elfoglalhatja. Cím a kiadóhivataltalban. 2867

Gépsz, ki az összes gazdasági gépek kezelését szak-szerűen érti s egyszer-mind vizsgázott lovasaló, ki jelenleg is egy nagyobb gazdaságban mint gépész-kövacs van alkalmazva, mielőbbi belépésre állást keres. Cím: Kovács Déla, Adács, Heves megye, Kenyérvár-major. 2891

Béresgazda kerestetik január elejé-e Simonpusztára (Fejér megye, u. p. É. d.) Pályázatnak hosszú gyakorlatu, vagy földmivesiskolát vég. ett, nagy uradalomban volt gazdák. 2882

Gazdatiszt állást keres román. kath., 32 éves, 8 évi gyakorlati rendelésű egyén ki jelenleg hatodik éve egy gróf uradalomban mint uradalmi ellenőri van alkalmazva. Állást bármikor elfoglalhat. Cím: "Szorgalom" jelleg, Zichy-Ujfalu Fejér megye. 2846

Gazdatiszt állást keres 23 éves, keresztény, földmivesiskolát végzett, hadkötelezettségnek a mezőhegyesi mészárnál mint alisziet tett eleget, 10 évi kitűnő gyakorlati, jó bi onyítványval rendelkezik. Erti a növénytan, kertészet, állattenyésztés, minden ágát, üzemi- és számszerűsítés, jelenleg felmondatlan állásban van, melyet egy olyannal óhajtaná felcserélni, hol jóvaló biztossá lenne s így családát alapíthatná. Szíves megkereséseket továbbít Hajdu István, Budapest, Kövér Lajos-utca 5. 2841

Gazdatiszt állást keres jelenleg is alkalmazásban levő 28 éves fiatalember, elfogad nos állást is. A cím u. évd: Nagy János gazdatiszt, Felsőszemeréd, Honi m. 2873

Gépsz, ki az összes gazdasági gépek kezelését szak-szerűen érti s egyszer-mind vizsgázott lovasaló, ki jelenleg is egy nagyobb gazdaságban mint gépész-kövacs van alkalmazva, mielőbbi belépésre állást keres. Cím: Kovács Déla, Adács, Heves megye, Kenyérvár-major. 2891

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

Földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, 28 éves egyén, 12 évi gyakorlati, magyar román nyelvismerettel, ki irodalmi teendőiben is teljesen jártas ispáni, kulcsári vagy hasonló állást keres. Noszlópy, Várpálotá, Veszprém megye. 2889

GÖZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével**, épügy **mélyrigolozást** szőlőtelepítésekhez elvállal **WOLFF ERNŐ** gőzszántási vállalkozó Budapest-Kelenföld.

Eladásra kerül

nagy mennyiségben **Ripária Portális** és **Rupestris Monticola** **alanyvessző** ugyszintén ily **elsőosztályu gyökeres fásoltvány** a legkitünőbb **bor- és csemegeszőlő** fajokban. Továbbá eladunk többféle fajban egy- és kétéves **gyökeres hazai szőlővesszőt**. Megkeresések közvetlen hozzánk intézendők:

Badacsony-Szentgyörgyhegyi szőlőoltványtelep, Tapolcza. (Balaton-vidék.)

3943

Zala megyében 2000 holdon felüli gazdaság,

igen csinos urilakkal, kitünő karban levó gazdasági épületekkel, elsőrangú élő és holt felszereléssel **eladó.**

Röjtöki Bauer Antal

Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.

Telefon 166-66.

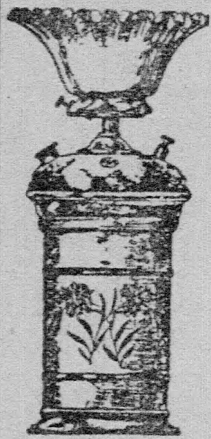
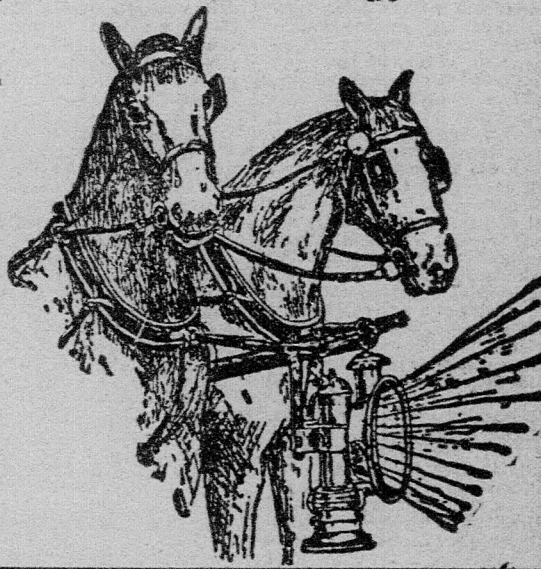
Bika-eladás!

Montafóni növendék-bikákat a legjobb fejőstehenek után nevelve, megvételre ajánl **a rumai uradalom, Szerém megyében.** 4010

☛ Telefon 65-43. ☚

VAS - LÁMPÁK

Sürgőnyczim: Dunlop.

ACETYLEN-LÁMPÁK.

Gőzeke-, Spritzbogen-, kocsirud-, kézi-, asztali-, fali-, függő-, istálló- és udvari-lámpák, nagyon praktikus függő ivlámpák gazdaságok és gyárak részére.

VAS GÉZA és FIA, Budapest, VI., Liszt-Ferencz-tér 6.

☛ Árjegyzék ingyen és bérmentve. ☚

ACETYLEN-LÁMPÁK

csakis **BÁRDI** névvel valódiak.

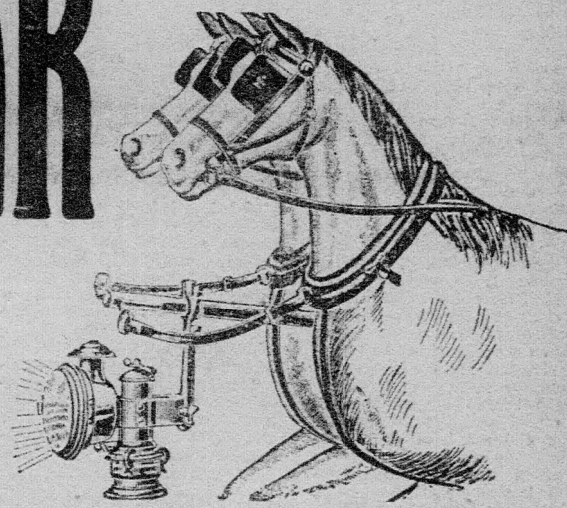
BÁRDI JÓZSEF R.-T.

Budapest, VI., Liszt-Ferencz-tér 15.

Telefon 16-28. ☛☛☛ Telefon 16-28.

☛ Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. ☚

Sürgőnyczim: „PNEUMATIK“.

K

AZ ORSZÁG

Az Országos Magyar Gazdák

ingyen k

Nem tagoknak

Egész évre 24 korona, félév

6 kor

ELŐ

Lapunk ma kiállításban adjuk kö A „Közte évfolyamban érvénye lapjainak sorozatába

a köz- és mezőgazdasági

A „Közte működtek közre, de potokról szóló jelent közönség érdekeit m

Az idáig el az, hogy a „Közte válják. A gazdaközöns

A „Közte ilyen olcsó árban ha se nálunk, se a külf

A „Közte Szerkesztő Barna az OMGE. sz Szakveze

Kálmán a debreczen György a m.-óvár főfelügyelő. Allatteny igazgató, a m. kir.

rovartan és a kártéko János földmiv. min. ségügy és gyógyászat: Jenő földmiv. min.

kísérleti állomás és faültetés: Földes Ján sági ipar: Zalka Zsig tanára. Külföldi szem

553 munk A mezőgo szerkesztőség a „Mag és más vidéki és kül

Kiváló szak igényeit ma már mi A „Közte élet minél szélesebb terjeszszék is. Mi tel